

MARIO LEVI

En Güzeli

Aşk Hikayemiz

AFA

ÇAĞDAŞ TÜRK YAZARLARI

MARİO LEVİ

En Güzel
Aşk Hikâyesimiz

ÇAĞDAŞ TÜRK YAZARLARI

Mario Levi 1957 yılında İstanbul'da doğdu. 1975'de Saint Michel Lisesini, 1980'de Fransız ve Romen filolojisini bitirdi. İlk yazıları 1984'de *Şalom* gazetesinde yayınlandı, bir yıl süreyle bu gazetenin kültür-sanat sayfasını yönetti. Çeşitli *gazete* ve dergilerde müzik ağırlıklı yazılar yazdı. Jacques Brel'in yaşamını ve sanatını konu alan *Bir Yalnız Adam* adlı kitabı 1986'da yayınlandı. "Bir Şehre Gidememek" adlı öyküsüyle 1990 Haldun Taner Öykü Ödülünü kazanan Mario Levi'nin yayınlanan diğer kitapları *Bir Şehre Gidememek* ve *Madam Floridis Dönmeyebilir* dir.

AFA-Çağdaş Türk Yazarları: 20

AFA-Yayınları: 198

MARIO LEVİ

En Güzel Aşk Hikâyemiz

ISBN-975-41 4-1 47 -Haziran, 1 © Bu kitabın tüm hakları AFA Yayıncılık
A.Ş.'ye aittir.

Dizgi: AFA Yayıncılık A.Ş. Baskı: Gülen Ofset

AFA Yayıncılık A.Ş., Sıhhiye Apt. 19/8 Cağaloğlu-İSTANBUL

052639 AFA YAYINLARI

1. SIĞINAKTA BULUŞMA

Bizleri bu yeni kitabınızda da alışkını olduğumuz kimi çok eski izlekler ya da yolculuklarla karşı karşıya bırakıyorsunuz Mario Levi. O ses, o insan, deyiş yerindeyse o özlem, kendince değişik bir biçem denemesiyle bir kez daha aranıyor sanki bu uzun hikâyede. Böylesi bir direnmenin nedenlerini aramızda zamanla oluşabilecek bir söyleşinin kimi uğrak yerlerinde irdeleme olanağını bulabiliriz belki. Ama ilk aşamada bir başka kapıdan, önemini görmezlikten gelmekte zorlandığım bir kapıdan girmek istiyorum ben bu uzun yalnızlığa. Onca tekdüzeliğin, yüzeysel ilişki biçiminin onanıp, onca ayrıntının, dahası şiirin yittiği, gereksinmezmiş gibi görüldüğü bir dünyada neden bir aşk hikâyesi, üstüne üstlük böylesine umarsız, birçok kişiye biraz da hastalıklı gelebilecek bir aşk hikâyesi?

Onca zamana, yıkıma ya da kısacası sözcüğe karşın, birçok kişiye anlamsız, giderek tutarsız gelebilecek bir aşk hikâyesi miydi gerçekten de bu kitapta anlatmaya çalıştığım? İşin kolayına kaçmak için bu soruya yalın bir olumlamayla yanıt verebilir, bu bir gereksinimdi, çünkü artık hiç kimse dilediğim, özlediğimce aşk hikâyesi yazmıyor, yazmak istemiyor, diyebilirdim. Sorunuzda da belirttiğiniz gibi, onca yüzeyselliğin onandığı, tüm iktidar biçimlerini yönlendirdiği bir dünyada, böylesi bir aşk, tüm sakıncalarına karşın bir küçük kapı aralığı olarak umut edilebilirdi küçük yitimleri, yenilgileri, giderek intiharları göz ardı etme adına. Bu serüvenin oluştuğu, bir şekilde bitmeye yüz tuttuğu, bir ayrılığa, bir özleme dönüştüğü koşulların göz önünde bulundurulması durumundaysa aşkın temelde, derin anlamıyla, bir olumsuzluktan bir başka olumsuzluğa, bir çıkmazdan bir başka çıkmaza doğru bir yolculuk olduğu belirtilebilir, bu konuda göze alınan çok eski bir sorgulamadan söz edilebilirdi. Aşk, tüm olasılıkları, söylenceleri ve düşlemleriyle aşk, durmaksızın ertelenen

bir yola çıkış olarak da görülebilirdi bu durumda. Gelgelelim sorunuzu yanıtlamaya başlarken ki tedirginliğimi birkaç sözcükle geçiştirmem, daha doğru bir deyişle de görmezlikten gelmem olası değil. Aşk bir umarsızlığın, bir insana ulaşamayışın görüntülerinden biriydi çünkü yalnızca bu hikâyede. İşin içine kimi düşkırıklıklarını beklenmedik bir zamanda bir kez daha yaşama zorunluluğu giriyordu.

Küçük bir serüvenden, kısacık bir zaman diliminde yaşanan bir ilişkiden, çok eski bir kırgınlığın çağrışımlarına açılıyordunuz öyleyse.

Ya da bir yerden sonra hangi zamanda olduğunuzu, bir hayalin neresinde kaldığınızı, bir gerçeği hangi biçimiyle yaşadığınızı tam olarak kestiremiyordunuz. Hayal bir kaybolmaydı, bir geriye dönemeyişi kimileyin, gerçekse enikonu güvenilmez bir gerçektir. Bir olasılık vardı yeniden karşınızda, bir sesi, bir yanlışı sürdürerek duyurmaya çalışıyordunuz.

Oysa o beklenmedik, hazırlanılmadık ilişkide hiçbir zaman gerek duyulmamıştır o sözcüklere. Yeni bir gün başlar, terk edilmelerinize yeni kılıflar, maskeler bulmaya çalışırsınız.

Doğru. Ama bir kırgınlığı anlatmayı, dile getirmeyi gereksinen birçok metin, böylesi yenilgileri aşmak, bir süreliğine de olsa unutmak için kaleme alınmaz mı?

Yenilgilerinizi nasıl anlatabilirsiniz öyleyse bu aşamada? Bir diğer deyişle bu uzun metne doğru yol alırken hangi düşkırıklıklarından ya da sık sık kullandığınız bir söyleyişle çıkmazlardan geliyordunuz?

Tedirgin edici bir soru bu, çünkü bir yerden sonra yazılmış bir metni açıklamaya, açımamaya, giderek yorumlamaya yöneltiyor insanı. Bir serüvenin neresinde olduğunuzu bir kez daha soruyorsunuz o zaman da kendi kendinize. Bir değil, birçok okumadan yana

olduğunuzu anlatmaya çalışıyorsunuz, oyunlar oynandı artık, benim hiçbir yorum hakkım kalmadı diyorsunuz. Yazmış olduklarınızın hiç bitmemesini, başkalarında devam etmesini düşünüyorsunuz çünkü. Belirsizliği bu denli büyüleyici bulmam biraz bu yüzden olmalı. Kitabın bir başkasından bir başkasına taşınabileceğini düşlemek ne kadar güzel bir bilebilmeniz.

Bir düş evet, ama bana kalırsa yalnızca bir düş burada söz konusu olan. Büyük, çok büyük tehlikeleri var üstüne üstlük. Böylesi bir okumanın kitabı başlangıçta düşündüğünüz ya da şimdi getirdiğinizi sandığınız yerden çok farklı bir yere götürebileceğini, dahası sizden bütünüyle uzaklaştırabileceğini hiç mi düşünmediniz örneğin?

Düşünmez olur muyum? (!) Doğrusunu söylemek gerekirse ben buna çoktan hazırladım kendimi. Bir paylaşımı özler ya da bir çağrıyı onca duraksamaya karşın göze alırken her sevince ya da hüsrana açık olmalısınız. Ancak bu aşamada konuya bir başka açıdan yaklaşmak da olası. Hiç tanımadığınız bir insanla bir metinde, bir tümceler toplamında karşı karşıya geldiğinizi, gelebileceğinizi düşünüyorsunuz örneğin. O sizi görüyor, siz onu göremiyorsunuz. Siz bir yaşantıdan, bir kırgınlıktan söz ediyorsunuz, o susuyor, yalnızca susuyor ya da bir şeyler söylüyor, söyler gibi oluyor bu çağrınıza o beklediğiniz karşılığı kendince vermek için. Hiçbir şey duymuyorsunuz ama bir yanıt verilse, bir sesin yankısı size bir şekilde ulaştırılmak istense de. Gelgelelim bu sessizlik, bu çok sesli sessizlik o çok sevdiğiniz hayal dünyasına sizi bir kez daha götürüyor. Alışkını olduğunuz bir izlekle yeniden baş başa kalıyorsunuz öyle olunca da, şiirleri, sokak çalgıcılarını, tütsü kokularını, liman fahişelerini, dilediğinizce yaşayamadığınız esrar partileriyle dilediğinizce yazamadığınız mektupları getiriyorsunuz aklınıza.

Beklenmedik bir yolculuk sevincidir bu; yepyeni bir tümce adına yanınıza dilediğinizi alma özgürlüğünü tanıyan bir sevinç.

Yepyeni bir sevinç evet. Zaman zaman bunu düşünmek, şöyle ya da böyle anımsamak bile rahatlatıyor insanı. Ancak bana kalırsa koşulları biraz fazla zorluyorsunuz. Bir diğer deyişle hiç kimse bir başkasıyla bu kadar ilgili değil bana soracak olursanız.

Haklı olabilirsiniz. Ama düşünün bir kere, bizlere ne kaldı ki artık, bir uzun şiiiri aramaktan ya da bir umarsızlığı küçük de olsa bir umuda, bölük pörçük bir sevinçler toplamına dönüştürme çabasından başka? Bir an geliyor çünkü, yenilgilerin acısını her zamankinden çok daha somut bir şekilde duyumsadığınız bir an. Geriye yalnızca, akıntıya kürek çekme anlamında da olsa, bir çabayı, bir savaşımı göze almış ya da alabilecek olmanın avuntusu kalıyor. Yolda olduğunuz sürece bir şeylere, adını koymakta, tanımını yapmakta belki de her zaman için zorlanacağınız bir şeylere her şeye karşın, bir şekilde de olsa güvenmek zorundasınız.

Ancak kimi deneyimleriniz, bizlere bu yolda büyük yitimleri de zorunlu olarak göze aldığınızı, giderek yaşadığınızı söyletiyor. Bir küçük sevincin izini sürerken karşılaştıklarınız o insandan, deyiş yerindeyse o yitik cennetten sizi sanki her geçen gün biraz daha çok uzaklaştırıyor. Yürüyüş tersine bir yürüyüşe, geriye doğru bir adım atmaya ya da kendine, yalnızca kendine doğru ilerlemeye dönüşüyor belki de kimbilir. Anlatıcı her şeyi göze alarak, metinde kendisine önerilen yeri uygun bulmayıp meçhul bir sevgiliye sığınmayı seçiyor örneğin. Gelgelelim buradaki çıkmazı, bir diğer deyişle bir sevgiliye sığınmanın mümkün olamayacağını çok geç anlıyor, sığınmayı istemenin, bunu içtenlikle dile getirmenin itici olacağını nedense bir türlü sezinleyemiyor, buyurganlığın bir insana kendini kabul

ettirmedeki önemini kavrayamıyor. Oysa her şey öylesine yalın ki bütün bunlar düşünöldüğünde.

Söyledikleriniz doğruysa bir insana doğru bütün bunları anımsayarak ilerlemenin rahatlatıcı, dahası güven verici olduğunu düşünmek gerekir. Ne var ki ben her şeye, yaşanan ya da yaşanabilecek onca duyguya karşın, bir ilişkide, hele hele bir aşk serüveninde bir insana hiçbir zaman hazırlıklı olunamayacağını savundum sürekli olarak. Bir gülüş, bir koku, birkaç sözcük değıştirebiliyor, sarsabiliyor aniden o sözde yerleşikliği. Anlatıcı bu aşkın bir hüsrarla biteceğini biliyordu bana kalırsa. Gelgelelim her zaman, her yerde olduğu gibi, burada da gereksinimlerimiz, kendimizi bile bile aldatmalarımız, daha da önemlisi kaçınılmazlıklarımız vardı.

Bir tür yazgıcılık mı şimdi bu?

Dilediğiniz gibi yorumlamakta özgürsünüz. Ben böylesi yaklaşımların metnin derin anlamını etkileyebileceğini hiç sanmıyorum. Ancak bu aşamada, bir tedirginliği sürdürme adına, sözcüklerin güvenilmez olduğunu, insanı zaman zaman çok farklı çağrışımlara yöneltebileceğini bana kalırsa bir kez daha anımsamalıyız.

Kimi sözcüklerin ardına gizlenmek ya da bir metne, zaman zaman yalnızlığınız, zaman zaman da bir sevgiliyi bulma özleminizle özdeşleşebilecek olan bir metne sığınmak için özel bir çaba harcıyorsunuz sanki. Hiç bitmeyecekmiş gibi görünen tümcelerle sürdürüyorsunuz bir yerden sonra arayışınızı, insanları bu tümcelerde bir kaybolmaya, bir geriye dönemeyişe çağırır gibi oluyorsunuz. Bu hakkı kendinizde nasıl, hangi yaşantıları düşleyerek buluyorsunuz?

Saptamalarınız uzunca bir açıklamayı, giderek yorumu gerektiriyor. Bu sığınma hikâyesinde, irdelemeyi

gereksinmeyen kimi ivedi yaklaşımların enikonu sakıncalı olabileceğinden endişe duyarım örneğin. Özlem eski, çok eski bir özlem aslında. Kimi gerçeklerin bir belirsizlik perdesinin ardında kalmasını, kimi buluşmaların ya da ayrılıkların olasılıklara açık olmasını, kimi ilişkilerin, yerlerin ya da insanların bir tümceler toplamında bitmemesini yeğlediğimi bir kez daha söylemeliyim öncelikle bu aşamada. Kimi insanların, kimi tümcelerde kaybolmaya çağrılmaları da böylesi bir özlemi her şeye karşın sürdürme çabasıyla açıklanmalı. Bir hikâyeyi tanımadığım, ancak varlığından, beni bir şekilde de olsa dinlediğinden emin olduğum o insanla birlikte yazabileceğim, bir diğer deyişle hiçbir zaman bitiremeyeceğim düşüncesi zihnimde bir kez daha canlanıyor öyle olunca da, kendimi yinelemeyi bile bile göze alarak, yazının serüveninin bu anlamda yepyeni bir boyutla zenginleşebileceğini belirtmek istiyorum. Ne var ki, bu küçük, ama çok anlamlı sevince karşın, bu söyleyişi kabul edişimin rahatsızlığını da yaşıyorum şimdi. Hiç gereği yokken yeni bir sorunla karşı karşıya bırakmış oluyorum çünkü bu durumda kendi kendimi. Yeni bir sorun ya da gözardı edilemeyecek bir açıklama zorunluluğuyla. Her şey bir yana, burada söylenenlerin bu kitabı açıklamaya yönelik olmadığını düşünmek için pek çok nedenimiz var. Burada bir irdeleme, dilerseniz bir sorgulama bambaşka bir açıdan ele alınıyor olsa olsa. Asıl tehlikeyse bu küçücük serüveni sizinle birlikte göze almamdan kaynaklanıyor. Bu söyleyişi kabul etmemden kaynaklanan şaşkınlığınızı çok daha iyi anlıyorum öyle olunca da. Birbirimizi çok iyi anlıyoruz ne yazık ki. Kimliğimizi arama adına bugüne dek hep birlikte, büyük, çok büyük zorlukları da göze almayı bildik çünkü. Daha önce hangi metinlerde, hangi değişik görünümeler altında, hangi duygularla karşılaşmış olduğunuzu anımsamaya şöyle bir çalışsanıza.

Bir kimliği aramak, durup dururken dışlaştırmaya çalışmak: sözcüklerle yaklaşır gibiyiz birbirimize evet. O umudu bir kez daha kovalıyoruz belki de. Ama gördüğünüz gibi, yıllar sonra bir kez daha aynı yerdeyiz şimdi, aynı zorunluluğu ya da yerleşikliği paylaşıyoruz. Bir küçük ölüm değil mi bu sonuçta? Belirli sözcüklerin çevresinde yaşayıp duran, belirli bir kısır döngünün tutsağı olan her insan için geçerli değil mi bu çıkmazlarla bu yalnızlıklar?

Olabilir. İşte ben belki de bu yüzden ‘bir başkası’ bu söyleşiyi çok farklı bir yere getirebilirdi diyorum. Soru sormaktan ekinmediğimizde, kendimizi soruların büyüüne kaptırmayı başardığımızda, dahası bu sorulara yanıtları elimizden geldiğince erteleyebildiğimizde her şey farklı, çok farklı bir anlam kazanıyor.

Sorular ve yanıtsızlıklar. Bir sorudan yola çıkıp bir başka soruya varmaktan mı söz ediyorsunuz yoksa bir kez daha? Bu hikâyede başlangıçta ulaşılması düşünölen yerle ulaşılan yer arasında ne gibi farklılıklar var örneğın? özömsözlüklerden başka özömsözlöklere, beklenmedik, hazırlanmadık özömsözlöklere doğru yol alırken bir serüveni yeniden anlamlandırmayı mı ummuştunuz bu durumda?

Elbette. Bu eşsiz serüven tutkusu hiçbir zaman tükenmedi ne de olsa içimde, bu anlamsızlığı, bu ıkmazı bildiğim halde tükenmedi. Ancak her şeye, tüm hazırlıklarla sık sık döndüğüm o küçük umutlara karşın belirli bir yeri, bir bitimi, giderek bir özöümü, doğrusunu söylemem gerekirse hiçbir zaman amalamadım ben bu hikâyede. Yolun başında olduğum o günlerde olayların nasıl gelişeceği belli değildi, olamazdı anlayacağınız. Her zaman olduğu gibi bir olasılığa, giderek bir tümceye bir yolculuk söz konusuydu yalnızca o başlangıçta. Önsezilerimize

güvenebilirdik, güvenmek zorundaydık istesek de istemesek de. Hem sonra henüz her şey tam anlamıyla bitmiş değil. Son noktanın konmasına uzun, çok uzun bir zaman var bana kalırsa. Son noktanın konması için daha birçok yaşantının göze alınması gerekecek.

Öyleyse bu kitaptaki söyleşimiz de tüm ilişkilerimiz gibi, tüm özlemlerimize karşın yarım kalacak, bambaşka bir zamanda ya da duygu coğrafyasında sürdürülmek istenecek.

Yarım ve eksik. Bizleri yarınlara taşıyan insanlarla, zorunlu tüm ertelemelere karşın. Yarım ve eksik evet. Ama sorarım şimdi size, hangi sevilesi hikâye gerçek anlamda bitebildi ki bugüne kadar? Hiç mi taşımadık içimizdeki kimi hikâye kahramanlarını içimizdeki bambaşka serüvenlere?

Bitmek tükenmek bilmeyen bir tedirginliği, bir yenilgi saplantısını, daha da önemlisi bir küskünlüğü biraz da isteyerek sürdürüyorsunuz bana kalırsa. Her şey bir yana, onca sözcüğe, arayış ya da yaşayış yanılmasına karşın, tanımlamakta zorlandığım bir şeyleri ısrarla gizliyor gibisiniz.

Bir şeyleri gizlediğim, kendime zaman zaman ayırdında olmaksızın sakladığım doğru. Doğru olmasına doğru da, bu gizlenenin ne olduğunu, nasıl anlatılabileceğini inanın ben de bilemiyorum. Ancak bu gizlilik, bu bilinmezlik, tüm hazır çözümlere, büyük insan topluluklarını birbirine bağlayan yüzeyselliklere, sözde sarsılmaz gerçeklere yeğlenesi gene de sanırım. Pişmanlıklara gerek yok ama artık. Bu serüvenin de, sözünü etmeye çalıştığımız bu tedirginliğin de bir anlamı olmazdı, olamazdı çünkü öyle olmasaydı. Bir yenilgi saplantısı içinde olduğum yargısınaysa uzun, ayrıntılı bir karşılık vermenin çok daha doğru olacağı inancındayım. Bir kışkırtıcılık, bir tuzak var sanki

burada. Oysa ben bu olguyu yalın, yüzeysel bir tartışmanın konusu yapamayacak kadar değerli buluyorum. Kimi gerçekleri, kendinizle karşı karşıya gelmekten çekindiğiniz için anlamamakta, daha da önemlisi irdelememekte direndiğinizi belirtmekle yetineceğim yalnızca. Küskün olmayı da kendime yakıştıramıyorum, uygun bulamıyorum ayrıca. Bu uzun hikâyede hiç beklemediğiniz bir anda karşınıza çıkan o eski hikâyeye kahramanları gibi kendi köşeme, dahası sessizliğime çekilirdim eğer öyle olsaydı. Küskün değilim hayır. Ama kırgın deseydiniz kolay kolay karşı çıkamayacağım bir saptamada bulunmuş olurdunuz. Bir kırgınlık ya da bir başkasına tüm sözcüklerim ve özelemlerimle ulaşamayacağımı, kendimi hiçbir zaman dilediğime e anlatamayacağımı bilmenin, yaşadıklarımın, yaşamak isteyip de yaşayamadıklarımın içimde bıraktığı hüznü beni buraya getirenlerle tüm doğrudanlığıyla, tüm kendiliğindenliğiyle paylaşamayacak olmanın, bu yolculuğun beklenmedik, ama günün birinde mutlaka ulaşılabilecek bir durağında kendimi bile tanıyamamanın, yaşayamamanın ezikliği. Hiçbir olgu sanıldığınca kolay kabul edilesi değil anlayacağınız, hiçbir gerçek, hiçbir yargı yeterince güvenilesi değil. Tanımlamakta zorlandığınız bu gizliliğe bu aşamada yeniden dönebiliriz eğer isterseniz, içimizi bir suskunluğun, bir yerlere çekip gitme gereksiniminin kapladığı o anı, hepimizin çok iyi bildiği, ömründe en azından birkaç kez yaşadığı ve her zaman yüksek sesle dile getiremediği o anı anımsayın kısa bir süreliğine. Bir yanda terk etmek, bir diğerindeyse ulaşmak istedikleriniz. Kim nerededir, siz neredesinizdir, hangi yoldur, hangi insandır gitmek istediğiniz? Bir çelişki midir yaşadığınız, bir öz savunma gereksinimi mi? Bir yol ayrımı mıdır o metindeki gibi karşı karşıya kaldığınız, bir yalnızlığa tutsaklık mı?

Bizleri bir kısır döngünün içinde yaşadığımız konusunda sürekli olarak uyarmak ister gibisiniz. Birçok hikâye bir yalanın, bir yanılsamanın verdiği güçle göze alınacaktır bu durumda.

Bizleri, yaptıklarımız ne olursa olsun, bugünlere getiren hep bu yanılsamaydı, bu garip yalandı zaten aslına bakacak olursanız. Hiçbir gerçek tam anlamıyla gerçeğimiz değildi, hiçbir gerçek tüm çıplaklığıyla, kuşkuya yer bırakmaksızın çıkmadı çünkü karşımıza. Sözü nü az önce etmeye çalıştığınız o gizlilik hep vardı, o aldanma sürekli olarak belirledi kişiliğimizi. Zaman zaman bir küçük sevinç zaman zaman da alışkını olduğunuzu sandığım bir hü zünle okuduğunuz bir kitapta hangi tümceyi, sözcüğü, noktalama imini ya da düşsel parantez içini benliğinizde yaşattığınızı sizden başka kim bilebilirdi ki? Beklemediğiniz bir anda karşılaştığınız, karşılaşılabileceğiniz ya da karşılaştığınızı sandığınız bir insana doğru ilerleyişinizi, o rengi, o kokuyu, o olasılığı ödediğiniz onca bedele karşın dilediğinizce anlatabilir miydiniz?

Bilemiyorum, bilemiyorum. Ama sonuçta buradayız, burası neresi olursa olsun buradayız işte. Aynı yerde, aynı metnin içindeyiz. Şu anda bizi dinleyen, bizi sesini çıkarmadan gözleyen herkes gibi. Aynı metnin içinde, maskelerimiz ve hep görmezlikten geldiğimiz, itiraf edemediğimiz korunmasızlığımızla.

Bir suç ortaklığıydı bu ama biliyorsunuz.

Bir suç ortaklığı evet. Bir suç ortaklığı: maskelerin önünde sonunda düşmesi anlamına geliyor belki de bu tümce.

Maskeler hiçbir zaman düşmeyecek korkmayın, hiçbir zaman düşmeyecek bu sözcükler, bu anılar, bu sığınmalar oldukça.

Bir de bulunduğumuz yeri bir tanımlayabilsek. Bir anlatabilsek aslında yapmak, yaşamak istediklerimizin

aslında çok farklı şeyler olduğunu.

Bir de nerde olduğumuzu bir bilebilsek... Dikkat edin, hiç ummadığınız bir zamanda aleyhinize kullanılabilir bu sözcükler.

Bana kalırsa siz de bilmiyorsunuz buradaki gizli sorunun yanıtını. Kaçıyorsunuz. Kaçmaktan, çekip gitmekten başka hiçbir şey gelmiyor aslında elinizden. Her şeyi, onca depremden sonra bu yüzden mi bırakmak istediniz?

Sözcükler, sözcükler, yalnızca sözcükler. Nerede olduğumuzu hiçbir zaman bilemedik, dilediğimizce anlatamadık belki. Ama gene de yaşanmalıydı sanki bu yaşadıklarımız. Bir kaçınılmaz yolculuktan bir diğer deyişle paylaşmaya çalıştığımız. Uzun, çok uzun bir yolculuğun bilinmesi pek de gerekli olmayan bir durağındaydık. O kitabı, yıllardır özlemini duyduğumuz o hikâyeyi yaşamaksa sonraya, her zaman olduğu gibi belli belirsiz bir zamana kaldı.

Bir soruda kalmak, bir soruda tüm sakıncalarına karşın ilerlemeyi göze alabilmek. Sözcüklerin, olasılıkların, ya da hayatıma sık sık yön vermiş olan hayallerin saldırısından kurtulmam hiçbir zaman kolay olmadı anlayacağınız. Bu zorunlu söyleşinin burada, bu şekliyle bitmediğini, bu garip hikâyede değişik bir biçimde sürdürüldüğünüyse bu aşamada söylemem bile fazla. Az sonra okuyabileceğiniz, daha doğru bir deyişle tanıdığı olabileceğiniz olayları iş işten geçtikten sonra anlatmak, kendince bir düzene sokmak da pek kolay olmadı aslına bakacak olursanız. Şimdi, onca çabadan ve umuttan sonra karşı karşıya kaldığım sonuçsa, açıkça söylemeliyim ki bir hayli endişe verici. Kısa bir süre önce gelişen kimi yeni olaylarla, burada, kimi insanların hayatını tehlikeye atmamak ya da en azından rahatını

bozmamak için anlatılamayanlar, bende her şeye yeniden başlama isteğini uyandırıyor çünkü. Gelgelelim biraz düşündükten, kendime, kısa bir süreliğine de olsa şöyle ya da böyle dönmeyi başarabildikten sonra anlamsızlık tüm acımasızlığıyla karşıma bir kez daha çıkıyor. Değişik bir düzenleme değişik bir hikâyeye yol açabilirdi elbette, bu arayış çok farklı bir birlikteliğin, bir buluşmanın kapısını aralayabilirdi bir yerden sonra ve biz yeniden bambaşka insanlar olmayı deneyebilirdik. Ama çok iyi bildiğinizden emin olduğum bakışların cehennemini, her yeni tutkuya her zaman için yabancı kalacağımızı, daha da önemlisi, doğuştan kör bir dosta, bir olası dosta oncasına çok sevdiğiniz bir kırmızıyı, kendi kırmızınızı hiçbir zaman anlatamayacağınızı düşündükçe bu savaşımları yeniden göze almaya değmez diyorum. Yazının serüveni belki de sürekli olarak bu kırmızıyı, bu bitimsiz kırmızıyı böylesi bir dosta anlatma tadında diyorum yalnızca böylesi durumlarda. Bu kırmızının değişik bir açıdan, değişik bir özlemin ışığında bir zamanlar bana da anlatılamamış olabileceğini düşünüyorum sonra utançla. Bir geceye, bir telefona, bir şarkıya ya da yalnızca bir tümceye sığınmak diyorum bir kez daha. Bir tümceye sığınma hayalinden hiçbir zaman vazgeçemiyorum evet. Bir çıkış kapısı, çağrışımlar, içte kopan fırtınalar, depremler hiç anlatılamasa, bir başkasıyla paylaşılmasa da olmalı diyorum çünkü onca zamandan sonra. Bir yolculuğa çıkmak istiyorum yeniden kendimle; bir metne ya da bambaşka bir hikâyeye doğru bir yolculuğa. Bir soru, bir tek soru kalıyor sanki bu durumda geriye. O korkuyu, o çok iyi bildiğiniz ikircimi anımsıyorsunuz. Anlatabilmek mümkün müydü diyorsunuz kendi kendinize, anlatabilmek mümkün müydü, kendinizi kendinize, bu güvensizliği, bu güvenilmez sığınakta anlatabilmek mümkün müydü? Bir sokak çıkar gibi oluyor o anda karşınıza, o yağmuru, o kıyıyı, o sonbahar kokusunu

anımsıyorsunuz. Buruk bir gülümseme yayılıyor
dudaklarınıza. Boş veriyorsunuz.

2.TÜNEL

İntiharın dayanılmaz çekiciliğini, yerleşik ahlak kurallarının güvenilmezliğini, geleneklerle gizlenmek istenen ikiyüzlülükleri, ölmeden önce mutlaka bir adam öldürmeyi, gece yolculuklarını, tren garlarını, karayolu motellerinin bitmek tükenmek bilmeyen yalnızlıklarını, sevdiğim roman kahramanlarından biriyle yeni bir romanın, kendi romanımın yolculuğuna çıkmayı ya da bir tümceyi hiç bitirmemeyi, zamanın akışı içinde, bir metni durmaksızın değiştirmeyi, bir küçük sevincin izini, tanımlanması güç bir umut adına biraz da tedirginlikle sürmeyi ilk kez ne zaman düşündüğümü hatırlayamıyorum şimdi. Aradan uzun, Çok uzun yılların geçtiğini yeniden söylemem durumunda olası birçok dostu değişik biçimlerde etkileyebileceğimi biliyorum aslında. Bir küçük kapı aralığına, bir küçük umutla bir kez daha ilerlenebilir ne de olsa buna benzer sözcüklerle, o çağrışımlar, içte kalan o sessiz fırtınalar yeniden göze alınabilir. Böylesi bir tümcenin ardından rahatlıkla yenilgilerden, hüsranslardan, yitirilen cennetlerle bir türlü anlatılamayan tutkulardan söz edilebilir çünkü, hiçbir duygudan, düşkırıklığından dem vurulmasa da kimi insanlar ya da pişmanlıklarla durup dururken buluşulabilir. Oysa bu aşamada bu olabilirliklerin çok ötesinde bir ayrıntı, yalnızca bir ayrıntı geliyor aklıma. Güvenebileceğimi sandığım kimi insanlarla söyleşilerimde ya da kendi kendimi boş yere yinelemelerimde sık sık değiştiğim, eğer deyiş yerindeyse, hiç istemediğim halde tuzağına düştüğüm bir gerçek: kimi acılar yalnızca aşılabildiğinde, yani karanlık iyiden iyiye yaşandıktan uzun, çok uzun bir süre sonra anlatılır. Soruları sormak, ama yalnızca sormakla yetindiğim, kendime göre bir yıpranışı her geçen gün biraz daha çok kabullendiğim, sorgulamaların üzerine eskisi kadar gidemediğim bu günlerde, bir zamanlar anlatmak istediklerimin tam aksine, kimi acıların sanıldığınca aşılamadığını, hiçbir zaman aşılamayacağını, dile gelebilenlerinse o acıların

imgelemimizdeki değişik bir biçiminden başka bir şey olmadığını düşünüyorum oysa şimdi. Anılarla insanlar, sözcüklerle tüm anlatamamalar, daha önce, şöyle ya da böyle yaşadığımı sandığım birçok hikâyede olduğu gibi, birbirine iyiden iyiye karışıyor böylesi durumlarda. Arada sırada şu tuhaf ilişkilerden, beklentilerden, edilemeyen telefonların acısından ya da sonuçsuz, gündelik tasarlardan kendimi olabildiğince soyutlayabilsem, bugüne kadar yaptıklarımı olduğu gibi bırakabilsem, eski, çok eski bir hikâyeyi kendime göre yaşamayı deneyerek, durup dururken, örneğin bir gece vaktinde, hiç tanımadığım, bir yol haritasından rasgele seçeceğim bir kasabanın biraz hamam, biraz da alkol kokulu bir otelinde gecelesem, böylesi bir kasabanın meydanındaki kahvede içimdeki tüm şiir kalıntılarıyla birlikte bir kahvaltı edebilsem, döneceğim yere, denize açılan sokaklarıma, ahtapotun iyisinin satıldığı balıkçı dükkânlarına, sinema kaçamaklarıma, kısacası her geçen gün biraz daha az sevdiğim bu şehre içimde taptaze, çok özel görüntülerle dönebilsem ve bunları bir şekilde dışlaştırabilsem diyorum öyle olunca da, kimi yalnızlıkları bir nebze de olsa dayanılır kılmanın savaşımını sesimi pek fazla duyurmaksızın, o eski kırgınlıkların serüvenini bile bile sürdürebilsem diyorum kendimce. Başımdan, bu garip yerde son birkaç yılda geçenleri bir kez daha anımsamamı, biraz pişmanlık, biraz manyaklık, biraz da utanmayla yeniden yaşamamı gerektiriyor ama aynı zamanda bu özlem. Oysa ne yalan söyleyeyim, ne çılgın Janin'in kendisini dışlamış olan insanları durup dururken, kendi yalnızlığında, kendi küçük fırtınasını yaşayarak, odasının penceresinde alkışladığı akşamları, ne Celine'in bende hep devam etmiş olan şarkısını, ne Çalık'tan onca duyguya yol aldıktan sonra ayrılışımı, ne pırasa köftesi pişirme konusunda bir zamanlar göze almış olduğum o büyük sıkıntıyı, ne de yazamadığım mektupları anlatmak geliyor şimdi içimden. Askerlik günlerimi, onca genelevin adresini, büyük göğüslü kadınlara zaafımı ve prezervatiflerden nefretimi getirmek

istemiyorum yeniden aklıma. Bunlar eski, her biri kendi içinde çok yaralayıcı olan hikâyeler. Kanatlanıp sonsuza doğru, hiç kimseye haber vermeden uçmak, hiç kimsenin ilgilenmediği bir yıldızda hiç kimsenin inanamayacağı bir yaşantıyı keşfetmek, dilediğim rüyanın içinde bir süreliğine de olsa kaybolmak, durup dururken görünmez adam olmak ya da bu dünyanın herhangi bir yerinde, hiçbir zaman bitmeyecek, yıpranmayacak mutlu, çok mutlu bir aşkı yaşamak gibisinden çocukça hayallerinse hiç kimseye inandırıcı gelmeyeceği düşüncesindeyim. Bitimsiz, içtenlikli, belli belirsiz bir yarın adına umut verici bir aşka inanmak, bir insandan bir sonsuzluğu yakalama özlemiyle hiç dönmemeyi düşlemek için benim de hiçbir tutarlı gerekçem yok aslına bakacak olursanız. Ama oncasına önemli(!) sorunu yaşamaktan, yalınlıklarıyla güzel kimi çok küçük gerçekleri ayırımsamaya vakit bulamayanların her geçen gün biraz daha çok arttığı bir dünyada bir çocuk kalbini içinde taşıyabilmek her şeye karşın özlenesidir, istenilesidir bana kalırsa. Eski, çok eski bir oyun elbette bu, eski bir oyun ya da onca ilişkiye, dahası yol yorgunluğuna karşın bir türlü tüketilememiş bir hayal. Hayaller evet, bizleri bir başkasından bir başkasına, unutulmuş gibi görünen bir hikâyeden bambaşka bir hikâyeye, zaman zaman da bir soruya, yalnızca bir soruya, beklenmedik bir zamanda taşıyan hayaller. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu hayalleri yaşamaktan, ısrarla sürdürmekten eskisi kadar korkmuyorum artık. Gün geliyor, yolun bir yerinde, kimlerle karşılaşacağını sezinleyebiliyor çünkü insan, tehlikelerle yaşamayı istese de istemese de öğrenebiliyor. Hüsranlardan, düş kırıklıklarından, kendini boş yere ertelemelerden söz etmek değil gene de şimdi amacım. Bu uzun metnin beni nereye götüreceğini bilemiyorum ama, her şeye yeniden, tüm korunmasızlığımla başlamayı düşlediğim bir zamanda bambaşka ayrıntıların ya da küçük sevinçlerin peşine düşmek istiyorum bir kez daha. Yıllardır yaşadığım, yaşamaya, sürekli olarak dönmeye hani

nerdeyse zorunlu olduğum bu şehrin, bugünkünden çok farklı bir denizin, bir kıyı şeridinin, bir çiroz balığının, daha da önemlisi birkaç Rum meyhanesinin şiirini anlatabileceklerini yeniden getirmek istemiyorum şimdi aklıma, insanların, düşünceleri ya da bağlı bulundukları köken yüzünden, beklenmedik bir gece vaktinde, yuvalarından, gündelik yaşantılarıyla tüm alışkanlıklarından koparılıp, geriye dönüşsüz bir yola sürüldüklerini, kitapların gizlendiği, birer suç unsuru olarak görüldüğü gündeğumlarını, siyasi görüşleri adına bir haksızlık karşısında bir başka haksızlığı seçenleri, bir başka bağnazlığa boyun eğgenleri bir uzun ve uyanışsız karabasan olarak anımsamak istemiyorum. Bu şehrin tarihinde bu anlamda birçok utancın bulunduğunu, açıklanması biraz da güç bir sevgi yüzünden nedense hep kendime saklamayı yeğliyorum. Bu şehir benim içimden gider, uzaklaşır gibi oluyor böylesi durumlarda, dönüşlerimin önlenemeyesi bir yabancılığa, bir iç sürgününe doğru olduğunu ayırımsamaktan kolay kolay paylaşamayacağıma inandığım bir tedirginlik duyuyorum. Bu yolculuğu, bu kendine dönüşü, bu denize, bu sokaklara, bu kokuların tarihine bağlılığımı önleyemeyeceğimi çok iyi biliyorum ama artık. Hiç kuşku yok ki daha önce yaşanmış, denenmiş, kendince özlenmiş bir hikâye bu, bir çıkmazın, bir umarsızlığın serüveniyle özdeş bir hikâye. Ama bir tümceden, bir parantez içinden ya da bir metnin belli belirsizliğinden, çağrışımlara, özellikle de sorulara açık oluşundan umutlananlar ne olursa olsun, hep kendi hikâyesini, kendi yolculuğunu, giderek yalnızlığını yaşıyor bir yerden sonra insan. Gelgelelim sorun kendimle bir kez daha uzun uzadıya uğraşmanın, bir yaşantının ipuçları, izdüşümleri ya da olasılıkları üzerinde durmanın çok ötesinde bir yerlere dayanmış bulunuyor şimdi. Yıllar yılı, sessiz bir dayanışmayla, bu sakıncalı yolculuğu sürdürmeye çalıştığım Anlatıcım tarafından hiç de hazırlıklı olmadığım bir hikâyenin beklenmedik bir yerinde hiç gereği yokken terk

ediliverdim çünkü, tüm sözcüklerim, çıplaklığım ve yenilgilerimle baş başa bırakıldım. Bu günlerde yaşamakta olduğum olaylara böylesi bir açıdan yaklaşımım birçok kişi tarafından yadırganabilir, dahası kuşkuyla karşılanabilir biliyorum. Birçok kişi bu tutumumu anneannemin endişelerini doğrularcasına, çok kitap okumamın beklenesi, doğal sonuçlarıyla açıklayabilir. Ama ben, yaklaşımlar ne olursa olsun, hikâyenin bu aşamasında hiç de hak etmediğim bir ihanete uğradığım düşüncesindeyim. Her şey, bu birliktelikte, şöyle ya da böyle yürümüş, tüm sorunlara karşın yürüyormuş gibi görünmüştü en azından. Koşullar benimsenmişti, oyunlar hep böyle oynanacak gibiydi ve neden bilmem, kendisine önerilen bu rolü sanki tüm olgunluğuyla kabul etmişti Anlatıcım. Bir bityeniği yok değildi aslında bu sorunsuzlukta, kimi sorular zihnimi arada sırada kurcalamıyor değildi. Anlatıcının başını çektiği bir gizli eylem hazırlığıyla karşı karşıya mıydım örneğin? Her kabulleniş, her suskun gülümseme, her zaman olduğu gibi bir gizli isyanın habercisi miydi? Bir iktidar hesaplaşmasına mı girilecekti günün birinde? Birbirimize her sorunsuz birliktelikte olduğu gibi hep yalan mı söylemiştik? Bir yalanın uzantısı mıydık bir diğer deyişle o günlerden bu günlere gelişimizde? Sorular her zaman, her yerde olduğu gibi, bu birliktelikte de zaman zaman içimize yürüyordu, yürüyebilecek gibiydi anlayacağınız. Ne var ki dışarıdan bakanların gözünde her şeye karşın şaşılası, daha da kötüsü, imrenilesi bir uyum içindeydik. Bizlere tanınan yaşam alanı biraz da böyle anlam kazanıyor, ilgilenilmeye değer bulunuyordu sanki. Bu durum büyük bir aldanmayı, önlenemeyesi bir yanılsamayı getirdi sonuçta. Anlatıcımın o hikâyelerde yaşadıklarını anım, yaşantı birikimlerim olarak gören pek çok kişi oldu örneğin. İşi biraz daha ileriye vardırırlar bir kimlik bunalımından, bir kişilik çatışmasından söz etti. Böylesi bir tehlikeyi, yolun başında olduğumuz günlerde sezinlememiş değildik aslında. Sanırım biraz da bu yüzden ilişkimizi yıllar yılı gizlemeyi seçmiş,

varlığını gereksindiğimiz dostların karşısına çıkmayı durmaksızın ertelemiştik. Aramızdaki o sarsılmaz dayanışma, o sorularla o önlenemeyesi kuşkulara karşın işte o günlerde başlamıştı. Kendisini her geçen gün biraz daha çok yazdıran o uzun hikâyedeki yalan payını yalnızca biz biliyorduk, biz bilecektik anlayacağınız. Geçmişle bugün hep birlikteydi o günlerde, olasılıklar, özlemler, yenilgiler, yenilenmeler hep birbirine geçiyordu. Geçmişle ilgili o tehlikeli sorgulamalar, yaşanan, bir şekilde de olsa yaşanabilecek olan o günlere bir giriş anlamındaydı da biraz. Sessiz, sarsılmayacakmış gibi görünen bir dayanışma. Bir kaçışın bir başka biçimiydi bu elbette. Ama insanın uzun, çok uzun bir hikâyeyi gücünün son kertesine kadar yaşayabilmesi, olabildiğince tanımak, solumak istediği bir dünyaya tutunabilmesi için kendisini tüm umarsızlığına karşın araması, bu arayış adına zaman zaman büyük bir savaşımı, içindeki hayalleri hep taşıyarak göze alması gerekiyor. Gelgelelim ilişkilerin bu karanlık dehlizinde hiç beklemediği kimi gelişmelere enikonu hazırlıksız, dahası korunmasız da yakalanabiliyor insan. Anlatıcımın onca yıl sonra denetimimden bütünüyle çıkarak, yepyeni bir serüvene, apansızın çıkmasıyla karşı karşıya kaldığım o durumu daha farklı bir şekilde açıklayamazdım, zaten o günlerde. Bir ilişkide ya da bir birlikte yaşama zorunluluğunda birçok olasılığa açık olunmalıydı elbette. Ancak o zamanlar ortada kayıtsız kalınamayacak, bir şekilde de olsa çözülmeyi bekleyen çok önemli bir sorun vardı. Yürümeyen, yürümeyeceği başından beri belli olan bir tutkuyla karşı karşıyaydık çünkü, bir yenilgiyi, bir zorunlu dönüşü, giderek bir çıkmazı yeniden kabullenmemiz, sineye çekmemiz gerekiyordu. İşin kötüsü bu olaylar, az önce de belirtmeye çalıştığım gibi bütünüyle benim dışımda, bana karşın gelişmişti. Sonunda dostluğunu kazanmış olmaktan büyük bir sevinç duyduğum bir hikâye kahramanım tarafından, noktalı virgülün olanakları üzerine küçük bir araştırma yapmakta olduğum bir sabah vaktinde haberdar

edilmiştim. İş işten geçmiş, uzun süredir hikâye yazmamış olmamdan yararlanan Anlatıcım, her tümce tasarısını, sözcük arayışını ya da yalnızlık alıştırmasını ortada bırakarak bilemediğim bir metne bambaşka, kim bilir, belki de geriye dönüşsüz bir yolculuğa çıkmıştı. Beklenmedik, hazırlanılmadık bir terk edilmişlik denemesiydi bu. Hemen hemen tüm hikâye kahramanlarımla aynı konuma, oyuna onca isteğine karşın müdahale edemeyen bir seyirci konumuna getirilmiştim. Bu aşkın sonunun hüsrana olacağını uzun uzadıya konuşmuştuk Selami'yle. Ancak, daha önce de dediğim gibi, oyunun kuralları sandığınızdan, düşünebileceğinizden çok farklı bir şekilde oynanmıştı o günlerde. O oyunda dışında bırakıldığımız ya da dışına atıldığımız her oyunda olduğu gibi bir suskunluk zorunluluğu vardı. Az sonra, ipuçları, ama yalnızca ipuçları ve yorumlarıyla karşı karşıya kalacağınız olaylar işte hep bu kurallara göre oynandı. Söylenenler söylendi, söylenemeyenlerse hep bir kırgınlık, bir erteleme, ya da bir olasılık olarak kaldı.

Büyük, çok büyük bir parantez içine alabileceğim o olaylardan çok uzun bir süre sonraysa beklenen dönüş gerçekleşti. Bu uzun metnin kapısını, gizleyemediği bir yılgınlıkla, biraz da tereddütle çaldı Anlatıcım. Onca yıllık bir birlikteliğe boş bir gurur yüzünden son verilemezdi ama. Her şey bir yana bu uzun sürede birbirimiz için istesek de istemesek de düşündüğümüz yeni hikâyeler vardı. Yaraların sarılması için yepyeni tümcelerin ya da olabilirliklerin yolculuğuna çıkılmalıydı. Bu kırgınlığı, tüm üzüntülerimiz ve dile getiremediklerimizle biraz da bu yüzden sürdürüyoruz şimdi. Birbirine kimi bambaşka ilişkileri denedikten sonra dönen, dönmekten başka hiçbir seçeneği kalmayan iki dost ya da sevgili gibiyiz şimdi anlayacağınız. Bir hikâyenin, bir küçük serüvenin çözümü değil bu elbette. Yaşadığımız bu günlerde böylesi bir hikâyenin nasıl, nerede, hangi tümcede başlamış

olabileceğini söylemek de olası değil zaten. Her şey bir yana, kimi ilişkileri gereğince anlamak, giderek yorumlamak her zaman için insanın işine gelmiyor. O eski düşü yeniden anımsar gibi oluyorum böylesi durumlarda, onca olayın tanığı olduktan sonra bir serüveni o çok iyi bildiğimiz sessizliğimizde, kendi küçücük parantezimizin içinde paylaşabiliriz diyorum. O ısrarlı çağrının, o özlemin bambaşka bir biçimde dile gelmesi bu belki de. Denemeye değer bana kalırsa, tüm sakıncalarına karşın denemeye değer. Hem sonra hikâyenin sonunda katil ya da gerçek suçlu belli olmayacak sakın endişelenmeyin, bir cinayetin, bir suçun işlenip işlenmediği bile belli olmayacak. Sizden bu yolculukta yanınıza yalnızca sorularınızı almanız istenecek. Sürekli tetikte durmanız, bu hikâyeyi yatmadan önce uyumak için okumamanız, birilerinin ipini daha sonra pişman olabileceğiniz bir şekilde çekmemeniz için bir küçük dost önerisi bu.

Durup dururken kendinizle de karşı karşıya gelebilirsiniz bana kalırsa bu hikâyede. Ancak bunu keşfetmek ya da yeri geldiğinde söyleyip söylememek bütünüyle tercihinize kalıyor.

3. SUAD'LA BİR YANGIN

Ve işte o anda oyunun bitirilemeyeceği, değişik kişilikler ya da sözcüklerle sürdürülebileceği bir kez daha anlaşıldı. Bir geriye dönüşsüzlük anıydı bu kuşkusuz, denenmiş, anlatılmış, şöyle ya da böyle paylaşılmış, paylaşılacak istenmiş bir andı. Kimilerince çok iyi bilinen bir hikâyeye söz konusuydu burada bir diğer deyişle. Her şey o eski hazırlıkları ya da suskunlukları anımsatabilirdi, her şey o eski buruk sevinçlerin yeniden yaşanmasına olanak sağlayabilirdi. Yanıtlamak zordu gene de kimi soruları. Böylesi anlar ya da tümcelerle hangi hikâyelere başlanmıştı örneğin bir zamanlar, bu ayırımsamadan sonra hangi sözcüklere, insanlara ya da olabilirliklere doğru yol alınacaktı? Hangi hüznler taşınmıştı bir başkasından bir başkasına, hangi özlemler anlatılabilir, hangi sevinçler paylaşılabilir olmuştu o küçük aşk oyunlarında? Bu soruları yanıtlamadı, yanıtlamaktan nedense kaçındı Anlatıcı, tek başınalığını, sevgiye, aşka verdiği önemi, yabancı olmadiğı izlekleri düşünmekle yetindi yalnızca, çevresindeki seslerin kendisinden kısa bir süreliğine de olsa uzaklaşabileceğini düşlemek, tüm çelişkileri, bu tümcedeki tüm ayırtıları, yanlış anlamaları göze alarak düşlemek istedi. Yazarı tarafından yıllar yılı, değişik kişilikler ve olasılıklarla anlatıldığı, denendiğı hikâyeleri getirdi sonra aklına, farklı, sessiz sedasız insanlarla, uzak, çok uzak iklimleri hiç kimseye hiçbir şey söylemeksizin yaşamak bir küçük isyandı, insanı yaşama bir yerinden de olsa bağlayabilecek, tüm yenilgilere karşın özlenmeye değebilecek bir küçük isyandı diye düşündü. Kendisini yıllar, çok uzun yıllar önce kitapların arasında tehlikeli bir yolculuğa çıkmış, gittiğı yerlerden zaman zaman dönememiş, dönmeyi reddetmiş bir kütüphane memuru, düşlediğı romanı bir türlü yazamamış bir yazar eskisi olarak tasarlamıştı örneğin. Kimi eksikliklerin giderilmesi, gözardı ediliyor görünmesi ya da en azından örtülebilmesi

için umut dolu bir başlangıç noktasıydı bu. Sessizlik, başkalarına hiçbir zaman dilendiğince anlatılamayan o sessizlikse hikâyeye yavaş yavaş, önlenemeyesi bir biçimde ilerleyecekti. Bir an gelecekti bir de, o çok sevdiği, yaşamını çeşitli biçimlerde anlamlandırmış, kişiliğinin oluşumuna bir şekilde de olsa katkıda bulunmuş şairler, yazarlar, görüntüler, sözcükler ve roman kahramanlarıyla buluşacağı bir an. Bir an evet, yalnızca bir an. Ama o anı dilediğince anlatabilir, daha da önemlisi paylaşabilir miydi o uzun yolculuğun seçeneklerinde? Olasılıklar çoktu, her görüntü bir başkasını, her özlem bir yenilgiyi, her gidiş bir dönüşü çağırıştırabilirdi ne de olsa. Bir hikâyeye kaçışlar çoktu, gece yolculukları, moteller, otobüsler, sürgün lokantalarıyla sarılı kokuları yaşanmış, yaşanacak gibiydi sanki: Franz Kafka'yla tüm boyutlarıyla yaşadığını sandığı bir gece ve uykusuzluk vaktinde öylesine çok sevdiği bir yalnızlık diliyle konuşacaktı örneğin, Baudelaire'le Bucy Sokağında istiridye yiyecek, Saint Germain'deki otellerin birinde bir zenci kadınla sevişecekti; Virginia Woolf'la Bloomsbory'de bir evde, Çehov'un da bulunduğu bir ortamda, bir ikindi vaktinde Assam çayı içecekti, Anna Karenina'yla tren istasyonlarını konuşacaktı, Turgut Özben'le kısa bir süreliğine de olsa bir taşra kasabasının salaş bir lokantasında buluşacak, 'Tutunamayanlar Ansiklopedisi'ne birkaç madde eklemek istediğini söyleyecekti; Ahmet Haşim'e 'melale niçin aşına olduğunu' anlatacak, Suad'la bir piyano ezgisinde ya da bambaşka bir yangında kaybolmayı deneyecekti; Alfred Jarry'ye rakıyı tattıracak, Rhoda'yla bir nehir gezintisine çıkacaktı. Ama bütün bunlar ne için ki diye soracaktı sonra kendi kendine, hayallerimizden her geçen gün biraz daha çok uzaklaştıktan, özlediğimiz onca insana ulaşamadıktan sonra ne için ki böylesi kandırmacalarla yenilgilerimizi ertelemek? O hikâyede, her şeyin bitmeye, bir çıkmaza doğru gelişmeye başladığı bir zamanda, sevdiği onca kitap arasında belli belirsiz bir görüntü olmayı deneyecekti öyle

olunca da. Belli belirsiz bir görüntü evet. Varlığına kayıtsız kalmayı yeğleyenleri korkuları ve yüzeysellikleriyle baş başa bırakmanın bir başka biçimi olacaktı bu. Sözcükler hazırdı ne de olsa bu özlem için biliyordu, kırgınlıklar, bu hikâyenin öte yanında gönüllü olarak yer almaya hazır dostlar, suç ortakları, gizli intikam duyguları hazırdı. Gelgelelim tüm umutlara ve iyi niyetlere karşın bu hikâye de diğerleri gibi tamamlanamamış, birçok ilişkiyi anımsatmasına yarım bırakılmıştı yazarı tarafından. Bir tasarı halinde, birkaç tümcede yitmiş denemelerse sanıldığından, anımsanabileceğinden çok daha fazlaydı. Örneğin bir keresinde uzun, çok uzun bir sahne hayatında çeşitli rolleri başarıyla canlandırdıktan sonra (burada eğretilmelerin çok büyük bir önemi vardı) gerçek kişiliğini bir türlü bulamayan, bulamamanın, bulamayacak olmanın endişesine kapılan, bir oyundaki intihar sahnesinde, alkolden arta kalmışlıklar, yalnız sabahlara doğmalar bir yana, biraz da bu yüzden, bu yenilgiler yüzünden intihar eden, ama seyircileri, kendisini yıllar yılı izlemiş olanları buna bir türlü inandıramayan, sahnedeki can çekişmesi alkışlarla karşılanan bir tiyatro oyuncusuydu. Terk edilmeler için buketler hazırlayan, kapısı, bu ustalığı nedeniyle beklenmedik gece vakitlerinde, beklenmedik konuklara her zaman için açık olan bir çiçek yetiştiricisiydi bir başka hikâyede, eski, çok eski bir aşkı bir resimde arayan, böylesi bir resme doğru yol almayı düşleyen, şiirleri biraz anason, biraz talaş, biraz da çam sakızı kokan gözlük koleksiyoncusu bir yaşlı marangoz ustasıydı bir başkasında. Yazarı kendisini bu şekillere sokarak bir lanetten kaçmayı, küçük özlemlerin tutsağı olmuşların yalnızlığını anlatmayı denemişti ama, bu girişimler sürekli olarak sessiz sedasız hüsrانlarla sonuçlanmış, yenilgilerin, ayrıntıların ya da küçük sevinçlerin her seferinde bir başka biçimde yaşanmasına neden olmuştu. Her şey, bir olasılıklar, paylaşılmaya her zaman için açık bir yaşantılar bütünüydü bir diğer deyişle, her şey bir hazırlıkla, bir serüvene

*hazırlıkla açıklanabilirdi bir yerden sonra. Çıkmazlar
unutulabilirdi, hüsrانlarla yenilgiler yepyeni hikâyeler
adına gözardı edilebilirdi.*

4. DALGALAR YA DA MAX VON SYDOW'UN ÇAKILLARI

Yabancıısı olmadığım bir dönemece, bir noktalama işaretine ulaştım sonra, bir yerlerde, bir tümcede bırakmış olabileceğim bir saatin eski, çok eski bir yalnızlığı çalmasını istedim. O hüzünlü serüvene devam edebileceğimi, sessizliğine ya da bendeki gölgene bir şekilde de olsa ilerleyebileceğimi düşündüm bunun üzerine, aklıma kimi sarhoşluklarda eksilişimle o eski kitaplarda durup dururken kaybolmak isteyişim geldi. Onca sözcüğe karşın hazırlanamadığım bu fırtınayı, bu küçük yıkımı düşündüm bir de kırgınlıkla, onca umuda karşın kendime, yalnızca kendime doğru ilerliyordum istesem de istemesem de. Her şey eskisi gibiydi anlayacağın, bir zamanlar, bir yerlerde bıraktığım günlerdeki gibiydi bir kez daha. Bir umarsızlık, bir geriye dönüşsüzlük anında olduğumu yeniden ayırımsadım o zaman da, işte ben olsa olsa bunu anlatabilirim, bunu bir başkasıyla paylaşmayı deneyebilirim dedim kendi kendime, işte biraz da bu yüzden anlamlıydı o düşteki, o bitimsiz karabasandaki tehlikeli yolculuğum. Dilini, görüntülerini, insanların iyiden iyiye yadırgadığım bir şehirde bulmuştuk durup dururken birbirimizi. 'Burası bana bir korkuyu, eski gemilerin, buz denizlerinin, aysberglerin ve hiç batmayan güneşlerin kokusuna bulaşmış bir kuzey limanını anımsatıyor' dedim biraz da utanarak. Alabildiğine geniş bir bulvarın, yıllanmış, çok eski bir filmde arta kalmış bir lokantasındaydık hikâyenin bu bölümünde. Sıcacık bir içki vardı ellerimizde ve ben sana, bu içkinin insanı yeni, sessiz, içe doğan yaşlara nasıl hazırladığını anlatmaya çalışıyordum. Gülümsüyordun, 'Odamızı beğenmiş olmalısın, ben senelerdir hep bu odaya gelirim' diyordun tedirginliğimi, söylemek isteyip de söyleyemediklerimi

ayırımsamışçasına. Gülümsüyordum, bu odaya daha önce kimlerle geldiğini sana soramıyordum. Avuçlarımı alıyordun ellerinin arasına, bu şarkının hiç bitmeyeceğini, başka insanlarda da devam edeceğini söylüyordun. İnsanlar kimi ilişkilerde bir gölge olmanın hikâyesini bizlere yeniden anımsatırcasına, anımsatmak istercesine geçiyordu yanımızdan. Hiç kimse bir başkasının hüznünde, hissedip de anlatabileceklerinde değildi. Max Von Sydow'a o eski rolündeki haliyle rastlıyordum sonra, 'O film bir yerlerde hâlâ yaşanıyor, hâlâ devam ediyor olmalı' diyordum. Hayalimizdeki oyuncular gerçekte oldukları gibi değil de, o rollerdeki kişilikleriyle yaşırdı ne olsa içimizde. Bu oyunun en önemli, en vazgeçilmez kuralıydı bu. O filmde bu rüyaya birdenbire geçmiş olmak bir zorunluluktan, bir kaçınılmazlıktı, insanın hayaletiyle durup dururken buluşması anlamındaydı bu durumda. Herkes kendi rolünü, kendi rolünün suskunluğunu ve bir başkasında çok farklı bir şekilde, çok farklı bir beraberliğe doğru yol almayı yaşırdı böylesi buluşmalarda. 'Kurtların saati ne zamandır?' diye soruyordum sonra sana. 'Kimi tedirginlikler anlatılamaz, kimi d uygularsa hiç paylaşılamaz ama günün birinde hepimiz birlikte yaşadığımız insana benzeriz' diyordun. Bu sözleri bir yerlerden hatırladığımı söylüyordum biraz da utanarak. Liv Ullmann'ın o filmin son karelerindeki görüntüsüne dönüşüyordun sonra. Ben bundan çok korkuyordum. Korkum seni bir başka, sonra bir başka, sonrada bir başka kadına dönüştürüyordu. Sonra birdenbire kendine, bendeki o eşsiz yolculuk şarkısına ulaşıyordun. 'Nasıl oldu da her şey böyle birdenbire değişti, hiç beklemediğim bir zamanda değişebildi' diyordum çünkü, 'nasıl oldu da öyle her şeyi bırakıp gelebildik buralara?' Yıllar yılı yaşanmış, görmezlikten gelinmiş bir tutsaklığa umarsız da olsa bir çıkış kapısı bulma arayışı mıydı bu yoksa? Sessizliğine yeniden dönüyor gibiydin bu sözlerim karşısında, bakışların,

umulmazlığın ve uzaklara durup dururken dalışınla ‘Ben zaten senin çağrında, hiçbir zaman bitmeyecek hikâyendeyim’ diyordun. Hikâyelerin olası tüm anlamlarıyla bendeki tüm yan anlamlarını düşünüyordum öyle olunca da, ama seni bu hikâyede nereye koyacağımı, dahası bu hikâyenin nasıl bir hikâye olacağını kendime bir türlü açıklayamıyordum. Yabancı olmama bir kendine gelme çabasıyla ‘Ama biz er ya da geç bu hikâyede kaybolacağız, burada olduğumuzu ve o eski yaşantımıza bir kez daha dönmeyeceğimizi hiç kimse bilmeyecek’ diyordum yalnızca bu durumda, beni bu tümceye götüren sözcüklerin eski, çok eski bir düştü, deyiş yerindeyse, bir söylenceden arta kaldığınıysa dilediğimce söyleyemiyor, doğrusunu söylemek gerekirse kendime bile itiraf edemiyordum. Yüzündeki gülümseme değişiyordu bu sözlerim karşısında, bakışların benim için yepyeni bir tehlikenin habercisi oluyordu. Bildiğim, durmaksızın yinelediğim, değişik birçok söylem adına kullandığım sözcüklerimle bir kez daha çıkıyordum aslında bu rüyadaki hayalimin karşısına, bir ayrılığın, anlamını çoktan öğrendiğim bir umarsızlığın yolcusu oluveriyordum. Sezinlemek kolaydı öyle olunca da kimi gelişmeleri, umutla umutsuzluk arasındaki bu gidiş gelişleri anlayabilmek kolaydı. Hemen hemen her ilişkide bir seyirci, yalnızca bir seyirci olmanın, hep bir yerde, aşılması güç bir sınırdan durmanın zorunluluğundan hiç söz etmemek, bu tutsaklığı hiç bilmiyormuş gibi görünmek, kimi beraberliklerin kimi insanlar için çok kolay, benim gibi yaşamaya zorunlu olanlar içinse hep ödünler, eksilmeler ve kendini dışlama çabalarıyla yüklü olduğunu söylememek, hiç kimseye karşı gerektiğinde açık olmamak, olmayı bir tehlike olarak görüp kimi açmazları, bir sevgiliye ulaşmadaki engelleri bir belirsizliğe ertelemek bir çözüm müydü, onca düşkırıklığından ve yenilgiden sonra? Umutlanmaya bir kez daha değer bir kapı aralığıyla yeniden karşı karşıya mı kalıyordum bu durumda? Bunları elbette soramazdım ben sana. Çünkü sen, dostluğumun,

sözcüklerimin, eşi bulunmaz bir sıcaklıkla yüklü olduğunu söylüyordun o sıralarda, seni yeterince tanımadan yaratmış, hayalimde üretmiş olmamın beraberinde bir küçük övüncü getirdiğini, buna karşın o serüvene, bir süreliğine de olsa o insanlara, zamanı çoktan gelmiş o hesaplaşmaya doğru yol alman gerektiğini söylüyordun, oncasına hüznle ördüğüm, içimde oncasına küçük sevinçle beslediğim tutkuyaysa bu tümcede hiç yer vermiyordun. Zamanı çoktan gelmiş hesaplaşmaları, bu hesaplaşmaların gerektirdiği buluşmaları elbette anlayabilirdim o eski hikâyelerden. Böylesi zorunlulukların irdelenişi içindi zaten bu yola çıkışım. Gelgelelim, bu serüvenin, bir başkasına yolculuğun için bulunmuş, uydurulmuş bir neden olduğunu sezinleyebilmekti, bu sezinlemenin sonuçlarına katlanmaktı, bu hikâyeyi yeniden yaşamaya zorunlu olmaktı asıl zor olan. Ama bunu tüm açıklığıyla söyleyebilmek, paylaşmayı denemek de bir anlamda sakıncalıydı. ‘Hiç tanımadığım, insanların, dil dünyasını, görüntülerini istesem de istemesem de yabancıladığım bu şehirde beni yalnız bırakmamalısın, bu yolculuğa beni de götürmelisin’ diyordum öyle olunca da. Kimi açmazlara teğet geçmek, kimi duyguların gizlendiği hikâyelerde biraz da bir yazgı anlamındaydı. Ama sen bir kez daha gülümsüyordun bu söylediklerim karşısında, böylesi duyguları anlamada iyiden iyiye saf ve acemi olduğumu söylüyordun. ‘Ama ya o küçük sevinçlerin hasreti, ya benimle bu hikâyeye, bu rüyaya gelmeyi kabullenmen’ diyordum bu sözlerine karşılık olarak. Hiçbir şeyin mükemmel olmadığını, olamayacağını söylüyordun bunun üzerine, ‘Bu çok eski, yıllar, asırlar önce tüketilmiş bir aldanma’ diyordun. ‘Ama şimdi senin dönüşün, senin dönüşünü beklemenin zorluğu var’ diyordum. ‘Döneceğim, elbette döneceğim’ diyordun sözümü keserek ‘bu acıların istense de istenmese de yaşanması gerekiyor’. Gözlerinin hafiften buğulandığını hisseder gibi oluyordum o anda, sana sarılmak, tüm gücümle, tüm güçsüzlüklerim, umarsızlıklarım ve kendimden utanmalarımınla sarılabilmek

istiyordum. Yapamıyordum, hiçbir şey yapamıyordum ama. Max Von Sydow bir kez daha beliriyordu yanıbaşında 'Dalgalar ve kayalar; kurtların saati yakındır, ben o kıyıya gidiyorum artık' diyordu. 'Buralardan niçin uzaklaşman gerektiğini çok daha iyi anlıyorum' diyordum bu durum karşısında. Giderek, yiter, silikleşir gibi oluyordun o zaman da, sesin duyulmaz, hiç kimseye anlatamayacağım o kokun hissedilmez oluyordu yavaş yavaş. Anlıyordum, sezinleyebiliyordum en azından bu umarsızlığın hikâyesini ve gözlerin sanırım biraz da bu yüzden yaşıyordu. Bildiğim, sık sık yaşadığım, yaşamaya istesem de istemesem de zorunlu kaldığım bir hikâyeydi aslında bu. Yaşamak, bir sevgilide, bir tutkuda yaşadığını, tüm bozgunlara karşın yaşayabileceğini sanmak evet. Hiçbir şey kalmıyor oysa zamanla geriye, hiçbir şey kalmıyor durup dururken dönen anılardan, kendi kendini kandırmaların sızısından ve hiçbir şeye yaramayan umutlanmalardan başka. Döneceğini söylemen, böylesi durumlarda hep olduğu gibi dostluğunu önermen bir içtensizlikti bu durumda, bir ağır yükten kurtulma ve eğer varsa, bir günahattan arınma denemesiydi. Bir küçük isyandı, bir serzenişin bir başka biçimiydi buna karşın bu öneriyi kabullenmemek. Böylesi bir tümcede koz belki de ilk kez kurbandan yanaydı. Tehlikeli çağrışımlara biraz da ayırdında olarak açılıyordum bu durumda. Uyumakla uyanmamak arasındaki bu garip çizgide beni belki de bu kez bambaşka görüntüler bekliyordu. 'Bir gün evet, belki de bir gün' diyordun için için gülümseyerek 'ama şunu bil ki kurtların saati hayatımızda hep bir olasılık, bir kaçınılmazlık olarak kalacak'. Kurtların saati evet. Yaşadığımız günlere küçük ölümlerle gelebilecek sözcüklerdi bunlar. Kayalara çarpan o dalga sesleri yanımıza her geçen gün biraz daha çok yaklaşıyordu.

Son bölümleri bu metindeki gezintimiz adına biraz da kırıngınlıkla tasarlanan bu rüya için söylenecek pek fazla bir şey yoktu, olmamalıydı artık. Geriye bir sorunun, yalnızca

bir sorunun ve türevlerinin büyüğü kalıyordu bu durumda: değmiş miydi yani bu hazırlıklar bu yaşadıklarımıza, buluşabilmiş miydik gerçekten o eski ve hiç bitmeyen hikâyede, o hikâyeyi yaşamış mıydık, o hikâye bizim için var mıydı, yazılmış mıydı en azından?

Yabancıyı olmadığı bir dönemeçte sıkıcı bir pazar sabahına uyanmayı biraz da bu yüzden düşünebilirdim. Sessiz bir evde bu kez yaşadığım sessizliğin alışılmadık bir sessizlik olduğunu söylemeliydim. Günün birinde bu yaşadıklarımı bir başkasına, bambaşka bir metinde anlatıp anlatamayacağımı sormalıydim bir de kendi kendime. Ama küçük bir geriye dönüşten ya da tümce denemesinden sonra vazgeçtim bu tasarımdan. Bu soruyu da tüm çabalarım ve iyi niyetlerime karşın dilediğimce yanıtlayamayacaktım zaten. Suskunluğa sığınmak bu bağlamda da bir çözüm, bir umuda yolculuk olabilirdi.

Şimdi her şey bir süreliğine de olsa durulmuş, yeniden umutlanmaya hazırmış gibi görünüyor. Çevremdeki apartmanların bu çirkin görüntüsüne karşın yağmur çok güzel yağıyor bu akşam. Günün birinde gereğince yazılabileceğine inandığım bir metin için uğradığım bu evin balkonunda yeniden yaşıyorum şimdi görünmezliğimi. Yağmurun sesini dinleyebilmek, kokusunu alabilmek, onca yaşantıya, iyi ya da kötü şarkıya, şiire, yalanlar ve kandırmacalarla özdeş onca hikâyeye karşın hâlâ güzel diyorum sonra kendi kendime. Uzak, belli belirsiz bir toprak kokusu geliyor o anda burnuma, bu kokunun uyandırdığı çağrışımları seninle paylaşabilmeliydim diye düşünüyorum. Bir çağrışımı paylaşabilmek diyorum sonra. Bir çağrışımı paylaşabilmek. Sözcükler, sözcükler, yalnızca sözcüklerle dönüyorsun ama buraya.

5. TEREDDÜT

Gelgelelim bu hikâyeye eskisinden çok daha farklı, çok daha anlamlı gibiydi şimdi. Anlatıcı onca yıl sonra karşı karşıya

bırakıldığı bu durum karşısında bir başkaldırma gereksinimi duyuyordu çünkü artık içinde, onca yıl sonra yazarından çok farklı bir yerde olduğunu, kimi önerileri bundan böyle kabullenemeyeceğini sezinliyordu. Beklenen an gelip çatmıştı. Kimi dönüşler ertelenemezdi.

6. FOTOĞRAFIN BANA DOĞRU

Beni artık aramamanı, ayrılığın, terk edilmişliğin tüm sakıncalarını göze alarak söylemek istedim sana o akşam, bu tutkuyu, bu umarsız söyleşiyi sürdürmenin, bir sabaha birlikte uyanmanın sevincini belli belirsiz bir yarına ertelemenin, gecenin ilerlemiş bir vaktinde, alabildiğine boş bir sokakta, kendi zorunluluğuna doğru ilerlemenin, bir sevişmeyi düşlemenin ve seni durup dururken bu sevişmenin içine koymanın cehennemini hiç kimseyle paylaşamayacağımı bildiğim bir hasretle dile getirebilmek istedim. Tüm umutlarıma, şarkılarıma ve şiirlerime karşın, bu sayfalara gelişini beklemeyi düşündüm sonra, yalnızlığımda, sensizliğimde, bu savaşımı belki de çok daha fazla acı çekerek, sadece kendi sesimi, kendim için dinleyebilmekti sanki bu konudaki tek seçeneğim. Yepyeni bir denemenin, bir kıyıyı aramanın, artık çok iyi bilinen bir gecikmenin fırtınasındaydım bir kez daha. Sana doğru yürüyecek gibiydim oysa o çok eski fotoğrafındaki gibi, ısrarlı sessizliğinin, kayıtsızlığının ve buralara bir türlü gelmeyişinin kendince bir yanıt olduğunu düşünmek bile istememiştim. Bu sözcüklerdeki yolculuğum hep devam edecekti oysa zamanın akışında, böylesi tümceler istesem de istemesem de hayatımın bir parçası olacaktı. O eski fotoğrafın, tarihimizdeki, yalnızlığımızdaki yerini tüm çağrışımları ve ödeşmeleriyle birlikte alması gerekiyordu bir de. Mutluluklarla özdeş bir aşk serüveni için ne kadar az bir umudum var ama şimdi bir bilebilsen. Bir bilebilsen her ilişkide, her tutkuda biraz daha çok tükenmenin acısını. Ben bu sonucu daha önceki metinlerde yaşadıklarımın ya da yaşamaya zorunlu kaldıklarımın etkisiyle yolun henüz başındayken sezinleyebilmeliydim kuşkusuz. Ama anlamsız övünmeler ve sözde kimi yaşanmışlıklarla birbirimizi aldatmaya ne gerek var? Her ikimiz de bilmiyor muyuz

onca acıya, insana ve düşkırıklığına karşın başka insanlara bir türlü hazırlanamayacağımızı? Gelgelelim yaşadıklarımızla yolun bir yerinde bu yaşadıklarımızdan kendimize çıkardığımız pay ne olursa olsun o eksiklik duygusunun bıraktığı sarsıntıdan kolay kolay kurtulamıyor insan. Sessizliğin, tepkisizliğin, peşinden yıllar yılı koşulmuş, tüm sakıncalarına karşın yeniden doğurulmuş bir hayalin bir kez daha ölmesiydi bu durumda; sessizliğin, doğrusunu söylemek gerekirse o çok iyi bildiğin yıkımın, o korkunç yetersizlik açmazının bendeki çağrısıydı; sessizliğin kimi aldanişları, eski, çok eski yağmurların kokusunu, intihar ve hastane görüntülerini, bitirilememiş hikâyeleri, kentlerin dişiliğiyle bir türlü birleşememeyi, sokaklarda esrar çekip sızamamayı, kendini kolay kolay ele vermeyen, insanda her okunuşunda bir başka çağrışımı uyandıran şiirlerle yalnızlığı bekleyen pazar günlerini anımsatıyordu. Küçücük, sessiz sedasız bir yalnızlık yolculuğuna çıkacaktım, içimde peşimden durmaksızın gelen bir karabasanın görüntüleri dolaşacaktı: aynanın karşısındaydım bir kez daha, derimi, saçlarımı, görüntümü değiştirmeye çalışıyordum. Acı çekerek, çok acı çekerek parçalıyordum bedenimi ve o bedenin altından sanki hep aynı beden çıkıyordu. Tüm acılarıma ve umutlanma karşın yineliyor, yineliyor, yineliyor gibiydim kendi kendimi. Odada, o hep anlatmaya çalıştığım odada korkunç bir sessizlik vardı o saatlerde. Bu sessizliği anlamlandırabilecek, daha da derinleştirebilecek kimi uzak sesleri, örneğin komşu daireden gelebilecek bir su sesini, bir kapı gıcirtısını ya da bir daktilo tıkırtısını başka hikâyelerin ve film karelerinin bende bıraktığı esintiyle taşıyordum bu kendi kendini yazmakta olan metne. Aynanın karşısındaydım o karabasanda evet ve tüm sözcüklerime karşın sana ulaşamadan, sürekli olarak kendime, büyük bir utanç ve umarsızlıkla dönüşüyordum.

7. EŞİK

'Her şey yepyeni bir serüven umuduyla yepyeni bir oyunmuşçasına başlamıştı bu yüzden; bir umut, bir olası aşk hikâyesi ya da yalnızca bir tutku yanılması olarak. Bir kez daha bambaşka bir kişiliği göze alarak uzak bir sevgiliye seslenmeyi düşlemişti o metinde. O belirsiz geçmişte oncasına duyguyu yaşadktan sonra bir beraberliği sözcüklerle oluşturmak da kendine göre yaşamak da kolay olacaktı. Bir çağrıyla başlayacaktı her şey, bir sözcükler, sanrılar ya da karabasanlar dizisi belirleyecekti o uzun metnin akışını. Durup dururken, dahası yazarına haber vermeksizin çıkmayı deneyecekti sonra o metinden, o kadına, yazarının eserleri hakkında iyiden iyiye bilgi sahibi olan o gizemli kadına işte bu aşamada ilerlemeyi göze alacaktı. Bir lokantada, bir deniz kıyısında ya da yalnızca bir dünyada yaşayabilir miydi öyle olunca da kendi bağımsızlığını, bu sevgili bu garip çağrıya durup dururken kulak verebilir miydi? Yazarına anlatabilir miydi sonra bu yolculuğu ya da bu serüven gereksinimini? Böylesi ilk kez oluyordu ne de olsa, her şey kendisi için yıllar yılı ertelenmiş bir düşün, bir özlemin, bir çıkış kapısının bir başkasıyla paylaşılması anlamındaydı. Her şey küçücük bir sevincin beklenmedik bir anda doğumuyla, bir tutkuyu, bir sevgiliyi yeniden umut etmekle özdeş olmalıydı. Bunu anlatmak zordu ama onca deneyimden sonra, bir sevgiliyi yalnızca sözcüklerle etkilemeye çalışmanın yanlışlığını o eski hikâyelerden biliyordu ne de olsa. Gelgelelim insanın hep küçük yanlışların tutsağı olduğu, bu yanlışların bedelini zaman zaman çok pahalıya ödediği de bilinen bir gerçektir. Bir çıkmazda, bilinen onca duyguya karşın ilerlemeyi kabullenmek evet. Bundan sonrası elbette için için sızlayacak bir yaranın hiç kapanmaması, bilinen, çok iyi bilinen bir hikâyenin istense de istenmese sürdürülmesi anlamındaydı. Ama bizleri yaşatan, yaşama bağlıyormuş gibi görünen hayaller

gerçeklerden daha acımasız ve tehlikeli değil miydi kimi durumlarda? Bir başka metinde, içimizdeki sevgiliyi hiçbir zaman bulamayacağız, bulsak da dilediğimiz, aradığımız tutkuyu yaşayamayacağız derken hiç mi haklı değildi bir diğer deyişle yazarı?

8. ONCA YAĞMURDAN SONRA YOLCULUKLARIN

Yaşadığımız, yaşamaya istesem de istemesem de mecbur olduğum şehirden bir kez daha uzaklaşabilmiş olmanın büyüünden söz etmek istiyorum şimdi sana, bambaşka bir denizin kıyısından yineleyebilmek istiyorum o çok iyi bildiğin çağrımı, bu seslenişe bir yanılsamadan arta kalan tüm şiir artıklarına karşın yeniden inandırmak istiyorum kendimi. Bu yalandan başka bir şey değiştirmiyor çünkü sevinçlerimizi, bir başkasının hüznünde dolaştırmıyor yinelenip duran, her seslenişte bir başka olan mevsimlerimizi. Bir diğer deyişle seni bana yalnızca aldanmalarım ile bu aldanmalardan arta kalan sözcüklerim yaklaştırıyor. Hiç bitmeyecek bir rüyanın izini her şeye karşın sürmeliyim diyorum bu durumda kendi kendime. Ayrıntılarını durmaksızın çeşitlendiren, yanı başımıza durup dururken uğrayan küçük ölümlerimizin ve bunca hayale karşın dilediğimizce yaşayamadığımız kösnüllüklerimizin o korkunç serüveninde hüznünü beklenmedik bir hikâyeye için için akıtan bir metnin, çağrışımı bilmem hangi şarkıdan taşınmış bir can sıkıntısının anlatımı olmalı bu. Soruların çağrısından kurtulmanın giderek zorlaştığını anlıyorum öyle olunca da, o karabasanın sonuçlarını görmezlikten gelmenin bir anlamı yok artık diyorum. Nerde görmüştüm örneğin bu rüyayı, sende onca zaman sonra hangi hazırlıklarla yürümüştüm? Buraya gelirken göze aldığım o uzun ve yorucu gece yolculuğunda, trenin penceresinden görünen o titrek, belli belirsiz kasaba ışıklarını, kopuk kopuk, birbirinin içine geçen bin bir hikâyeyi düşleyerek izlemekten sıkıldığım ya da yansımla sürekli olarak karşı karşıya gelmekten yorulduğum, dolayısıyla da gözlerimi sözde dinlendirme bahanesiyle kendimden, daha da doğrusu yaşadığım, yaşamaktan hiç de memnun olmadığım o zaman diliminden kopma denemesinde mi? Bu şehirde, deniz kıyısındaki bu küçük kahvede, uzun süredir görmediğim bir dostu beklerken uyuyakaldığım bu kısa ama

çok derin uzaklaşma anında mı? Sözcükleri çoktan unutulmuş, hiçbir yere konmamış bir başlangıç tümcesinde mi? Kederle kalabalıklaşmanın bir başka biçiminin zorlandığı, ölümle sevincin durup dururken ters yüz edildiği bir sarhoşluk gecesinde mi? Bilemiyor, tüm çabalarım karşınl açıklayamıyorum bu kararsızlığın, yaşadığım bu günlere her geçen gün biraz daha çok yerleşen bu yanıtsızlığın nedenlerini. Ama, doğrusunu söylemek gerekirse, bu dört olasılık da yakışabilirdi bence bu metnin oluşumuna. Bu seçeneklere bağlanabilecek hikâyelerin varlığından kaynaklanıyordu biraz da bu meselenin çekiciliğı. Yazarın kararsızlığı, bir arayışın seçeneklerinde zaman zaman kayboluyormuş gibi görünüşü pek ender de olsa işe yarıyordu bu durumda. Gelgelelim rüyalarla bu rüyaların metne sonradan alman izdüşümleri gözönünde bulundurulduğunda zamanın genel kabul görmüş, kanıksanmış işleyişinin de pek bir anlamı kalmıyordu. Her görüntü bir başkasını, her buruk sevinç bir mevsimi, her eski sokak bir buluşmayı anımsatabilirdi bu bağlamda. Doğup büyüdüğünü bildiğim semte alkolden, tedirginliklerden, eksik sevişmelerden arta kalmış bir akşama, bu küçük fırtınaya ayırdında olmaksızın hazırlandığım için çıkabilmişim belki de. Bir sözcüğü ya da yalnızca birkaç ayrıntıyı paylaşmayı ummuş olmalıydım bu yeni denememde. Anlaşılalı bir hüznün, dahası bir yorgunluk tadındaydı o sokaklar ve ben sana, o hiçbir zaman göremediğim, göremeyeceğim odana giden yolu sanki bir kez daha unutmuştum. Beklemediğim, hazırlıklı olmadığım bir anda rastlıyordum ama içimdeki gölgene, yüzüme bir yabancının yüzüne bakıyormuşçasına bakıyor, beni ve aradığım insanı yıllardır buralarda yaşıyor olmana karşınl tanımadığını söylüyordun. Hemen sonra ayrılıveriyordun bir de yanımdan, hemen sonra, senin için bir zamanlar düşlemiş olduğum ayrılık anındaki gibi gülümseyerek. Anlatılabilecek hiçbir umut, hiçbir gece konuşması, hiçbir dönüş hikâyesi bulamıyordum bu tavrın karşısında. Sana

söylemek istediklerimi, her tutkuda, bir yalnızlığa taşınan her ilişkide olduğu gibi hiçbir zaman dilediğimce söyleyememiştim zaten. Ama işin ilginç bu görüntü, küçük farklılıklarla da olsa birkaç kez yinelenecek, sana, odana gittiğini sandığım yolda yeniden, yeniden, yeniden rastlayacak ve sen sürekli olarak 'o kadını' tanımadığını söyleyecektin. Zaman zaman öfkeli, zaman zaman sevecen, zaman zaman da kayıtsız çehrenle çıkacaktın karşıma. Kendime anlatmak istediğim belki de yalnızca olasılığındı. Sonra da ansızın bir kendi kendine bakışta, yepyeni bir suskunluk söyleminde buluveriyordum kendimi. Uğramam, taptaze bir sabaha benimle birlikte uyanmanı istediğim odalardan biriydi bu, hayatımdaki yerini çoktan almış bir evin biraz intihar, biraz da yaz kokulu bir odasıydı. Telefon durup dururken çalıyorordu o anda, sessizliği yorgun bir gece vaktindeki gibi yırtıyordu ve ben bu arayan mutlaka sendin, bu arayış oncasına beklenmiş, örselenmiş bir dönüşün şarkısını anımsatıyor diyordum. Önsezimde yanılmıyordum, gerçekten de sen çıkıyordun karşıma. Sana bu evin telefonunu nasıl bulduğunu sormayı aklımdan bile geçirmiyordum o anda, içime bambaşka bir hikâyenin özlemi ya da olabilirliği doğuyordu yalnızca. Beni onca şarkıya, filme, yağmura, yalnızlığa ya da romana bağlanan yalan umuttan sonra hiçbir şey olmamış gibi arıyordun çünkü; zaman durmuş da biz başka metinlerde, başka tümcelerde, bambaşka rolleri, aşkları ve insanları denememişiz gibi. Burada olmadığımı, bundan böyle de olamayacağımı, kısa bir süre önce öldüğümü söylüyordum öyle olunca da sana. Kısa bir süre önce bir yerlerde ölen bir insanı anlatıyordum sana evet, bir geriye dönemeyişin sızışını anlatıyordum kendimden üçüncü tekil şahısta, bir başkasıymışım gibi söz ederek. Bir sessizlik, derin, uzun, ayrılık gibi bir sessizlik bölüyordu bunun üzerine konuşmamızı. Gülümsediğini hissediyordum, sesimi tanıdığını, bu oyunun hiç de hoş bir oyun olmadığını söylüyordun. Bir

başka sessizlik, bir kararsızlığı, bir pişmanlığı anımsatan bir sessizlik bölüyordu o zaman da konuşmamızı ve ben bu kısacık sohbet sırasında yağmur mutlaka yağmalı, bu his bizi dinleyenlerin ya da izliyor görünenlerin zihninde mutlaka uyandırılmalı diyordum kendi kendime. 'İki gün önce öldü' diyordum bir de bu garip konuşmayı sürdürmeye çalışarak 'sesimi benzetmeniz doğal, çünkü ben onun ikiziyim, bundan size hiç söz etmemiş olmasınaysa şaşmıyorum, birbirimizi hiçbir zaman sevmedik, sevemedik çünkü, birbirimizin utancı, olabilirliği, yeryüzündeki yansı, yanıtlanabilirliğiydik bir yerden sonra ve işte bu yüzden bambaşka iklimlerde çok farklı insanları denemeyi düşünmüştük' diyordum tanımlayamadığım, tanımlamaktan kaçındığım bir şeylerden bir küçük intikam almak istercesine. Gerisi bir yalanın çok iyi bilinen bir aldanmanın uzantısıydı: yepyeni bir yalnızlığı göze almak zorundaydım şimdi, bir önsezinin, açıklanması pek de kolay olmayan bir önsezinin etkisiyle gelmiştim biraz da buralara. O ülkeye, o çok uzak ülkeye çok yakında dönecektim. Bir defter vardı ancak yanıbaşında, bu defterde onca umuda karşın paylaşılammış kimi sözcüklerin tortusu vardı: 'Anlaşıldığı kadarıyla ikizim öleceğini sezinlediği akşamın ilk saatlerinde uğramış semtinize. Sizinle paylaşmak istediği bir ayrıntı, belki de son bir ayrıntı varmış. Bu ayrıntının ne olduğu bana kalan yazılardan anlaşılmıyor. Ancak siz, neden bilmem, hep değişik cehrelerinizle çıkmışsınız o akşam karşısına, sürekli olarak ne kendisini ne de sözü edilen kadını tanıdığınızı söylemişsiniz. Bunları bu defterin son sayfalarına yazdığı bir düşün anlatımından çıkarıyorum. Bir de burada, küçücük, belli belirsiz bir parantez içinde bu satırların sizin için, yalnızca sizin için yazıldığı belirtiliyor. Telefonunuzu bu yüzden bekliyor, bir an önce görüşsek iyi olur diyordum. Bu defteri sahibine teslim etmekten başka hiçbir neden bağlamıyor beni

Çünkü buralara.’ Sözcükler, sözcükler, sözcükler. Bir sessizlik daha bölüyordu o sıralarda konuşmamızı. ‘Oyunun sırrını en sonunda anladın, ama yazık, bugüne dek gereksiz yere, hiçbir işe yaramayacak o ısrarlı çağrın yüzünden çok acı çektin’ diyordun. ‘Geleceğim gene de, mutlaka geleceğim’ diye ekliyordun sonra. Gece tüm kayıtsızlığıyla ilerliyordu o tümcelere. Seninle bir zamanlar buluşmayı hayal ettiğim o parkta hâlâ bir hü zün ve yalnızlık mevsimi yaşanıyor olmalıydı. Bir adam, bir akşam vaktinde, nereye, hangi eve gideceğini tam anlamıyla bilmeksizin oturuyordu belki de o bankların birinde. Sonra kuru yaprakların üzerinde yürüyen bir insanın, beklenmedik bir anda yaklaşan, bir metne doğru ilerleyen bir insanın ayak sesleri vardı. Korkular, yalnızlıklar ve ayak sesleri evet. Yoksa bu yaşananlar, bu anlatılmak istenenler bir başka hikâyeden miydi? Bilemiyordum. Bilmek, yanıtlamak, dahası anımsamak bile gelmiyordu içimden. Yepyeni bir yitmişlik, bir geceye dönüşsüzlük anıydı sanki yaşadığım. İşte belki de bu yüzden sevgilinle, bu kahvenin, bu kıyının ve bu rüyanın çok uzağında, bambaşka bir sabaha, bir yolculuğa ya da yalnızca bir sevgi tümcesine başlayabileceğini düşündüm.

9. SESSİZLİK

Bir tutkuyu, bir hayali, bir kırınlığı anlatma, bir hüznü bir başkasıyla olabildiğince paylaşma isteği mi kalacaktı bu durumda geriye, bir sevgiliyi, kimi ipuçlarından yola çıkarak tanıma, ya da kendince tanımlama çabası mı? Bu sorudan farklı yanıtlara, tümcelere ya da belli belirsiz parantez içlerine ulaşmak olasıydı elbette. Ama onca şarkının yitirilmesinden, onca insanın dönmeyişinden ya da onca şiirin yapılamayışından sonra böylesi soruların da pek bir anlamı kalmıyordu doğrusunu söylemek gerekirse. Hem sonra anlaşılanlar, o hikâyelerde yaşananları doğrularcasına, bir sessizlik içinde kabul edilecek, onca özleme karşın, çok büyük bir olasılıkla hiç konuşulmayacak, dahası irdelenmeyecekti. Herkes kendine göre bir suçluluk payının sahibi olduğunu biliyordu, bilecekti nasıl olsa. Bu metinleri, bu iç dökmeleri kendince bir hikâyeye dönüştürmek için ortada hiçbir neden, hiçbir haklı gerekçe yoktu ayrıca. Ama yürümeyen, anlatılmak istenip de anlatılmayan bir şeyler vardı gene de bu serüvenin bir yerlerinde. Eski, çok eski bir özlemde bu.

10. ARABIN KAHVESİ, KIYILAR, TREN DÜDÜKLERİ

Arabın Kahvesine dilediklerini yazamayanlarla bir hayalde gezinenler geliyor bu sabah. Çağrışımlara açık, kırgınlıkları, yılgınlıkları dile getiriyormuş gibi görünen bir tümce bu, kimi sözcüklerin büyüyle zorunlu olarak ilintilendirilebilecek, unutulmuş, yanılsamalarla yüklü o eski fotoğrafları durup dururken anımsatabilecek bir tümce. Bedeli çoktan ödenmiş bir oyunu anlatabilmekten, paylaşabilmekten yana insanı umutlandıran bir başlangıç, bir kendi kendini sınaama denemesi de diyebiliriz buna belki de. Bir küçük umutlanma denemesi evet. Ama içimde istesem de istemesem de taşıdığım onca söyleme, imgeye ve dilediğince anlatılamamış paranteze karşın, önünden bambaşka bir yalnızlık zamanında, bambaşka tümcelerle geçmiş olabileceğim bu kahveye durup dururken Arabın Kahvesi demek isteyişimi, buradaki kimi gerçekleri görmezlikten gelerek, bu metinde yeni bir hikâyeyi özleyerek yaşamayı göze alışımı gene de anlayamıyorum doğrusunu söylemem gerekirse. Böylesi bir adın beraberinde getireceği çağrışımlarla kimi eski yaşantıların izdüşümünü bir kez daha kovalamayı mı deniyorum öyleyse? Belki. Oysa buraya, çevredeki büyük ağaçlar düşünüldüğünde, İnciraltı, Kestanealtı, Cevizaltı da denebilirdi. Kahvenin gerçek adıysa bu düşündüklerimden çok daha çirkin olmalı. Öyle olunca da işin içine kimi meseleleri bilmemekten, bilmeyi zaman zaman yadsımdan kaynaklanan o buruk sevincin büyüü karışıyor. Bir küçük isyan da diyebiliriz buna aslında, olası bir bozgunu bir biçimde erteleme denemesi de. Bir bilebilsen örneğin senin şimdi hangi metinde hayalde ya da tümcede kimlerle, hangi yaşantıları paylaştığını anlatamamanın, bir hikâyede bir şeyleri yitirmiş olabileceğimi düşünmenin, hatıranla ilgili her duyguyu, her hüznü ve sevinci bu yeni sesleniş

denemesinde de d      de yaratm    olmanın ne denli g      ve rahatlatıcı oldu   unu. Seninle ilgili bu garip ser   venin belki de en u   noktası bu; anla   labilecek, sonuna dek ba   lanılabilecek bir    savunma d   zene   inin ka   nılmaz bir bi   imde devreye girmesi, tanımını    oktan yapılm    bir zorunluluktan olabildi   ince ka   ma gereksinimi. Ama bu kendi kendini aldatma temrinlerinden eskisi kadar utan    duymuyorum artık. Yolun bir yerinde nelerle kar   ıla   abilece   imi sezinlemek i   in bir   ok nedenim var        . Kimi hayatları ba   arm    olanların hangi ayrıntıların y        ta   maktan yan    izdiklerini      nmem yıllarımı, metinler arasında uzun ve yıpratıcı yolculuklarımı gerektirdi belki. Ama insanın    benli   , yetersizlikleri ve aykırılıklarıyla ilgili sorunlarını ta   mayı      nmesi i   in bu sessiz sedasız s      nlerin zaten g    e alınması gerekiyordu. Yanıtlarını kendi i   lerinde barındıran sorularla idare etmek    ok daha kolay ve dayanılası oluyor bu durumda. Hangimizin aldanmaları ka   ak ve yalan sarho   luklarda ya   amadı   ını sormamız i   in bir   ok neden do   uyor    rne   in, hangimiz diyoruz, hangimiz kabul etmiyor ki bu aldanmaların b           ? Daha da    nemlisi, ilk elde sanılabilece   inin tam aksine, bizleri ya   ama ba   lamıyor muydu bu k     k ve tehlikeli oyunlar? Bu kahvede, beklemedi   im bir anda ke   fetti   im bu ayrıntıyı buruk bir sevin   le i   ime akıtmak isteyi   imi,    imdilerde    stlendi   im rol    bir s   reli   ine de olsa unutarak, o eski, yitik hayallerden birine gitmeyi    zleyi   imi, belli belirsiz bir tren d        ne kar   ın o e   siz deniz kokusunu bir kez daha anımsayı   ımı, benden her ge   en g   n    nleyemedi   im bir bi   imde uzakla   makta olan bu    ehri yapılan, ama aynı zamanda da yıkılan onca k       ye kar   ın sevme    abam olarak de   erlendiremez miyim    yle olunca da, onca t       ye tutsaklı   ım i   inde sessiz sedasız bir               arayı   ı olarak de   erlendiremez miyim? Bu    abanın bir benzeri varlı   ıma t   m sesleni   lerime kar   ın kayıtsız

kalan bir insan için geçerli olamaz mı? Hüzünlenme bizden, sonbahara dönüşmeler, geceyarılarında, bir otobüs yolculuğunda, iki yitik kasaba arasındaki bir moteli, o motelin en zevksiz lokantasındaki en zevksiz yemeklerin bir şeyleri kanırtan acısını ve bu acının şiirini yaşamak bizden ne de olsa, bizim gibi bir başlangıçta kalmaya, kendi gölgesiyle bile konuşmaya zorunlu olanlardan, onca dileğe karşın hiçbir yere ait olamayanlardan. Arabın Kahvesi bu serin yaz sabahında da çok güzel evet. İstasyona şimdi gelen trenin nerelere uğrayacağını, hangi oyunların hangi oyunlara, hangi oyuncularla taşınacağını çok iyi biliyorum artık. İdealtepe, Süreyya Plajı, Pendik. Bir zamanlar bu şehrin yabancısı olan, hikâyelerini birçok biçimiyle paylaştığım insanlar artık çok uzaklara gittiler. Bambaşka ülkelerde ve dil dünyalarında bambaşka yola çıkışlarla, bambaşka geriye dönüşler bekliyor şimdi onları. Pendik, Süreyya Plajı, İdealtepe. Bir deniz kokusu ve çağrıştırdıkları. Boş ver, boş ver, at arkaya, at arkaya çok eski bir dostun dediği gibi. Yeni irdelemeler bizleri hiçbir yere götüremeyecek, bu umarsızlığı bir kez daha aşmaya çalışmak akıntıya karşı kürek çekme anlamında artık. Çok yakın bir geçmişte bile neleri yitirdiğimizi, o mekânları şöyle ya da böyle yaşayanların tümü çok iyi biliyor ne de olsa. Her şeye böylesi bir açıdan yaklaştığımızdaysa herkesi kendi hikâyesi ve çağrışımlarıyla başbaşa bırakmak çok daha doğru olabilir. Yanıtsızmış gibi görünen bir sokaktan, tamdık bir sesi, bir doğurganlığı, sevince dönüşebilecek bir pişmanlığı beklemek gibi bir şey olmalı bu. Bakalım bu özlem bizleri hangi bildik sahile ya da kapı aralığına götürecektir. Bizleri, bu yaşadıklarımızı günün birinde dilediğimizce duyabilecek olanları dün gece bir kez daha düşündüm örneğin. Olasılıklar zaman zaman mutlandırıcı, zaman zaman da endişe vericiydi. Gelgelelim böylesi bir paylaşım çabasında her türlü

tehlikenin göze alınması gerekiyor. Eski, çok eski bir hikâye bu, bir diğer deyişle bu serüveni yeterince çekici, bizler için hani neredeyse zorunlu kılan bir yolculuk. Tehlikelere doğru yol almanın çekiciliği evet. Umarım günün birinde, aradan çok uzun bir süre geçtikten, bu hikâye daha birçok boyutuyla yaşandıktan ve en önemlisi başkalarınca yazıldıktan sonra sana geriye kalan diğer kırgınlıklardan da söz edebileceğim. Ama şimdilik yalnızca düşler, tasarılar ve küçük umutlanmalar var. Bizleri birbirimize, olur almadık zamanlarda uğrayabileceğimiz istasyonlarla yitik motellere bağlayan umutlar. Bir yerlerde, birkaç satır arasında, görmezlikten gelmiş olabileceğimiz tümcelerin birinde elde bir küçük bavulla beklemenin zamanıdır diyorum öyle olunca da. Yola çıkmak için birçok neden ve küçük sevinç birikmiştir içinizde. Birtakım seslerin şiirini düşünürsünüz, yeniden yaşamak istersiniz yitirdiklerinizi. Size yalnızca anılarla, hiç değişmeyen bir sevgilinin hayaliyle yaşadığınızı söylemişlerdir bir de. Yenilgiler, hep bir hayalde kalan sevişmeler gelir sonra aklınıza, kendinizi bir kez daha unutmaya, görmezlikten gelmeye çalışırsınız.

11. İÇİMDEKİ DEPREM

Kimi metinlerden ya da belli belirsiz ipuçlarından yola çıkarak yeni hikâyeleri hayal etmeyi, böylesi hazırlıklar adına gereken düzenlemeleri yapmayı, anlatılmaması gereken bölümleri bilinçli olarak görmezlikten gelmeyi ve kimi olayların daha inandırıcı olmasını sağlamak için olası tüm yalanları denemeyi biliyor görünen yazarıyla onca kırgınlığa karşın yepyeni bir suç ortaklığını mı göze almalıydı bu durumda, bambaşka bir yolda, bambaşka bir insana, bir cehenneme ya da yazara doğru ilerlemeyi mi? Beklenmedik bir hikâye için yepyeni arayışlar, yepyeni olasılıklar, diye düşündü bu durumda sevinçle, o eski hikâyeleri, o görüntüleri, o pişmanlıkları anımsadı durup dururken. Bu serüveni, bu duyguları, bu tümceleri daha önce de denemişti ama. İçini biraz da bu yüzden bir tedirginlik, önlenemeyesi, kaçınılamayası bir sorular fırtınası kaplıyordu. Bir ilişkinin, bir aşk serüveninin, giderek bir hikâyenin nerede başlayıp, nerede biteceğinden emin olunabilir miydi örneğin? Bir sevgili, yıllara, mevsimlere ve değişebilecek tüm özlemlere karşın bir başkasında sessiz sedasız da olsa devam etmez miydi? Bu yola çıkışlar, bu zorunlu dönüşler tüketilebilir miydi en önemlisi, parçalanmışlığımıza ya da seçeneklerimize yolculuğumuz bitebilir miydi?

12. ÇIN LOKANTASI

İşte şimdi bir kez daha aynı çıkmazda ya da düştün ayılmada buluyorum kendimi. Yabancıyı olmadığım bir hüznün siniyor sanki içime, şarkıları, kaçışlarla özdeş sarhoşlukları, bir yasla, bitmek tükenmek bilmeyen bir yasla bekletilen yaz giysilerini, bir yerlerde unutulmuş akşam sefalarını getiriyorum aklıma. Buzlu bir anason kokusunu düşünüyorum bir de, bu kokudan, biraz korkar, biraz da iğrenir gibi oluyorum. Her insanın her ilişkide bir başka türlü öldüğünü, bir başka türlü tükendiğini düşünüyorum belki de bu yüzden. Bir şeyler sarsılıyor, adını bir türlü koyamadığım bir şeyler bir kez daha yıkılıyor sonra yalnızlıklardan örülü bu küçük ve sessiz sedasız yaşantımızda. Kendime, bu metne, ne zaman yazılacağı belli olmayan bu hikâyeye gelmeyeceğini bir kez daha söylemek, zor da olsa anlatmak istiyorum. Bir Eylül kokusunu bir hüznü yeniden doğarak düşünüyorum öyle olunca da, olasılıklar tükenmez, bizleri yepyeni oyunlarda barındırır diye düşünüyorum ama, sorularım ve çözümsüzlüklerimle karşı karşıya kalmaktan gene de çekiniyorum. Gerçek yanlış, beni, bizi buralara getiren gerçek yanlış neredeydi örneğin? Bana hep bir şiir, bir sığınak ya da bir ıssızlık olarak görünüşünde mi? Bu uzun metindeki yolumu yeniden şaşırmamda, koşulları gereksiz yere zorlamamda ve kimi insanları etkilemişliğiyle övünen bir kahraman olma sevdasına bir kez daha kapılmış olmamda mı? Bir yanlış yok muydu ya da işin içinde, bir yanlış yoktu da her şeyi, hiçbir zaman dilendiğince yaşanamayacak bir tutkunun doğal, önlenemeyesi bir sonucu olarak mı görmeliydi? Bu son soruyu yanıtlama çabası beni bir başka çıkmaza götürebilirdi belki de bir zamanlar, o küçük fırtınalardan birini yeniden göze almamı istesem de istemesem de gerektirebilirdi. Ama bunun için geç, çok çok geç artık. Daha doğrusu kimi deneyimlerim benzeri sorgulamaların beni hiçbir yere götüremeyeceğini söylüyor. Bu çabayı,

içimde durup dururken uyanan bu umudu nasıl açıklayabilirim öyleyse? Niçin düşünüyorum yani bu sözcükleri, sana yönelik bu umarsız söylemi niçin göze alıyorum? Kimi açmazları aşabilmekten, gözardı edebilmekten yana kendime yeni bir gülümseyiş ya da bambaşka, beklenmedik bir kalabalık bulabilmek için mi? Yeniden düşünebilmek için mi yağmurlu bir gece vaktindeki o kapı aralığım? O kapı aralığının önünde, o eşikte beklemek ya da durup dururken kendini yenileyebileceğini umut etmek için mi? Doğrusunu söylemek gerekirse hiçbirisi değil. Nafile bir sevdayı sürdürmenin gereksizliğine inanalı yıllar oldu ne de olsa. Ama sana, onca sızıya, hazırlığa ve yalnızlık temrinine karşın anlatamadığım bir şeyler var sanki sonuçta, onca yalanı bildiğim halde eksik kalan bir şeylerle çıkıyorum sanki hep karşına. Eksikliklerin aşklardaki, insan ilişkilerindeki önemini bilmiyor değilim aslında. Gelgelelim, onca yaşantıdan sonra bir yerlere, bir ilişkiye sürekli olarak geç kalışlarını, bir kapıyı açacakkenki ürkekliğini, bir yalnızlık gecesindeki boş içki kadehlerini gene de kabullenemiyor, bambaşka ilişkilere sürekli yinelenen pişmanlıklarla taşıyabileceğine bir türlü inanamıyor insan. Geriye bu durumda yalnızca yanılgılar kalıyor. İlişkimizin, başlangıçta, daha doğru bir deyişle de bir olabilirlikte, gerçekleştirilemeyen bir özlemde kalmış olmasından kendime bir küçük sevinç payı çıkarmaya çalışıyorum öyle olunca da. Uzayan, kimi eşyaların yaşanırılığıyla kimi duvar seslerini barındıran ilişkilerin tüm iyi niyetlere karşın zamanla yıprandıklarını, başlangıçtaki güzelliklerini yitirdiklerini her ikimiz de çok iyi biliyoruz çünkü. Öyleyse birlikteliğimiz bu türden bir yalnızlığa, bir çözülmeye yol açmayacağı için güzel olacak. Birbirimizi tüketme olanağını hiçbir zaman bulamayacağız örneğin, bedenini, gündelik, en doğal alışkanlıklarını daha yakından tanıyarak, yolun bir yerinde senden belli belirsiz, güvenilirliği tartışılır bir özlem adına ayrılma isteğini hiçbir zaman duyamayacağım içimde. Benim için hep bir olasılık,

beklenmedik, uzun yolculuklarla özdeş bir seçenek olarak kalacaksın. Seni, aradan uzun yıllar, tümceler ve sevinçler geçse de hep bu metindeki gibi anımsayacağım. Sözünü daha önce de ettiğim o küçük kapı aralığı bu belki de. Hemen hemen her devinimin bir sessiz oyuna dönüştürüldüğü, umarsızlıklara sürekli olarak yeni maskelerin, sözcüklerin ve giysilerin bulunduğu, tüm bunların niteliği, gerçek anlamı hiçbir zaman belirlenememiş bir düzen adına, artık hepten yitirildiği pek az kişice kabul edilen o büyük mutlulukların, insanlık ülkülerinin sürdürülmesi adına yapıldığı bu yeryüzünde, böylesi bir ayrıntıyı kendine, yalazca kendine dönmenin o korkunç acısına karşın, tüm duyguları, yorumları ve çağrışımlarıyla yaşamak eşi bulunmaz bir sevinç değil mi bu durumda? Hiçbir telaşı, yeni bir sevgiliye hazırlanmanın tedirginliğini yaşamamaya yeğlenesi değil mi acının ve yenilginin kalıntıları? Yanıtlamıyorsun bu soruları, hiçbir zaman yanıtlayamayacaksın belki de biliyorum. Ama bu sessizliğin seninle başka hikâyelerde çoğalmama gene de engel değil. Çünkü yaşananlar ya da hasretler ne olursa olsun bir tutkuda hep kendine, kendi hayaline doğru ilerler insan, yaşananlar ne olursa olsun bir ilişkiden bir başkasına hep bir şeyler taşınır. Nicedir ertelemiş olduğunuz kimi soruları hayatınızın gündemine bir kez daha getirebilirsiniz bu aşamadan sonra. Birkaç kadeh şarap içmenin serüvenine çıkmış mıydık örneğin bir iki satır arasında, hiç kimseye hiçbir şey söylemeksizin, kısa, çok kısa bir süreliğine de olsa sığınmış mıydık bir parantezin içine? Her ikimizi de tanımış mıydı Çin Lokantasındaki o nazik garson, yıllar sonra oraya başka insanlarla, bambaşka hikâyelerin birbirine çok uzak kahramanları olarak gidebileceğimiz gecelerin birinde bizi bir kez daha tanıyacak mıydı? Kırmızıyla siyahın o eşsiz uyumunu yeniden sevebilecek miydik zamanla? Ya da her şey sık sık olduğu gibi bir yalanla mı özdeşti bu oyunda da, yani sen buralara şöyle bir gelmiştin de ben

hep o hayalle, hep o kırınlıklarla yaşamayı mı yeğlemiştim? Her şeyin zamanla bir simgeler bütününe, zor anlatılır bir ikibaşınalığa, giderek bir yanılısamaya dönüşeceğini anlatabilmiş miydik bu durumda birbirimize? O cam kırıklarının sırrını günün birinde konuşabilecek miydik seninle? Bu oyunun, diğer tüm oyunlar gibi oynanıyor görünmesi, hiç bitmemesi, yeni sorularla uzayıp gitmesi yeterince açıklayıcı mıydı?

13. SINTRA'DA BİR YAZ AKŞAMI

Sorular, sorular, sorular. Yeni sözcükleri, mevsimleri ya da insanları, durmaksızın düşlenecek, ertelenecek bir hikâye adına yaşamının zorunluluğundan hiçbir zaman kaçınılamayacaktı belki de. Bir anlatıcı olarak, böylesi bir düşteki yerini biraz da bu yüzden tedirginlikle düşündü bir kez daha; bu uzun metnin tarihinde, kimi hikâye kahramanlarıyla yaptığı gizli anlaşmaları, yarım kalmış, gerçekleştirilememiş tasarıları ve hiç kimseyi hiçbir yere götürmemiş olan yalanları getirdi aklına. Bir kahve pişirdi kendisine, yeterince konyağı ve tütünü olup olmadığına baktı, bir geceye çekilmenin, onca şarkıdan sonra sığınmanın büyüünden söz etmek istedi bir başkasına Yazarının da sık sık döndüğü, yinelemekten nedense hoşlandığı, ayrıntılar, telekler arasındaydı aslında bunlar. Böylesi gecelerde tüketilmemiş tümcelerle, kimi anıları kimi hüznülere çağıran sözcükler vardı; böylesi geceler bir insana, bir hikâyeye ya da uzak, çok uzak bir ülkeye bir hazırlık, ertelenmiş, gerçekleştirilememiş bir yolculuk anlamındaydı. (Bu duygunun, buna benzer tümcelerinin elbette yabancıları değildi daha önce yaşadığı ya da yaşamak zorunda bırakıldığı serüvenler düşünülürken. Kimi saplantıların tutsağıydı, kimi saplantıların tutsağı olarak tanıtılmıştı yazarı tarafından biliyordu. Sorun burada, hemen hemen her konuda, her duyguda olduğu gibi, kimi gerçeklerin ayırdına gereğinden fazla varılmış olmasından kaynaklanıyordu. Gelgelelim umarsızlık beklenmedik zamanlarda, beklenmedik biçimlerde çalardı kapımızı. Kendine dönüşün, kendi sesini dinlemenin neresinde bulunduğu bilinemezdi, hiçbir zaman bilinemeyecekti elbette. Ama hikmetin verdiği acıdan, yıllar, yüzyıllar öncesinde söz edilmişti.) İşte biraz da bu yüzden, kimi özlemlerle kimi buruk sevinçleri yaşamak için bambaşka bir tarih, gerekirse bir dış görünüş, bir maske bulmalıyım şimdi, dedi kendi kendine, işte biraz da bu yüzden bu

hazırlığı yabancılamaadı, bu duyguyu, bu çok eski özlemi bu tümcede yadırgamadı. Ama değişik metinlerde, birbirinden çok farklı kırgınlıklar adına yaşadığı bu odada, tüm umutlanmalarına karşın gene de endişe verici, dahası ürkütücü buldu penceredeki yansısını. Yaşından, yıllanmışlığından söz etmek istedi bir de, başaramadı. Bir kez daha gülümsemeyi denedi öyle olunca da, yıllar yılı hep aynı izleğin, aynı şiirin peşinde olduğunu, aynı gülümsemeye ya da güvenilmez sevince sığındığını ayımsadı; kendisini gene bir yola çıkışta, bir küçücük başlangıçta, yarım bırakılmış bir hikâyede düşündü bir kez daha. Hüzünlü bir yaz akşamı yaşanıyordu örneğin Sintra'da, bir yitimin, nasıl gelişeceği bilinmeyen bir tutkunun kahramanıydı bir uzak coğrafyada. Salamanca-Lizbon treninde şöyle bir gördüğü, görüntüsünü onca yıla karşın içinde hâlâ gizlediği o gizemli kadınla bu küçücük şehirde, böylesi bir akşamda bir yemek yiyebileceğini düşlemişti o hikâyede. Bilinen, çok iyi bilinen bir yalnızlığın, eşsiz bir bit ki örtüsünün, birdenbire keşfedilen bir dinginliğin kokusu yayılmıştı sanki çevreye. Karşısındaki o düşsel insan kendi yansısı, yanılgısı ya da yenilgisiydi aslında. Küçük bir oyundu bu; zamanın akışında değişik biçimlerde oynanabilecek, yorumlanabilecek bir oyun. Uzak iklimlerden söz ediyorlardı örneğin şimdi birbirlerine, geldikleri, kısa bir süre sonra dönecekleri kırgınlıklardan, duygu coğrafyalarından söz ediyorlardı; eski, yıllanmış bir sarhoşlukla yavaş yavaş geçiyorlardı birbirlerine, şarapla müziği sanki yeniden, hiçbir ayrılık yaşanmamışçasına, bir sonsuzluk anında yepyeni bir kaybolmayı düşleyerek keşfediyorlardı. Şarapla müzik evet. Fado'nun o eşsiz hüznünü belki de ilk kez o akşam tanımıştı. 'Amalia Rodrigues' demişti yanına yaklaşan garson 'Amalia Rodrigues; bu sesi bundan böyle hiç unutamayacaksınız'. Amalia Rodrigues o hikâyenin yaşandığı o hüzünlü yaz akşamından yıllar sonra yanı başındaydı şimdi. Yıllar sonra yanı başına, odasında, yalnızlığında, kırgınlıklarında ve tüm

sevgililerini özlemelerinde kendisine hep eşlik etmiş bir dost, kimilerine biraz da gülünç gelebilecek bir düş, bir söylence, dahası bir olasılık olarak geliyordu bu tümcede. Bu beklenmedik keşfin etkisiyle dönecekti o akşam Lizbon'a, dil dünyasına girmekte zorlandığı bu şehirde hayalindeki Lizbon'u yeniden arayacaktı, yenilgilerini, kendi kendini kandırmalarını, yaşayamadığı akşam yemeklerinin hüznünü, oyunun kuralları gereğince bir kez daha taşıyacaktı eski, salaş bir otel odasına. Buraya, bu yaz akşamında tek başına gelmiş olmanın pişmanlığını geliştirecekti sonra içinde, birbirine bir türlü taşınamayan yalnızları, erişilmez düşlerin izini ısrarla süren umarsızları düşünecekti. Adını şimdilerde pek anımsayamadığı bir kahvenin hep aynı yerinde oturmuştu sonra birkaç akşam vaktinde. Yaşlı, çok yaşlı bir garsonla tanışmıştı o zamanlarda; yaşadıkları, kişiliklerini buldukları o farklı dil dünyalarına karşın düşleyebilecekleri, özlemini duydukları en soyut konuları bile konuşmuşlardı. Gecenin ilerlemiş vakitlerinde birlikte içki içmişler, anılarla yüklü pansiyon odalarından, aykırı cinselliklerle bu cinselliklerin acısından, dilendiğince paylaşılamamasından, bir şehre tutsak olmalarla, bitirilemeyen, hep yarım kalan kitapların hikâyesinden söz etmişlerdi birbirlerine. Her şey bir hüznün, anlatımsız, geriye dönüşsüz bir Fado tadındaydı o zamanlarda. Lizbon'un eski sokaklarında gezinirken sızısını için için duyuran bir hikâyenin hayalini kurmuştu sonra. Salaş bir pansiyon odasıyla, bir kahvede, uzun, çok uzun bir ölümü yaşayan bir garsonun hikâyesi demişti kendi kendine. Yazarına bu hayalden günün birinde mutlaka söz edecekti.

14. BENDE KALAN YÜZÜN

Çünkü o anda bir sıcaklık, bir garip sıcaklık sarıyor sanki benliğimi. Bir sigara yakıyorum durup dururken, biraz sıkılıyor, biraz da utanıyorum ama ben gene de biz bir aşk dehlizindeyiz, bize bakan kimse yok, biz şimdi birbirimizdeyiz diyorum. Beni duymadığını, dahası görmediğini ayırımsıyorum sonra. Silkiniyorum. Bende kalan yüzünü, yaşayamadığım bedenini, çalamadığım kapını düşünüyorum. Yaşadığım, yaşamaya hani neredeyse zorunlu olduğum onca ayrıntı hep senle devam ediyor, senle çoğalıyor, senle soluk alıyor çünkü. Dingin, alabildiğine sessiz bir ada kumsalını, deniz kestanelerini, tenekede pişirilebilecek midyeleri, hiçbir zaman dilediğimce yaşayamadığım Rum meyhanelerini, iyiden iyiye şık, kara giysili ve çok yaşlı bir kadının büyük, gürültülü bir caddedeki yorgun, sarsak yürüyüşünü, çiroz kokularını, bir hamursuz bayramına hazırlanan Yahudi evlerini, pırasa köftesinin hikâyesini, Boğaz yolundaki gece otobüslerini, vapur düdükleriyle doğan sabahları, Efrahim'le Selami'yi, ayazmaları, ud, piyano ve kanun seslerini, bir Boğaziçi yalısının Eylülüyle Suad'ı bendeki uzantısını, Şişli'nin iğrençliğiyle güzel sokaklarını, özel, çok özel bir İstanbul coğrafyasını düşünüyorum sonra, imkânsızlıkları, geç kalmışlıkları anımsıyorum durup dururken. Yabancı olmama, eski, çok eski bir soru geliyor öyle olunca da aklıma: seni mi sevmiştim sonuçta, yıllar yılı ardından gelen olasılığını mı? Dakikaları, yalnızca dakikaları sayıyordum ben bu durumda. Bir dehlizde, kayboluş biçiminde bir düşünle çıkıyordun sonra karşıma. Alkol, kaçış ve yalnızlık kokularına bulaşmış, tarihini gece sessizlikleriyle birlikte yazmış bir otelin koridorlarında buluyordum kendimi. Bir kez daha çekiniyordum aynalarla karşılaşmaktan, bir kez daha utanıyordum sözcüklere, yalnızca sözcüklere tutsak olmalarından. Bu koridor

hangi koridor, biz az önce hangi odadaydık diye soruyordum kendi kendime. Aynalardan birine takılıyordu gene de bakışlarım. Yansımdan hiçbir tepki alamayacak gibi oluyordum içimdeki onca fırtınaya karşın, görüntümden, ne yalan söyleyeyim, biraz da korkar gibi oluyordum. Yaklaşmakta olan bir tehlikenin, bir sevgilide ölmenin haberini veriyordum sanki kendime. Zamanın tanımlanması güç bir yerlerindeydim. Yeni mi çıkmıştım bu aşk serüveninden, yıllar, uzun yıllar öncesinde mi? Hangi kaçışın, suskunluğun ya da gecenin yansımasını buluyordum şimdi karşımda? Hikâyeler ve kırık dökük aynalar. Ben bu izleği hiç unutmadım, unutmamalıyım diyordum o anda ve sen bu sözlerimi sanki bir gizli sözleşme gibi görüyordun. O koridorun sonunda sana almayı düşündüğüm, hayal ettiğim giysilerden biriyle bekliyordun beni. Bir ürperti yayılıyordu o anda benliğime ve sen bu küçük ayrıntıyı ayrımsamışçasına ‘Christian Lacroix’ diyordun. ‘Her şey için çok teşekkür ederim. Ama bir de gelebilseydin yanıma, boş verebilseydin o sözcüklerle o hikâyelere.’ Bir büyü vardı sanki sözlerinde, yalnızca bir yola çıkışta, bir yabancı sokakta durup dururken kaybolmada, aniden keşfedilen bir avluda ve bu avludan bir türlü çıkamamada yaşanabilecek bir büyü. Yepyeni gölgelere, anılara ve sorulara açık bir ulaşılmazlıktaydın bir kez daha. Aramızdaki bu zaman farkını nasıl değiştireceğiz diye soruyordum bunun üzerine, nasıl olmuştu da bu hale gelmiştik anlaşılması zor bu zaman diliminde, nasıl olmuştu da hiç beklemediğim bir anda bu hikâyeye gelmiştin? ‘Her şey görüldüğü gibi değil, görülmek istendiği gibidir’ diyordun bu bir türlü sormadığım soruyu hissetmişçesine, ‘Gidelim, gidelim’ diyordun sonra ‘seni götürmek istediğim yerde bambaşka sözcüklere ve şarkılara açılacaksın. Bir tütsü yanıyor şimdi odamda, eski, çok eski bir hikâyeden anımsayacağın bir tütsü’. Adını hiçbir zaman

bilemeyeceğim, öğrenemeyeceğim bir kasabada, gözlerden uzak bir otelde buluşabileceğimizi nedense bir kez daha düşünüyordum o ateşli sonsuzluk anında. Alabildiğine büyük bir yatakta ipeksi çarşafların üzerinde sevişiyorduk sonra. Sırtını, kalçalarını, cırılçıplaklığını görüyordum çevremizdeki aynalardan, o garip tütsü kokusu burnumu yakıyordu. Vücudunda gezdiriyordum dilimi ve dudaklarımı, kabaran erkekliği bacaklarının arasına çekiyordun sonra, 'içime akmalısın, içimde erimelisin' diyordun. Şimdi kayboluyoruz hayalimizde, birbirimizin içine giriyoruz artık diyordum. Tütsü kokusu burnumu yakıyordu o sıralarda ve bu benim bir tutkuya, bir sevgiliye sanki ilk yolculuğumdu.

15. ESKİ YALNIZLIK COĞRAFYASI

Yepyeni bir hikâyenin, bir umudu bir kez daha göze almanın başlangıcındaydı bir diğer deyişle o akşam. Ama birçok yere ya da insana yolculukta olduğu gibi bu hikâyeye de yalnızca bir düştü kalacak, bir başka ilişkiye biraz kırgınlık, biraz da endişeyle taşınacaktı. Böylesi akşamlar daha önce de yaşanmıştı aslında. Aradaki fark daha güçlü bir yaşanmışlık yanılsamasından ya da hayali bir sevgilide daha büyük bir umarsızlığı da göze alarak, daha fazla ilerlemiş olmaktan kaynaklanıyordu şimdi. Ortada hiç kuşku yok ki çok daha kalıcı, zorlayıcı ve kırıcı bir ilişki denemesi vardı. Ama bu yenilginin, bu yetersizliğe dönüşün ve en önemlisi yaşanan bu zamanın sınırı neydi? Nerede, hangi yalnızlık coğrafyasında yaşanmıştı bu ilişki? O uzak adada, sevgilisinin düşlediği, kimi küçük yalanlarla da olsa kendisi için oluşturmak istediği o uzak adada yaşanılabilir miydi günün birinde, böylesi bir odanın kıyısında yepyeni özlemlerle dolaşılabilir miydi? O sevgili kimdi her şey bir yana, günün birinde nasıl tanımlanabilecek, nasıl anlatılabilecekti? Bu yorucu yolculuğun neresindeydi şimdi, bundan sonra nereye, nasıl, hangi eksilmelerle gidecekti? Yanıtlanması gereken sorulardı belki de bunlar, daha önce de olduğu gibi kimi olabirliklerle, belli belirsizliklerle yaşatılabilir, bir hikâyenin oluşumuna şöyle ya da böyle, bir katkıda bulunabilecek sorular. Belirsizlikler ve küçük umut kırıntıları evet. Oncasına özlenmiş bir çıkış kapısının beklenmedik bir zamanda bulunabileceği anlamına mı geliyordu yoksa bu sözcükler?

16. BİR AYNADA YÜRÜMEK

Aynanın karşısına benim için bir kez daha geçebileceğini varsayıyorum bu akşam. Yepyeni bir aldanmanın, kolay kolay tüketemeyeceğimi sandığım bir izleğin ve sonuçlarını bile bile göze aldığım bu sakıncalı serüvenin izini sürebilmem için gerekli, küçük ölümlerle sessiz sedasız gömü törenleri için hani nerdeyse vazgeçilmez bir görüntü bu. Her aşk yeni bir hüznün, her tutku bir yerlerde biraz ölmektir ne de olsa. Aynanın karşısına geçeceğin oda için kumsaldaki o evi düşünüyorum sonra, kıyıya vuran dalga sesleriyle denizin uçsuz bucaksızlığını getiriyorum yeniden aklıma. Bir yaz akşamında, yitik bir sevgilinin gölgesi oluyor o zaman da peşime düşen. Bir deniz kokusu sinmiştir örneğin tenimize, bu eve o kumsaldan ya da bol güneşli bir tekne gezintisinden dönmüşüzdür. Gün boyunca bakışlarımızla, yalnızca bakışlarımızla arzulamışızdır birbirimizi, yaşamaya zorlandığımız hikâyeleri, insanları, hayallerle büyüyen sevişmeleri konuşmuşuzdur. Kapalı perdelerin ardından duyarız sonra o dalga seslerini, açık pencereden hafiften aralanır gibi olur perde. Olabildiğince uzatırız sevişmelerimizi, tekrar tekrar girerim içine, sonra bir iki sigara içeriz. Ama bu akşam biraz farklı, bu akşam belli belirsiz bir yarının tedirginliğiyle dolu olmalı için, kendine biraz sevinçli, biraz da umut dolu görünmelisin. Hikâyesi önceden kestirilebilecek bir yağmurun fırtınasına, bir başka sevgiliye doğru yol alacaksın çünkü. Bir küçük ürperti kaplayıverecek sonra içini ve geride bıraktığın aşklar gelecekteki kararsızlıkların olacak. O aynanın karşısında yabancısı olmadığın bir çağrının büyüsüne kapılacaksın. İşte ben sana böylesi bir zamanda, hikâyemizin bendeki uzantısını sana hiçbir kırgınlığı, hiçbir eksikliği duyuramadan kendime göre yaşayarak ulaşmak isteyeceğim. Hayallerim, sözcüklerim ve tüm olabilirliklerimle çağıracağım seni aynanın gerisine, elini uzatman, bir küçük adım atman, beni bulabilmen için yeterli

olacak diyeceğim. Uzun, kızıl saçların, mavi gözlerin ve kalın dudaklarınla bir kez daha bakacaksın kendine, 'sözcükler, sözcükler, sözcükler' diyeceksin. Aynadaki yansının benim çağrıyla özdeş olduğunu bilmek sende belki de bir pişmanlığın, hazırlanılmadık bir yalnızlığın anlatımı olacak. Dudaklarına götüreceksin parmaklarını, o odadaki varlığımı düşünerek bir şeyler söylemek isteyeceksin kendi kendine. İşte o anda, tam da o anda yeni bir tedirginlik kaplayacak benliğini, bu oyun daha önce, bambaşka bir zaman diliminde, bambaşka bir hikâyede de oynanmıştı diyeceksin. Bu rolü, bu yasak bölgeyi ya da bu ikibaşinalığı dilediğinde yaşayıp yaşamayacağını soracaksın sonra, bu metne, bu hikâyenin neresinde girmeye zorlandığını anlamaya çalışacaksın. 'Oysa her şey baştan yanlıştı' diyeceksin belki de 'hiçbir zaman yaşamamıştım o evi ya da ilişkiyi, o sözcüklerde, o tümcelerde nicedir gezinmemiştim ve o beni yalnızca hayalinde üretmişti'. Bir sevgiliyi hayalinde üretmek, hayalinde üreterek sevmek, bir tutkuya hayalinde üreterek çağırmak... Oysa ben senin hep karşıdaydım, sessizliğin ve tüm kaçışlarınla birlikteydin aynadaki bu küçük yolculuğunda. Aynadaki pişmanlığım biraz da benim yenilmişliğimdi, kaçışın benim çağrım, kayıtsızlığın benim seslenişimdi. Bir sevgiliyi hayalinde üretmek, hayalinde üreterek sevmek, bir tutkuya hayalinde üreterek çağırmak. Bu garip tümce üzerine birçok soru ve yalnızlık düşündüm bir kez daha, aklıma hep eski aşklar, sevgisizlikler, terk edilmeler, terk etmeye zorunlu kalmalar ve genelev kokuları geldi, hangi aşk, hangi sevgili, hangi küçük sevinç bir hayalde doğup bir başkasında tükenmez ki diye düşündüm. Biraz utanır, biraz da sıkılır gibi oldum sonra kendimden, ayrıntılarla hiçbir işe yaramayan bu sözcüklerde ne denli çok zaman yitirmiş olduğumu ayımsadım. Hiç kimseye, hiçbir şey söylemeksizin sustuğum, kimi parantez içlerine ya da satır aralarına sığınmaya çalıştığım oldu böylesi zamanlarda. Ortaya arada sırada çıkışım, seni metinler arasındaki bu yolculuklarında

arayışım yalnızca bu hikâyeden kopmak istemeyişimle açıklanabilirdi. İşte biraz da bu yüzden, bu uzun tümcelerin içindeyiz şimdi bu akşam. Aynanın birbirinden çok farklı yanlarında, hiçbir zaman tüketemeyeceğimi sandığım bir izleğin arayışındayız bir kez daha. Ve bu metne bilmem neden, geçmişimdeki tüm mum ışıklarını, tütsü peynir ve çorba kokularını, yağmurlu bir Pazar yürüyüşünü, kırılgan banklarla bir gece kumsalında sıcacık bir kahve içmeyi getirmek istiyorum yeniden. Yabancıları olmadığımız o ayna bir kez daha çıkıyor ama karşımıza, oyundaki gerçek rolümü bir kez daha almak zorunda kalıyorum. Biraz ruj, biraz sevinç, biraz da yılgınlık sürüyorsun o zaman da dudaklarına. Kapının tıklatıldığını duyuyorum istesem de istemesem de. Oyundaki gerçek rolümü alıyorum evet ve bambaşka bir metnin arayışına yepyeni bir tümceyle çıkabileceğimi düşünüyorum.

17. AMALIA'YLA BİR ŞARKI

Amalia Rodrigues o hüznün şarkısını söylemeye devam ediyordu şimdi. Kahvesi soğumuştur, sabaha kadar içilebilecek birkaç sigarası kalmıştı. Sözcüklerin çağrısına yeniden, eskisinden çok daha güçlü bir şekilde uyanabiliyor olmanın sevincini geliştirdi o anda içinde. Maskeleri, giysileri, düşleri, çağrışımları, açmazları, saplantıları, parantez içleri, satır araları, noktalama imleri bir kez daha hazırды. Oyun şöyle ya da böyle devam ediyordu, ağır aksak da olsa götürüleceği yere kadar götürülecekti bir diğer deyişle. Bu duyguyu da en yakın zamanda anlatmaya çalışacaktı yazarına. Bu duyguyu, bu teslimiyeti, bu yaşama zorunluluğunu da dile getirmeye çalışacaktı aralarındaki kimi görüş ve yaşantı ayrılıklarına karşın. Yazarının, alışlagelmiş tüm yaklaşımların ötesinde, yalnızca bir olasılığı olduğunu düşünmesiye bu hikâyeye bambaşka bir anlam kazandıracaktı. Sessiz sedasız bir dayanışma adına, beklenmedik zamanlarda birbirlerine geçtiklerini her ikisi de çok biliyordu ne de olsa. Bu yeni yolculuğu taşımak belki de bu yüzden biraz daha kolay olacaktı. Bu coğrafya kendisini şöyle ya da böyle dinlemeye hazır olabileceklere açıktı, açık olmalıydı bir diğer deyişle. Bu inanç gerekliydi, tüm yanılgılara karşın, yolculuğun, devamı için kaçınılmazdı da biraz. Böylesi bir akşamda, ilik, sıcacık bir rüzgârın düşünüy kurması ve odasının penceresinden titrek ışıklarıyla görünen bu adadaki olası yaşantılar adına yepyeni bir yolculuğa çıkması bunun en anlamlı belirtisi değil miydi?

18. HÜZÜN, KANUN, AKŞAMÜSTÜ GIBİ BİR ŞEYLER

Aslına bakacak olursan biz hep vardık, istesek de istemesek de hep yaşamıştık birbirimizin fırtınasında; yan çizmelerimiz, yetersizliklerimiz, müzmin yenilgilerimiz, kendimize dönmeye mecbur olmalarımız, ayrılıklarımız ve suskunluklarımızla uzun, çok uzun bir zamandır dolaşıyorduk birbirimizde. Tümcelerimiz farklıydı yalnızca, sözcüklerimiz, yağmurlarımız, hüznlerimiz farklıydı belki de. Yalnızlıklarımızı kendimize, yalnızca kendimize yontuyorduk öyle olunca da ve arada sırada, hiç beklemediğim zamanlarda izine rastlar gibi oluyordum. Bilmem bu bir yanılsama, birçok eski aldanma mıydı? Ama yaşadıklarımız ve yola çıkış nedenlerimiz ne olursa olsun parantezlere ya da bizler için bir durak, zaman zaman da bir sığınak olabilecek noktalama işaretlerine karşın kolay kolay soluklanamıyorduk birbirimizde, olasılıklarımızla bitmek tükenmek bilmeyecek tutkularımız adına özlem duyduklarımız engelimiz, ulaşılmazlığımız oluyordu istesek de istemesek de. Farklı tümcelerle farklı sözcükler karışıyordu çünkü işin içine, farklı hüznlere farklı hikâyeler karışıyordu bu metnin bir yerlerinde belirtmeye çalıştığım gibi. Farklı hikâyelerle farklı hüznler evet. Akşamüstü gibi bir şeyler oldu hep böylesi zamanlarda, her şeyin bir yalnızlık, bir suskunluk tadında olduğu bir şeyler. Ben bu akşamüstlerini anlatmaktan, doyasıya yaşamaktan hiç vazgeçmedim. Eski tümceleri düşündüm yalnızca o saatlerde, gölgeni bir yerlerde görür, kokunu bir sokağın anlatımında hisseder gibi oldum. Seni kızıl saçlı, beyaz tenli, mavi gözlü bir sevgili olarak düşledim sonra. Bir metnin arayışına çıktığımı söylediğim zamanlar vardı. Bu yola çıkış elbette çok anlamlı, çok ürperticiydi. Akşamüstü gibi bir şeyler oldu sonra evet, akşamüstü gibi bir şeyler, yazılmayan tutkuların, yaşanmayan sevişmelerin ve sarhoşlukların anlatımı için. Yeni bir sürgün olarak

ulaşıyorum şimdi bu metne, ait olduğu yeri onca arayışa ve denemeye karşın henüz bulamamış bir hikâye kahramanı olarak. Ve bu metnin hangi metin, bu oyunun hangi oyun olduğunu doğrusunu söylemem gerekirse bir türlü anlayamıyorum. Ayrılığımız şimdi bir başka biçimde sürüyor, kendine göre çoğalıyor anlayacağın. Her hikâyede bir başka biçimde deneyeceğim tümcelerime o buruk sevinçle yeniden yol alıyorum bir diğer deyişle, tanımlanması güç o eksiklik duygusuna biraz da korkarak çekiliyorum.

19. ALDANMALARIN TUTSAĞIYDINIZ

Bu hikâyenin yabancısı değildi elbette. Ama bu yola bir şekilde de olsa devam etmek açısından bu gerçeğin bilinmesinde, sürekli olarak yinelenmesinde sayısız yararlar vardı. Bir tutkuya yolculuğunda kimi aldanmaların tutsağı olmayı ilk kez yaşamıyordu örneğin, umutları durup dururken yenileme, ya da bir sevgilinin büyüüne yepyeni bir yaşam adına girme düşüncesi kendisinin değildi, sözcükler, yalnızca sözcükler aracılığıyla bir sevgiliyi yaşama, bir tutkuya çağırma özlemiyse olsa olsa çok eski, çok değişik biçimlerde dile gelmiş bir umarsızlığın anlatımıydı. Bu hikâyeyi daha önce de yaşamıştı evet. Neydi öyleyse bir kez daha dile getirilmek istenen, paylaşılacak, hikâyeleştirilmek istenen neydi? Sözcükler, herkeste özel tarihini, özel çağrışımını kendine göre barındıran sözcükler mi? Bir söylem arayışının kendisi, sessiz sedasız oluşum süreci mi? Bir hayalin hiç kimseye duyurulamayışından, duyurulamayacak oluşundan kaynaklanan kırgınlık mı? Anlatılamayan, tanımlanamayan, tüm çabalara karşın hep eksik kalan bir 'şey' mi, bu 'şey'i sürekli olarak arama çabası mı? Bu olasılıkların hepsi kabul edilebilir, hepsi üzerinde durulmaya değer olabilirdi aslına bakılacak olursa. Gelgelelim gene de bir soru vardı bu aşamada yanıtlanması, yanıtlanması değilse de sorulması, olabildiğince irdelenmesi gereken. İşte bunu anlatabilmek, böylesi bir sorunun çağrışımlarıyla yaşamayı kabullenmek zordu.

20. KUMSALDA KONYAK KADEHLERİ

Yıllar, uzun yıllar önce terk ettiğim bir hikâyeye bir kez daha dönüyor gibiyim şimdi. Yepyeni bir kıyıda, olası bir fırtınanın, bir yağmurun, bir mutluluk fotoğrafının hemen öncesinde, tüm tedirginliklerime karşın, kendime yeniden umut besleyip besleyemeyeceğimi soruyorum kendime, bir gece vaktindeki yalnızlık telefonlarını, pişmanlıkları, yanlış sevinçlerle örtülen yenilgileri, çağrışımları, çağrışımları, çağrışımları düşünüyorum. Bir akşama onca insandan sonra sevinip sevinemeyeceğimi, o Yahudi mahallesine günün birinde yeniden dönüp dönmeyeceğimi ve o insanları, her biri bir başka coğrafyaya dağılmış, dağılmak zorunda kalmış olan o insanları beklenmedik bir sokakta bulup bulamayacağımı, böylesi bir akşamla gelecek bir sarhoşluk gecesinde sokaklarda takla atmak isteyip istemeyeceğimi, hangi giysiyi, hangi şiir için seçmem gerektiğini, hangi gülümsemem ve yaşamışlığımın karşına çıkabileceğimi, hangi trenlere ya da otobüslere binebileceğimi, hangi tümceleri bir kaçış, bir sığınak olarak yaşayacağımı bilmek istiyorum. Bir hikâye ya da belli belirsiz birkaç sözcük aracılığıyla hiç kimseye hiçbir şey sezdirmeksizin yaşayabileceğimiz bir tutkunun, bir metni, bir yaşantıyı onca bekleyişten sonra birlikte değiştirmenin, değiştirmeye çalışmanın, çok gizli, çok özel bir yerlerindemiz belki de şimdi. Duymuş, sezinleyebilmiş gibiyim çünkü bilmediğim, tanımlayamadığım bir yerlerden bu hikâyeye geldiğini, seni dilediğimce göremesem, yaşayamasam da bir şeyleri anlamış gibiyim. Bu oyun bir kez daha yineleniyor böylelikle. Ve madem ki bir yanılsamanın esiriyiz, mademki bir hüznün tam ortasındayız, bu oyun hiç bitmemeli, bu şarap bu yemekle birlikte içilmeli, bu yalnızlık mutlaka çoğaltılmalı, bu garip monolog hep bir diyalog gibi düşünülmeli, bu uzun ölüm sürüncemede bırakılmalı diyorum. Bu buluşmanın sakıncalarını sezinlemiyor değilim aslında. Yıllar yılı beklediğim, hayal ettiğim bu hikâyede tüm

özlemlerime karşın durup dururken kaybolamayacağımızı, küçücük bir coşkudan sonra hep aynı yere, çıkmaza ya da yalnızlığa döneceğimizi kestirebiliyorum anlayacağın. Bir aşkın ilk saatleri... ayrılığı mutlaka düşünmeliyim demiştin bir zamanlar. Bu korkunun geçerliliğine hâlâ inanıyorum doğrusunu söylemem gerekirse. Ama o eski metinlerden, bir başkasına bırakılan ertelemelerden ya da taşman açmazlardan anımsayacağın gibi, kendine durup dururken umut bağlamaktan bir türlü vazgeçemiyor insan. Bana hazırlanılmadık bir zamanda gelen bir sevgili değilsin bu durumda, kendime göre bir yer edinmeye çalıştığım bu hikâyenin, yeri biraz da meçhul bir kahramanıdır. Kullandığın sözcükleri, gülümseyişini, bana bakışını ve beraberliğimizin tüm biçimlerini hep ben düşünüyorum, hep ben tasarlıyorum sanki. Elimi uzatıyorum sana, içimizdeki bu korkunç pişmanlık duygusu daha da büyümeden gel artık gidelim, birbirimize o eski, tamamlanamamış hikâyeyi anlatalım diyorum. Gülümsüyorsun bu sözlerime karşılık olarak hissediyorum, gülümsüyor gibi oluyorsun. Bu gülümsemeyi düşünmekten, gözlerimin önüne getirmekten rahatsız oluyorum, aklıma plaj kabinlerinde sevişmeler, garip garip oteller, ud tamircileri, kaçak tren düdükları geliyor. Rahatsız oluyorum. Bir sarhoşluk yolculuğuna çıkabileceğimize inanıyorum gene de, seninle her şeye karşın bir kez daha buluşmalıyız diyorum kendi kendime; bir kez daha, tüm ertelemeleri ve hazırlıkları düşünerek. Bir yola çıkış müziği düşünüyorum sonra aşkımız için. Amalia Rodrigues çok eski bir hüznün şarkısını söylüyor. Bir kumsalda ay ışığı, dalgalar ve ellerimizde bilmem hangi tamamlanamamış, bitirilememiş hikâyeden kalmış konyak kadehleri... Yere uzanıyor, yıldızlara bakıyoruz. Bu yıldızların birinde çok eski bir hasreti yaşayabiliriz diyorum. Biz yüzyıllardır orada, o hikâyedeydik diyorsun. Bir yudum daha alıyorum içkimden. Alkolün damarlarımda dolaşmasından, bedenimi kaçınılmaz bir biçimde uyuşturmasından mı bu hayale yolculuğum, seninle bu

yıllanmış hikâyeyi bir kez daha düşünebiliyor olmamdan mı bilemiyorum. Ama dalgalar o hikâyede, o eski romanlarda da böylesine etkileyiciydi sanırım. Uzun, çok uzun bir geceye hazırlanabileceğimizi düşünüyorum öyle olunca da, güneşin doğuşunu biraz da bu yüzden kaçırmamalıyız, hiç olmazsa bu kez kaçırmamalı, buruk bir sevinçle de olsa karşılamalıyız diyorum. Susuyorsun, o yıldıza kayıyor gibi oluyorsun durup dururken. İşte o anda yeniden başlıyor hikâyemiz.

21 . YA DA O METNİN SINIRLARI

Eşref Bey 'e, o eski hikâyelerin birinden tanıdığı Eşref Bey e bu meseleleri konuşmak için, üstüne üstlük yazarına haber vermeksizin gitmek isteğini dilediğinde açıklayabilir miydi bu durumda, kimi eski anıların dokunulmazlığına inananlara bu tutumunu haklı çıkartabilecek gerekçelerden nasıl gelişeceği belli olmayan bir metnin hazırlığında yeterince söz edebilir miydi? Her şey geride, çok geride kalmış bir serüvenin ya da birkaç tümcenin sınırını zorlamakla açıklanabilirdi belki de bu aşamada. Eşref Bey'i yepyeni bir yaşantıya bir kez daha, durup dururken çağırmanın sakıncalarını elbette göze alması gerekiyordu. O eski olayları anımsayanlarca yadırganacağını bile bile ilerlemeliydi bir diğer deyişle bu yeni hikâyeye, kimi insanların zihninde yazar/anlatıcı birlikteliği üzerine beklenmedik kuşkuların uyanacağını bile bile. Ama onca metinden ya da biçim denemesinden sonra kimi olanakları dilediğinde zorlayabileceğini, kimi ilişkilerin üzerine sonuçlarını pek fazla düşünmeksizin gidebileceğini, dahası hiçbir beraberliğin yaşadığımız bu günlerde sağlam bir temele oturtulamayacağını, sanıldığında güvenilir olmadığını da çok iyi biliyordu. Hemen hemen herkes belirli bir insan coğrafyasının, sürekli olarak anlatılmak istenecek bir ikilemin tutsağıydı üstüne üstlük. Bu uzun metinden çıkmaya, kendi metnini yaşamaya niyetlendiği ilk sözcüklerden buyana, nerede, nasıl biteceği belli olmayan bir hikâyenin içinde bulmuştu birde kendisini. Bu büyüünün, bu garip serüvenin izini sürmekten başka hiçbir çıkar yolu kalmamıştı artık: Uzun kızıl saçlı, mavi gözlü, kalın dudaklı bir kadın bir aynanın karşısında makyajını tamamlamakta, gizemi hiçbir zaman çözölemeyecek bir geceye hazırlanmaktadır. Bir belirsizliğin, bir sis perdesinin ardından görünür sanki her şey. Bir büyüünün, eski, çok eski bir hikâyenin çağrısıdır sanki bu. Hikâyeler hiç bitmeyecek,

bambaşka metinlerde ya da insanlarda zaman zaman çok farklı çağrışımlarla devam edecektir.

22. DURUP DURURKEN UYKUSUZLUĞUM

Bir anıyla, bir sevgilinin anısıyla yaşayabileceğimi, yaşamayı yeğleyebileceğimi söylemiştin o metinde. Kendimden sıkıldığım, ne yalan söyleyeyim, biraz da utandığım zamanlardı; bir şarkının, yalnızca bir şarkının hayaliyle kimi hazırlıkları göze alabileceğime inandığım, kolay kolay esrar bulamadığım, genelevlere her hafta sonu uğradığım, sık sık aşık olabildiğim, bir kadında tanımlamakta hâlâ zorlandığım bir şefkati aradığım, uykularımı durup dururken bir sevgilinin yaşayabilecekleri adına böldüğüm, geceyarıları kalkıp, o hikâyelerin en uygun, en yalnız odasında hiçbir şey yapmaksızın oturduğum, adını koyamadığım bir şeyleri beklediğim, beklemekten vazgeçemediğim zamanlar. Seni tüm nefes alışların ve seslenmelerinle yaşamak, yaşamak, yalnızca yaşamak istemiştin oysa, düşlerimize, konuşamadığımız yalnızlığımıza, enikonu eskimiş, bambaşka insanlarda bırakılmış bir güncenin kalıntılarını getirmek istemiştin. Ve bunlar benim için bir kırmızı karanfilin çağrışımları, bir yaz sinemasındaki görüntülerin kopuk kopukluğu, hiç kimseye duyurulamayacak, hissettirilemeyecek bir direnişin dile gelmesi anlamındaydı. Kollarımı açıp sana doğru koşmak, koşmak, koşmak, durmaksızın koşmak istemiştin. Eski, çok eski bir fotoğrafın arkasına yazılmış sözcüklerdi bunlar. Hatırlayabilecek, o fotoğraftaki yaşantıyı kendine göre bir kez daha taşımak isteyecek miydin?

23. EŞREF BEY'İN BİR METNE HAZIRLIKLARI

Ergenekon Caddesinde ya da Kurtuluş'un, Pangaltı'nın herhangi bir noktasında, Eşref Bey 'i kendisini durup dururken görünmez kılarak gözlemlemeyi bu küçük oyunun bir parçası olarak görebilirdi bu durumda. Daha önceki kimi metinlerde, uzun, sessiz sedasız bir tarihin anlatımı adına, yazarının ısrarla üzerinde durduğu, irdelemekten, sorgulamaktan tüm çabalarına karşın bir türlü vazgeçemediği bir dünyaydı bu. Anlatıcıyı bu coğrafyaya, bu tümcelerde getiren bir önsezi vardı yalnızca, her önsezi gibi açıklanması imkânsız, açıklanamayınca da bir başka anlam, bir başka değer, deyiş yerindeyse bir başka dokunulmazlık kazanan bir önsezi. Eşref Beyi, böylesi bir metnin hazırlığında, aradan geçen onca yıla ve hikâyeye karşın burada, bu coğrafyada yeniden bulmaya, ya da kendine göre bir başka şekilde doğurmaya, yaşamaya yönelik bir özlemi vardı bir de anlatmak istediği. Ama bunun için o eski hikâyelerin istense de istenmese de yeniden yaşanması, bu metne tüm sakıncalarına karşın, kimi duraksamalarla da olsa taşınması gerekiyordu. Ciğerci vitrinleriyle balıkçı tezgâhları bu akşam da ıslıl ısıldı örneğin, eve dönüşler bu akşam da birçok hüzne ve çağrışıma açıktı. Yazılmış, yazılamamış birçok eski hikâye anımsanabilir, sık sık anlatılmış bir yolculuğun bir başka biçimine bu sözcüklerden başlayarak yeniden çıkılabilirdi. Ama böylesine buruk bir geçmiş, bu geçmişe hiçbir özlem duymaksızın, yalnızca kimi yitimleri ve kırıntılıkları irdeleme adına, birçok ayrıntının her geçen gün biraz daha çok yitirildiği günlerle birlikte yaşamak, kendisinden çok yazarının meselesiydi. Perdesine acılar, küçük buluşmalar ve kaçak yaşamalarla özdeş Türk filmlerinden binlerce, yüzbinlerce kare düşmüş bir açık hava sineması, sararmış moda dergilerinden elbise modelleriyle hayali beraberlikler çıkarmaya çalışan, kumaşın sıcaklığı adına içinde sayısız hatırayı barındıran biraz dert ortağı, biraz dedikoducu,

biraz da gece sürgünü bir terzi, eski baloları günün birinde yeniden yaşayabileceğine inanan bir şapka kiracısı, saat tamircisi bir kapıcı, bir 45'lik plak koleksiyoncusu, saralı bir dilenci ve en önemlisi, artık buralarda yaşamayan, barınamayan, bir diğer deyişle ya sürgün edilmiş, ya kendini sürgün etmiş ya da bu sessiz sedasız fırtınada hiç kimseye haber vermeksizin bu dünyadan göçüp gitmiş birçok insan olmalıydı bir de buralarda. Ne var ki iş iştten çoktan geçmişti artık, böylesi bir akşamın sonuçlarına koşullar ne olursa olsun katlanmak, elde kalanlarla olabildiğince yetinmek gerekirdi. Değişmeyen temel meselelerle hüznünler hâlâ yürürlükteydi bir diğer deyişle, yürürlükte olmalıydı bu durumda. Böylesi bir akşama hazırlanmanın tedirginliğiyle küçük, buruk sevinçlerden bir kez daha söz edebilirdi örneğin bu aşamada, tanıdığımız, ya da o eski hikâyeden tanıdığımızı sandığımız Eşref Bey bu aldanmayı da, bu hazırlıkların büyüsunü de çok iyi bilirdi ne de olsa. Gelgelelim kendi dünyasında, yalnızca kendi kalesinde yaşamayı seçmiş olmanın kırgınlığı hemen hemen her ilişkinin belirleyicisi olmuştu şimdi. O hikâyedeki dostlarının, kendisini kısa bir süreliğine de olsa dinlemek isteyebileceklerin, örneğin bir şarkıyı, bir çörek kokusunun çağrışımlarını ya da uğruna büyük hayaller kurulmuş bir sinema sanatçısının ölümünden duyulabilecek hüznü kendisi gibi hissedebileceklerin tümünü yitirmişti çünkü artık. Eşref Bey bu metinde o hikâyedekinden çok daha kırgın ve umutsuzdu bir diğer deyişle. Buna karşın bir hikâyeye kahramanı oluşunun kazandırdığı deneyimin, bu deneyimini günün birinde her şeyiyle sevebileceği, güvенеbileceği olası bir hikâyeye kahramanına bir hazırlık aşamasında, yazarına hissettirmek sizin aktarmaktan yana içinde gizlediği özlemin ya da adını bir türlü koyamadığı bambaşka bir bekleyişin verdiği güçle, kendine göre keşfettiği küçük oyunlarla sessiz sedasız yaşam kaçamakları da vardı göz önünde bulundurulması gereken. Sahipleri ve görüntüleri çoktan değişmiş dükkânların

kapılarıyla kendisi için artık hiçbir anlam taşımayan vitrinlerinin önünde, o hikâyenin oluşumuna bir şekilde de olsa katkıda bulunmuş, izi çoktan yitirilmiş bir okur ya da bir başka kahraman tarafından tanınabileceği olasılığını gözardı etmeksizin durur, ustası olduğu kimi ışık oyunlarından yararlanarak camlarda yansısını, bir türlü ulaşamadığı, ulaştırılamadığı hayalini yakalamaya, eski anıların kalabalığına kendine göre karışmaya çalışırdı örneğin, içinde yaşattığı gölgelere bu görüntülerin yardımıyla ulaşmaya, seslenmeye çalıştığı olurdu. Bu sokaklara böylesi arayışlar adına hemen hemen her akşamüstü çıkardı. Düzenli yürüyüşlerini eksik etmek istemeyişinin belki de tek nedeniydi bu. Devinimlerinde - yitirmekte olduğu umutlarla bir hikâye kahramanı olarak hakkında söylenebileceklerin giderek azalmaya yüz tuttuğu göz önünde bulundurulduğunda- biraz daha çok zorlandığı, bu sokaklara bile her geçen gün biraz daha çok yabancılaştığı, eskisi kadar şarap içemediği, Boğazın denizini, işkembe çorbasını ve gecenin ilerlemiş vakitlerinde gazete satıcılarıyla olası soğuklara, yağmurlara aldırma sızın konuşmayı onca iyi niyetine karşın artık sevemediği düşüncesine, buraları çok iyi bildiği iyiden iyiye belli olan Mösyö Moiz'le bir tümcede bile buluşturulmamış oluşunun kırılganlığına ve yazarının sözcüklerle savaşımının biraz da beklenmedik bir zamanında durup dururken çıldırabileceği olasılığına katlanamazdı öyle olmasaydı. Hayatı, taşımaya hani nerdeyse zorunlu olduğu bu garip yıllarında, özlenilesi, imrenilesi bir hayat değildi üstüne üstlük. Kurtuluşa, çok eski bir apartmanın, çok eski bir dairesinin, çok eski bir odasına sığınması gerekiyordu şimdi bu metinde, asansörsüzlüğün hiç de yadırganası olmadığı bu apartmanın dördüncü katına her akşam yürüyüşünden sonra, herkesten gizlediği basuruna aldırma maksızın tırmanma zorunluluğuna, sifonun sık sık bozuluşunu hayatının en büyük sorunlarından biri olarak gören ev sahibesinin söylenmelerine olabildiğince dayanması

gerekiyordu istese de istemese de. Ancak Eşref Bey 'in uzun, çok uzun bir süre önce, o hikâyenin kahramanı olduğu günlerde bulmuş olduğu kimi çözümler bu hikâyede de geçerli olabilirdi. Başkalarıyla konuşmayı durup dururken askıya alma seçeneği bu hikâyeye bir şekilde de olsa karışmış olan herkes için yeterince kurtarıcı ya da rahatlatıcı olabilirdi bir diğer deyişle. Her düşünce, her duygu, daha da önemlisi her çıkmaz kendi olabilirliğini beklenmedik zamanlarda üretebilirdi ne de olsa, her durum en azında bu aşamada sanıldığıınca yalın olmayabilirdi. Kimi duyguların irdelenişi adına sakıncalı ilişkileri göze almakta duraksamayan Anlatıcı'nın bu küçücük yolculuğunda sessizliğin gerçek anlamı neydi örneğin? Hangi Eşref Beydi bu metinde sürdürülmek istenen, hangi konuşmalar, hangi görüntüler dizişiydi, kimi olaylar yazarın haberi olmaksızın geliştirildiğine, geliştirilmek istendiğine göre? O eski serüvenin perde arkasındaki, yazılış sürecindeki gelişmelerin tümünü bilen, bu nedenle de kimi gerçeklerin inanılmaz bir biçimde saptırıldığına, kimi olaylarınsa beklenmedik, hiç de uygun sayılamayacak zamanda kesildiğine inanan, böylesi bir durumun neden olduğu hoşnutsuzluğu, giderek kırgınlığı değişik bir şekilde dile getirmek isteyen, metindeki gizli güçlerle işbirliği yapmanın yollarını çok iyi bilen, sağlam noktalarda ya da herkesin kolay kolay ayırımsayamayacağı, belli belirsiz parantez içlerinde önemli ilişkileri olan bir okur, yanıtsız kimi soruları ortaya atmakta enikonu ustalaşmış bir sessiz tanık mı? Yazara, eski öğretmeni olduğu için bir şeyler öğretme isteğinden bir türlü vazgeçemeyen ya da o uzun hikâyeyeyle ilgili kırgınlığını dile getirmek için uygun sayılabilecek hemen hemen her fırsatı kollayan Eşref Bey'in kendisi mi? Yoksa Yazar, bu garip oyunlara karşın, sık sık belirtildiği gibi tüm olayların tartışmasız, ilah katındaki tek hâkimi miydi? Bir oyunun, bir aldatmacanın, ne yapacağını bilememenin ya da önlenemeyesi bir kaybolmanın kendince bir dışavurumu muydu dolayısıyla her şey? Buna benzer

sorular daha önceki kimi metinlerde olduğu gibi, bu küçük, sessiz sedasız yolculukta da sorulacaktı istense de istenmese de, bu yeni yalnızlık denemesinde de yaşanacaktı kuşkunun ve belirsizliğin o dayanılmaz büyüğü varoldukça. Gelgelelim Anlatıcı ilk kez bu metinde kendisini doğrudan doğruya sorgulamanın, giderek aramanın savaşımını veriyordu. Olaylar ilk kez şimdi, yıllar sonra her şey bir hayal, bir tatlı rüyaymışçasına denetimi altındaydı. Eşref Bey'in bu metne durup dururken getirilmesi işinde belki de bu yüzden en inandırıcı taraf olma olanağına sahipti. Kuşkularla suskunlukların içimizde sürekli olarak barınacağı, durmaksızın yenilenebilecek bir arayış adına yaşayacağı düşüncesi bu inandırıcılığı sarsabilirdi elbette. Anlatıcı onca deneyimden sonra böylesi bir tehlikenin ayırdındaymış gibi görünüyordu. Ama aynı kuşkularla aynı suskunlukların Eşref Beyin bir zamanlar yaşadıklarında olduğu gibi, bir küçük başkaldırı anlamına gelebileceği de unutulmamalıydı. Onca yanlış karşısında hiçbir şey söylememenin ya da söyleyememenin burukluğu. Suskunluk ve Eşref Bey ya da görüntülerden, kokulardan ve kendi iç sesinden bambaşka bir dünya, bir hayali ada yaratma özlemi. Bu zorunlu yola çıkışın, tüm çelişkilere, yanıtsızlıklara ve anlatamamalara karşın göze alınabilmesi için birçok neden vardı öyleyse. Bir tümcede, bir sözcükte, ya da bir olasılıkta gizleniyor olabilirdi ne de olsa bir benzerimiz.

24. İMGELER, KORKULAR, HAYALI PARANTEZ HIKÂYELERİ

Hiç kimsenin bilmediği, bilemeyeceği, yalnızca kendim için yarattığım bir parantezin içinde kısa bir süreliğine de olsa soluklanmakta olduğumu düşünebilirsin şimdi. Bölük pörçük metinlerde çeşitli şekillere girmenin, sevdiğim, sevmediğim, tekrar tekrar uğramaktan korktuğum onca tümce arasında bir kaçak gibi yaşamının, birkaç buruk sevinçten arta kalmanın ve kendi hayalinde tükeniyor olmanın biraz da beklenesi bir dışavurumu, bir hikâyeye, hiç bitmeyecek bir oyuna, yıllar sonra sözcükleriyle, yeniden, hep aynı kırgınlıkla başlamanın, bir yalanı tüm sakıncalarına karşın ısrarla sürdürmenin belki de bir başka biçimi bu. Kimi akşamlar için, kimi yitik sevinçlerin, uğrakların, ya da uzun, çok uzun bir şarkıya dönüşen insan seslerinin esintisiyle yaşadığım bir geriye dönüş var şimdi örneğin. Biraz müzik dinliyor, biraz içki içiyor, kendimden ve bu sözlerin bendeki kalıntısından korkar gibi oluyorum böylesi zamanlarda, bu çok iyi bilinen yalnızlıkta yol almaktan kolay kolay vazgeçemeyeceğimi bir başkasına anlatmak, anlatmak, anlatmak istiyorum. Eski, çok eski bir kırgınlık, daha da önemlisi bir utanç bu biliyorum. Ama doğrusunu söylemem gerekirse, bu utancı hemen hemen her ilişkide, her olası söylemde taşımanın, bu yenilgiyi her hikâyeden, gizli yola çıkıştan ya da gece yolculuğundan sonra kabul ediyor görünmenin de pek bir önemi kalmadı şimdi. Bunu artık tüm açıklığıyla söylemek, bu yeni serüvenin en uygun yerinde anlatmak istiyorum yazarıma. Olası bir sevgili karşısında kendinden söz eden, geçmişinden, yaşadıklarından bir şeyler bekleyerek söz eden bir insan olarak tanıtılmayı onca bozgundan sonra anlamsız ve gereksiz buluyorum örneğin, olası bir sevgiliyi sevdiği bir şiir ya da şarkıyla etkilemeyi düşünecek, umut edecek bir kahraman olarak bir kez daha gösterilmekten ödüm patlıyor. Kimi parantez içlerinde pek fazla bir şey

yapmaksızın soluklanmayı yeğliyorum böylesi zamanlarda, yitirilen savaşları, küçük isyanları, kalabalık cumartesi akşamlarıyla kimi duygu coğrafyalarını unutmaya çalışıyorum, yazarımın tüm çabalarına karşın el atamadığı bu küçük, biraz da ayrıcalıklı dünyada düşlerle, yalnızca düşlerle yetinmeyi deniyorum bir kez daha. Birkaç martı sesinin çağrısıyla göçmen kuşların ve yalnızca kitaplardan bilinen hayali şehirlerin görüntüsü kalıyor bu durumda geriye imgeler, imgeler, imgeler diyorum kendi kendime. Eski, çok eski bir şarkı bu, seni, yanıt vermezliğini ve buralara gelmeyişi hatırlatıyor. O bildik gülümsemeyi yeniden deneyebileceğimi düşünüyorum bu durumda, bu umarsız bekleyişe birçok sanrı ya da karabasan yakıştıırılabilir diyorum. Yepyeni bir hikâyede, yepyeni bir arayışa çıkan insanları getiriyorum sonra aklıma, sözcüklerin engellenemeyen, hiçbir zaman engellenemeyecek saldırışını, yıldızları, eylül akşamlarını ve uzun sabah kahvaltılarını anımsıyorum. Rahatsız oluyorum. Anlatamadığım bir şeyler var diyorum kendi kendime. Vazgeçiyorum.

25. ÇEHRELER, SOKAKLAR, UMARSIZ GÖLGE OYUNLARI

Ama kendisine giden yollar ne olursa olsun, Anlatıcı'nın Eşref Bey'i, o sevgiliyle ilgili hayallerini sürdürmeye, tüm çabalarına karşın yitirmemeye çalıştığı bir zamanda bulması bu aşamada elbette kaçınılmaz olacaktı. Bu küçücük yolculuğa böylesi bir anda gerçekleşebilecek bir buluşmadan sonra devam etmek gerekiyordu öyle olunca da. Bu buluşma Eşref Bey için rahatsız edici oldu önce. Onca yıldan, kaçıştan, izini kaybettirme ve parantez içine sığınma çabasından sonra o eski çehrelerin bir kez daha anımsanması, o uzak, çok uzak hikâyenin tüm kırgınlıkları, belirsizlikleri ve yarım bırakılmış notlarıyla yeniden yaşanması kolay anlaşılabilir ya da hoş karşılanabilir değildi ne de olsa. Ama metinler arasında rahatlıkla dolaşabilmesini, kimi hikâyeye kahramanlarıyla derin ve çok özel bir ilişkiye girmesini sağlayacak sihirli sözcükleri çok iyi biliyordu Anlatıcı. Eşref Bey'le bambaşka bir zaman boyutunu deneyecekti örneğin bu aşamadan sonra, kendisine o eski hikâyeden çok farklı bir hikâyenin ardında olduğunu, yazarına bir zamanlar bırakmış olduğu notları çok iyi bildiğini, kimi davranışlarıyla satır aralarındaki bu yolculuğunun bu notlarla açıklanabileceğinin bilincinde olduğunu ve bu notların anlamına salt bu yüzden ihanet edemeyeceğini söyleyecekti beklenmedik bir buluşma tümcesinin karınca kararınca da olsa oluşumu adına yanıtı bulunamayan, bulunamayacak sorulardan, aşk kırgınlıklarından, bir insandan sürgün olma duygusundan biraz da bilinçli olarak söz edecekti. Her şey bir yana, kendisini hepten aşan, aşacağı başından beri belli olan bir serüvene doğru yol alma nedenini yeterince açıklayamadığı için yazarına karşı da sorumluydu, bir açıklamada, bir barış önerisinde bulunmak zorundaydı istese de istemese de. Bu çağrındaki, nasıl geliştiği hâlâ anlaşılamayan bu garip aşk hikâyesindeki kimi biçem denemeleriyle yazarını ortalıkta

sık sık gezinen, kimi insanların gözünde kendisini durmaksızın yineleyen bir yazar olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmıştı üstüne üstlük. Soruna bambaşka bir bakış açısından yaklaşmak olasıydı elbette bu aşamada. Ancak bu konuda yapabileceği açıklamalar, bir diğer deyişle açığa vurabileceği kimi gerçekler, dengesizliği her şeyden önce bir yazar olduğu için kabul edilmesi gereken bu insan tarafından bundan böyle hiçbir metne alınmamasına, dolayısıyla da zamanla hepten unutulmasına neden olabilirdi. Gönüllü sürgün olmak başkaydı, zorunlu sürgün olmak başka. Her iki durumun bir kırgınlık tadında bulunduğu, anlatılması güç bir yer vardı kuşkusuz, zorunlulukla gönüllülük birbirine geçebilir, birbirini tamamlayabilirdi kimileyin bu bağlamda. Ama özlemler ne olursa olsun, er ya da geç dönebileceği, sığınabileceği bir yerin, bir sıcacık solğun olasılığıyla yaşamaz mıydı, yaşamak istemez miydi insan? Bir uzun metinden kovulmak, hepten sürgün edilmek bu yüzden korkunçtu, şöyle ya da böyle benimsenmiş bir kimlik adına bu nedenle katlanılmazdı böyle olunca da. Onca hikâyeden sonra değişik maskeleri ve rolleri denemek pek zor olmasa gerekti ama edebiyat dünyasındaki tüm kıskançlıklara, hırsızlıklara ve Bizans oyunlarına karşın bu haliyle bir başka metne bir başka yazar tarafından kabul edilmesi de olanaksızdı. Bu buluşma gizliden gizliye göze alınmış bir arabuluculuk önerisiyle de anlam kazanabilirdi bu durumda. Kimi eski anıların, zaman zaman yanlış anlaşılan, alışlagelmiş, çok yıpratılmış bir geçmişe özlem olarak değerlendirilen, zaman zaman da kişisel birtakım çıkarlar adına kullanılan bu anılar dünyasının yazardaki etkisi herkesçe biliniyordu ne de olsa. Bir imgeden, eski bir hikâyenin çağrısından yararlanmayı denemek o denli eleştirilesi olmamalıydı üstüne üstlük. Bu sözler karşısında beklenmedik bir şakayla, dahası rahatsız edici bir oyunla karşı karşıya olduğunu, Anlatıcı'nın değişik bir görünüm altında karşısına çıkan yazarın kendisi olduğunu sandı

Eşref Bey, Sefaradca bir şeyler söyledi bu yüzden de durup dururken. Anlatıcı'nın bu küçük deneme karşısında afalladığını ayırımsayınca da rahatladı, endişelerinin yersiz olduğunu anladı. Yazar'ın bu tuhaf ve çok özel çağrışımlı tümceye tepkisi çok farklı olurdu çünkü, söyleşi böylesi bir tavır karşısında durup dururken hayatın gerçeği, edebiyatın gerçeği, seçim zorunluluk tartışmalarına getirilebilir, karşılıklı güç dengeleri bir kez daha denenebilir, dahası kimi kırgınlıklara hiç gereği yokken zemin hazırlanabilirdi. Ancak durum hiç kuşku yok ki çok farklıydı şimdi. Basit, olaylara ve kendisine yapılan önerilere göre sık sık kişilik değiştirebilen bir anlatıcıyla, çevredeki birçok insanın özelliğini buralara taşıyan bir hikâye kahramanıyla karşı karşıyaydı sanki Eşref Bey. Bir haksızlık mıydı ama bu, hırçınlığının, ilkelerine gereğinden fazla bağlılığının kurbanı mı oluyordu bir kez daha bu yaklaşımıyla? Her şey bir yana kendisini buralara, bu beklenmedik buluşmaya getiren çıkmaz nasıl bir çıkmazdı, hangi tümce hangi anlamlara ya da çağrışımlara taşıyıcılık etmişti? Yazarının da sık sık dediği gibi, yanıtsızlıklarıyla güzel sorulardan olmalıydı bunlar. İşte belki de buyüzden biraz sevecenlik, biraz da acıma duygularıyla yaklaştı Anlatıcı'ya. 'Fazla vaktimiz yok, yaşadığımız ya da bulunduğumuz yer neresi olursa olsun, hepimiz kendimize göre dakikaları sayıyoruz' dedi, anlatmak, paylaşmak istediği onca duyguya karşın 'dahası hem yazarlık hem de oyunculuk deneyimi olan bir hikâye kahramanı olarak, uzun konuşmalarımızla okurları fazla sıkımmamız gerektiği düşüncesindeyim' gibisinden sözcüklerle yetindi. Anlatıcı'ya bu önemli ziyarete karşın hiçbir şey ikram etmedi. Hikâye kahramanları bir dış ya da yapay müdahale olmadığı sürece, sözcüklerden başka hiçbir şey veremezlerdi, ikram edemezlerdi ne de olsa birbirlerine. Alışlagelmiş bir söyleyişle, oyunun en önemli kurallarında biriydi bu. 'Sizi dinliyorum ' dedi bir de yepyeni bir hikâyeden yana onca sözcüğe ve zamana karşın bir kez daha umutlanarak 'bu aşk nasıl bir aşkmış,

dinleyelim, anlayalım, dahası gerekirse, bir kısacık metin süresince de olsa birlikte yaşamaya bakalım' dedi heyecanla.

26 METNİ SARAN RÜZGÂR

Denizle ormanın birbiriyle buluştuğu bir koyun görüntülerine açılıyorum şimdi. Kendime bilmem nerelerden taşıdığım bir ada, eski, çok eski bir kaçıştan arta kalmış bir kıyı kasabası diyorum burası, bu uzak coğrafyaya bağlanan sevdanın beni er ya da geç uzun, tamamlanması, dahası yaşanması güç bir metne zorlayacağını sezinler gibi oluyorum. Seninle nerede, kimlerle, hangi özlemler adına yaşadığını öğrenerek, bir tümcede, beklemediğim bir zamanda karşılaşmamsa kimi kaçınılmaz yenilgilerin bir kez daha anımsanmasını gerektirecek. Hiç yaşamadığım bir ayrılığın şarkısını sana anlatmakla yetineceğim o zaman da. Seni onca uzaklığa karşın şaşılasi bir biçimde yaşadığımı, hissettiğimi ayımsayacaksın sonra, bana bir türlü anlatamadığın kimi izlekleri zaten bildiğimi göreceksin. Benliğini tanımlamakta zorlanacağın bir ürperti kaplayacak. İşte belki de bu yüzden hafif, insanın içine işleyen bir rüzgâr var bu metin için düşündüğüm; yaşamaktan, anlatmaktan, onca insanın sitemli bakışma karşın hiçbir zaman vazgeçemeyeceğim bir rüzgâr. Susuyorum, biraz daha iyi anlar gibi oluyorum o eski kırgınlıkları. Hiç kimseye, hiçbir şey söylemeksizin çıkmak istiyorum ben bu metinden. Çıkmak, nereye gideceğimi bilmeksizin çıkmak. Böylesi bir özlemin yaşatıldığı geceler içinse bir kahveyle, bir kadeh konyak düşünülmeli diyorum. Eskisi kadar utanç duymuyorum artık bu açmazlarla bu saplantılardan. Ama o fotoğrafı, o fotoğraftaki kimi ayrıntıları daha uzun yıllar, bir başkasıyla paylaşamayacağımı istesem de istemesem de yeniden anımsıyorum.

27. EYLEM DOSTUM YALNIZCA EYLEM

Bir serüvende, bir hayalin izini sürmenin olanaklarından söz etti bunun üzerine Anlatıcı, Eşref Beye bu serüvene hangi özlemler adına çıktığını, bu hikâyeyi tüm çabalarına karşın, bir başkasıyla hiçbir zaman dilediğince paylaşamayacağını, böylesi bir durumun sonuçlarından ne denli çok korktuğunu, şimdilerde kendisini bir kaybolmada ya da yazarıyla beklenmedik bir yol ayrımında hissettiğini, o eski hikâyelere dönüp dönemeyeceğini bilemeyeşinin nedenlerini ve en önemlisi, bu hüsranın, olası bir aşk adına içinde beslediği bütün hayalleri yıktığını anlatmaya çalıştı. 'Bir aşk kırgınlığı' dedi bunun üzerine Eşref Bey 'herkesin, hemen hemen herkesin hayatında en azından bir kez yaşayacağı bir hüsrana sürekli olarak başka ilişkilere, aşklara ve olasılıklara taşınması. Yaşananlar ne olursa olsun o kırgınlık hep vardır, bir yerlerimizde yaşamaya, bizleri durup dururken yoklamaya devam eder çünkü. Ve herkes hayatında sanki hep aynı sevgiliyi, aynı kırgınlığa tutsak olmayı sever. Ancak sizin durumunuzda daha baştan yanlış, dolayısıyla da kaçılmaz bir son, yazarımızın da sık sık dediği gibi, eğer deyiş yerindeyse, bir çıkmaz vardı. Zorunlu deneyimleriniz, yaşadıklarınız, yaşattırıldıklarınız, böylesi bir soruna sürükleneceğiniz konusunda sizin için yeterince uyarıcı olmalıydı anlayacağınız. İnsan ilişkilerinde, hele hele bir sevgiliye doğru yol alışlarımız da böylesi sesleniş biçimlerinin ne yazık ki hiçbir geçerliliği kalmadı artık. Böylesi bir duyarlık hiçbir zaman kazanamadı, sanıldığınca etkileyici olamadı zaten bir tutkunun boy vermesinde. Üstünlüklerden, niteliği ve şekli ne olursa olsun buyurganlığın o dayanılmaz, karşı konulamaz çekiciliğinden söz etmek zorundayım yani bir kez daha. Eylem dostum, yalnızca eylem. Bu tümce size çok önemli kararların eşiğinde durmayı anımsatabilir. Ama insan ilişkilerinde gerçek anlamda yaşanan başka bir şey yok, sözcüklerle, ince duyarlıklarla başarılabilecek başka

bir serüven ya da yaşama biçimi yok. Üstüne üstlük böyle bir sevgili, böyle bir aşk da yok. Şarkılar, hikâyeler, şiirler bu bağlamda hep bu yalanın, arayışın ya da yenilginin dışavurumuydu'. Yalanlar ve kandırmacalar. Bu aşkı, bu sevdayı durup dururken kafasında ürettiği, yalnızca hayalinde yaşattığı düşüncesiyle ilk kez karşılaşmıyordu Anlatıcı. Bir kendisi vardı ama sanki bu gerçeği yeterince anlayamayan, bir kendisiydi sanki bu yalanı insanca yaşamamanın en temel, en değişmez koşulu olarak kabul etmek isteyen. O sevgilinin kendisinde her şeye karşın yarattığı o umuttan, hiç bitmeyecekmiş gibi görünen o iç konuşmalardan, o karabasanlara uyanmalardan, Çin Lokantasında yenen o hayali yemekten ve sürekli olarak değişen o görüntülerden dilediğince söz edemezdi bu durumda Eşref Bey'e. Ama hazır buraya gelmişken kimi çağrışımlara güvenmek, ya da kimi eski yenilgilere bir kez daha değinmek zorundaydı gene de. 'Hep bir Raşel'i sevmek gibisinden bir mesele' dedi bunun üzerine 'ama gün geliyor, kimi ilişkilerde beklenmedik yanıtlar ya da gelişmelerle karşı karşıya kalabiliyorsunuz. Yazarımızın, değişik bir anlatıcı kılığında, sizinle yaptığı o unutulmaz konuşmalardan yıllar sonra Raşel'i Tel-Aviv'de bulmasını, o hikâyeyi, günün birinde, tüm sakıncalarına karşın yazmasını ve sizi o uzun ayrılığa karşın hiç unutmamış olmasını nasıl karşılıyorsunuz örneğin? Yani bunları gördükten, gözlemledikten sonra, bir aşkın olabilirliklerine inanmak için, küçücük de olsa bir ışık, bir küçük umut ışığı çıkmıyor mu biz yenilgileri hep yaşamak, kabullenmek zorunda olanların karşısına? 'Yenilgileri kabullenmek... İşimi zorlaştırıyorsunuz dedi Eşref Bey bir zamanlar kahramanı olduğu o hikâyeyi kendine göre yorumlamaya çalışırken, 'bu soruya bir yanıt verme adına, birbirinden çok farklı iki tutumla karşınıza çıkabilmem olası çünkü. Birincisinde, bu son anlattıklarınızın benim için hiçbir anlam taşımayacağını, o hikâyedeki işlevimin bir yerden sonra bittiğini, bu yüzden de Raşel'in yaşamadığım

yıllarından sorumlu olmadığımı söylemeliyim. O hikâyedeki en güzel yanın, Raşel'le hayatımızın belirli bir döneminden sonra buluşturulmayışımız olduğunu belirtmeliyim sonra. Aşk bitmiyordu, tüm acılar, insanlara ve kırgınlıklara karşın sizde çeşitli olasılıklarla devam ediyordu bu durumda. Yaşadığımız, daha uzun yıllar yaşayacağı benzediğimiz aşkın belki de tek güzel yanıydı bu. Bir olasılığı içinizde sürekli olarak yaşatma, barındırma olanağını buluyordunuz ne de olsa, o küçük ölümle karşılaşmayı erteleyebiliyordunuz. Gelelim şimdi ikinci tutumuma. Konuya bir başka bakış açısından yaklaşarak, o hikâyedeki sınırlı işlevimden sıyrılmayı, üzerimdeki tüm zaman ve mekân sınırlamalarından kurtulmayı deneyebilirim bu durumda. Önermiş olduğunuz oyunu kabullenmek anlamına gelir bu. Hal böyle olunca dayılar sonra kimi yorumları göze alabilir, küçücük de olsa, bir serzenişte bulunma adına, yazarımız tarafından kimi çok önemli yönlerimin, özelliklerimin ayrımsanmayıp gözardı edildiğini söyleyebilirim. Ne var ki herkesin bir başkasında değişik biçimlerde, değişik izdüşümleriyle yaşayabileceği düşüncesi karşısında daha ileriye gitmek pek mümkün olamıyor. Gelgelelim, yaşananlar ya da yaşanabilecekler ne olursa olsun, bu acıyı, bu önlenemeyesi çıkmazı bence çok iyi anlayacaktır yazarımız. Ancak kendisine başvurmanız ve bu hikâyenin toparlanmasını, günışığına çıkarılıp gerekli insanlara ulaştırılmasını o zorunlu dayanışma duygusunu biraz da bencilce kullanarak talep etmeniz durumunda, kimi sorunları irdeleyip irdelememe konusunda yeni bir iç savaşımı göze alacak, bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da bu olaya çok farklı bir açıdan, anlaşılanları ve yaşananları pek önemsemezmiş gibi yaklaşacak, birçok kişiye göre ilginç, birçok kişiye göreyse oldukça yadırgatıcı bir söylem denemesine girişecektir. Bir kendini koruma, bilinçsizmiş gibi gösterilmek istenen bir kendini gizleme çabasının anlaşılabilir, savunulabilir bir dışavurumu olacaktır bu. Kendisini tanıyan biri olarak bu yöntemleri

kabullenmem olası değil artık. Her şey bir yana, bu hikâyenin gerçek kahramanlarına, bu hikâyenin şimdilerde çok uzağında olanlara ulaşp ulaşmayacağı konusunda ciddi, çok ciddi kuşkularım var. Yalnızlık zor anlatılır, biliyorsunuz.

28. YAŞIYORMUŞ GIBİ GÖRÜNMEK

Küçük umutlanmalarla küçük gizlenmeleri bir kez daha göze alacaktık sanki o metinde, ölüm korkularıyla oynamayı yeniden deneyecektik. Bu metin sende yazılacaktı bir diğer deyişle, biz bir tümcede bambaşka hikâyelerle buluşacaktık. Bu metinde anımsayacaktık tüm unuttuklarımızı, birbirimize bir düşte de olsa ilerlemenin tedirginliğini yaşayacaktık. Yanıbaşında çağrışımlar, belli belirsiz sözcükler, sonu bir türlü getirilemeyen tümceler, konuşmalar, konuşmalar, konuşmalar vardı. Bir aşk kırgınlığının dile getirildiği hikâyeler hep böylesi bir uyanışla, bir karabasandan, bir sarhoşluktan, bir hüzünden arta kalmışlıkla başlar dedim sonra kendi kendime. Gülümsedim. Bu sözün doğruluğuna inanmak için hiçbir nedenim yoktu çünkü. Her şey bir yana benim işim yazmak değil, o hikâyeleri yaşamak, ya da en azından yaşıyormuş gibi görünmek dedim bir de o anda. Yaşıyormuş gibi görünmek evet. Bu hikâyeleri benimle paylaşmak isteyenlerle girmiş bulunduğum suç ortaklığının anlaşılabilir bir uzantısı olmalıydı bu. Bir karabasandan, sende yeniden, tüm tedirginliğimle ilerlediğim bir karabasandan arta kalmanın acısını düşünmüştüm belki de o anda. Her şey eskisi, dün gece bırakıldığı gibiydi elbette. Sihirli bir el bu küçücük odanın görüntüsünü değiştirebilirdi biliyorum. Onca denemenin denendiği, göze alındığı edebiyat dünyasında artık her şey olasıydı, olası görünüyordu ne de olsa. Ama bir tutsaklığın, sana, düşlerime, dolayısıyla da kendime tutsaklığın olabildiğince vurgulanması gerekiyordu. Yılların verdiği deneyimle meselenin hiç olmazsa bu kadarını anlayabilecek, bir şekilde de olsa değerlendirebilecek durumdaydım. Bu kısacık metne, tüm tedirginliğime karşın, birçok küçük sevincin umuduyla ilerlemeyi göze alabilirdim öyleyse. Bu aşamadan sonra, oyunun kuralına uyarak, her şeyin eskisi gibi devam etmekte olduğunu ayımsadım. Bir sabah vaktiydi üstüne

üstlük, her gün biraz daha çok sessizleşiyor, yalnızlaşıyor, bir sırrı gizler gibi oluyordum yatağımda. Bu kaybolmuşluk daha kim bilir ne kadar sürecekti, beni kim bilir hangi sözcüklere, yarınsız, yalan avunmalara, kısacası hikâyelere götürecekti dedim bunun üzerine kendi kendime. Ayrıntılar geldi sonra aklıma, ayrıntıların şiiriyle dayanılmaz çekiciliği üzerine kurulmak istenen hayatları, sevgileri ve tüm sevgisizlikleri düşündüm. Odaları, yalnızlıkları ve çıkılamayan yolculukları anımsadım, o hikâyeyi seninle birlikte hiçbir zaman dilediğimce yaşayamayacağımı yeniden anlar gibi oldum. Bir hikâyeyi yaşamak. Sık sık dönülen düşlerden, ya da tümcelerden biri olmalıydı bu. Anlatmaya yıllar yılı çalıştığım bir şarkı vardı sanki o hikâyede, taptaze bir sabahı, bir Ege güneşini durup dururken çağrıştıran bir şarkı. Bir Ege güneşi evet, bir Ege güneşi, sen, uzaklığın ve sana anlatamadıklarım. Bir Ege adasında küçük sevinçler, olasılıklar ve çok özel kösnüllüklerle mi doğardı örneğin kimi sabahlar? Bir Ege adasında, Türkçeyi bağlarını onca yıla ve zorunlu sürgüne karşın koparmamış bir yaşlı Rum tarafından işletilen pansiyonun o küçücük odasında hangi güneşle, hangi küçük sevinçleri içinde geliştirerek uyanmıştın? O maviliğe, o eşsiz deniz kokusuna her şeyi, her şeyi, her şeyi unutarak açılmayı denemiş miydin? Bir deniz kokusu sinmiş miydi o günlerde saçlarına? O adanın şimdi yalnızca hayal edebildiğim o çarşısında dolaşmış mıydın bir akşam vaktinde? Ve böylesi günlerin gecelerini, kumsaldaki lokantaların birinde, çıplak ayaklarını kumda gezdirerek, biraz içki, biraz sevinç, biraz da 'mezedes'le paylaşabilmiş miydin sevgilinle? Çağrışımlar, çağrışımlar, çağrışımlar. Çağrışımlar ve türlü ulaşamamalar evet. O karabasanın bendeki, bu metindeki uzantısını bir kez daha anımsama, sözcüklerle bambaşka bir düzlemde de olsa yeniden yaşama düşüncesinden belki de bu yüzden kurtulamıyorum: İstanbul'un dışına bir türlü düşüremediğim bir hızla çıkıyordum bir garip arabayla. Bambaşka bir rüyadan,

yazılamamış bir masaldan arta kalmış, şeklini, belleğimdeki görüntüsünü durmaksızın değiştiren, yaşayamadığım, hiçbir zaman yaşayamayacağım çılgınlıkları bekleyen bir arabaydı sanki bu. Bu yolun beni nereye götürdüğünü kendime, kendime karşı bir türlü açıklayamıyor, daha da önemlisi, çevreden bir ipucu niteliği taşıyabilecek hiçbir ayrıntıya rastlayamıyordum. Uzun, upuzun bir yolda, bilemediğim, tanımlayamadığım bir yere doğru gidiyordum yalnızca ve içimdeki tüm hazırlıklara, sözcüklere ya da olabirliklere karşı sanki hepsi bu kadardı. Bu metinde çok kısa bir süre için kalacağını, hazırlığının bambaşka insanlar ve anlatamayacağın yaşantılar için olduğunu söylemiştin belki de. Her şeyi, hayalinle anlam kazanan görüntüleri geceler, geceler, geceler boyunca düşünmeyi, küçük hikâyelerimi, küçük bağlantılarımı, küçük ertelemelerimi geride bırakmayı başarabilmişim önünde sonunda. Bir sevinç, alabildiğine büyük bir sevinç yayılmalıydı bu durumda içime, gitmekte olduğum bu yerin birçok kişinin düşünüyordu, hikâyesini, şiirini yazdığı yerlerden biri olduğuna inandırmalıydım kendimi. Beni yıllardır tutsak almış bulunan bu şehirden de kurtulabiliyordum üstüne üstlük.

Ama sorun bütün bunları düşündükten sonra bir kez daha, bir başka biçimde başlıyordu sanki. Senin bu metinde nerede olduğunu bilememe düşüncesi sürekli olarak düşüyordu çünkü peşime. Yepyeni, bambaşka bir çıkmazın, uzun, kanıksanmış bir sorgulamanın başlangıcıydı aslında bu. Sana ulaşabilecek, onca hasretten sonra kavuşabilecek miydim örneğin? Bu metne hiçbir zaman, hiç kimse tarafından çağırılmamış mıydım yoksa, her şeyi kendi düşümde, kendi yalnızlığımda ya da bir zamanlar dediğin gibi, kendi kafamda mı üretmişim bu durumda? Yıllanmış, tanımlanamamış bir sanrının izinde miydim bir kez daha? Sorular, korkular ve yanıtsızlıklar. Her zaman olduğu gibi bu soruları da tüm çabalarımın karşı

yanıtlayamıyordum evet. Ama bildiğim, ayırdında olduğum tek şey bu yolda hızla, denetimimden giderek çıkan bir hızla ilerlediğimdi. Beklenmedik bir ipucu, bir anahtar sözcük bulma konusunda tüm gücümle, tüm aldanmalarımle direniyordum gene de. İşte o anda, tam da o anda çatallı bir yol çıkmıştı karşıma. Kısa, çok kısa bir an, bir duraksama, bir dönüşsüzlük, bir anlatımsızlık zamanıydı yaşadığım; bu metne, hiç istemediğim halde tehlikeli, ölümcül tüm olasılıkları göze alarak devam etmek zorundaydım sanki. Hüzünlü yumuşacık bir şarkı yaklaşıyordu bu arada bu yaşadıklarımıza. Bir şarkı evet, belli belirsiz, sıcak, biraz da ninni gibi bir şarkı; uzaklarda, çok uzaklarda yitirilmiş bir yaşantıyı çağrıştıran, yeterince anımsayamadığım bahçe, deniz ve yalnızlık görüntüleriyle anlam kazanan, yorgun kahvaltılarla, anlatılamayan düşlerden arta kalmalarla, imkânsız geriye dönüşlerle biraz da özdeş olan bir şarkı. Sözcüklerde, bitmek tükenmek bilmeyecek tümcelerde şöyle ya da böyle yaşanmış bir küçük deprem, sıkça anlatılmış, paylaşılacak istenmiş bir anımsamalar fırtınasıydı aslında bu, insanı, başkalarınca bir zamanlar göze alınmış küçük ölümlere bir kez daha hazırlar, çağırır özellikteydi. İşte belki de bu yüzden her şey çözümlenmişçesine devam etmişim o yollardan birine, sanırım biraz da bu yüzden her şeyin bu kadar yalın olmasını yadırgamamıştım. Siderakis, Aya Nikola Kilisesi, Rum İlkokulu. Anahtar tümce bu sözcüklerde ya da bu sözcüklerin çağrışımlarında gizli olmalıydı. Gitmekte olduğum bu yolun beni sana ulaştıracağından emin gibiydim artık. Ama bir süre sonra hazırlıklı olmadığım bir engelle, sürekli olarak dönen, giderek daire şeklini alan bir yolla karşı karşıya kalacaktım. Anahtar tümce beni o gerçeğe, o küçük ölüme istesem de istemesem de çağırıyordu sanki. Hep aynı düşün, aynı dönüşün hikâyesiydi bu. Yabancıları olmadığım bir hüzün doluyordu o anda içime, yabancıları olmadığım bir

ayrılığın, bir adaya doğru yola çıkışın sevinciydi artık yaşadığım. Hikâyeler, sözcükler ve yanılsamalar vardı bir kez daha yapıma aldığım, içime durmaksızın akan o şarkı vardı. Bu yola senin için çıktığımı er ya da geç anlayabileceğini düşündüm bunun üzerine. Bu teslimiyeti de çok iyi biliyordum. Yenilgiler, suskunluklar, eski aldanmalar vardı bir de yanıma aldığım. O adanın hikâyesini birbirimize bambaşka acılar ve hayallerle taşıyacaktık.

29. ESKİ, ÇOK ESKİ BİR DÜŞ BU

'Aslına bakacak olursanız bu söyleşimizi okuyanların yazar karşısında iyiden iyiye güçsüz olduğumuzu sanmaları biraz da kaçınılmaz olacak' dedi bu sözler üzerine Anlatıcı. 'Oysa meselenin hiç de öyle olmadığını, olmaması gerektiğini her ikimiz de çok iyi biliyoruz. Bu metinlerden arada sırada yok olarak, satır aralarında, belli belirsiz parantez içlerinde ya da çeşitli anlamlara gelebilecek söyleşilerde, başka insanlarla yepyeni olasılıklar adına bir araya gelebilir, Yazar'ın buyurgan isteklerine, zaman zaman da dengesiz yönlendirmelerine, birçok kişi için zaten yadırgatıcı olan biçem denemelerine direnebilir, kimi okurların gözünde daha güvenilir, daha sağlam karakterler olmayı başarabiliriz diyorum çünkü kendi kendime bu gibi durumlarda; önerileri reddetmek, tüm sonuçlarına katlanarak reddetmeyi bilmektir diyorum tanımlamakta, adlandırmakta zorlandığım bir şeyleri bir kez daha umut ederek; bir yaşamın hiçbir zaman bitmeyecek bir arayışın üzerine kurulabileceğini umarsızlıklarımıza, hiçbir zaman unutamayacağımız yenilgilerimize karşın düşlemek istiyorum elimden geldiğince, biten bir rüyanın kapıyı çalan bir ölümle özdeş olabileceğini hiç unutamıyorum. Beni bu hikâyeye çeken ya da böylesi bir hikâyenin içimde doğmasına neden olan güç, bir eksikliğin dışavurumuyla açıklanabilirdi bu durumda. Yitimler, hüsrانlar her zaman için yaralayıcıydı elbette. Ama insan gene de denedim ya da denemeye değerdi diyor sonuçta, sonraların düşünüyenden kurabiliyor bitmek tükenmek bilmeyecek yalnızlığında.' 'Bir direnişin hikâyesi' dedi biraz da gülümseyerek Eşref Bey, 'eski, çok eski bir düş bu. Birçok özlem gerçekleştirilebilecekmiş gibi görünür kimi zamanlarda. Ama günün birinde bizleri, kimi eylemlerden belki de yıllar sonra, hiç beklemediğimiz bir pişmanlığın sesi de kovalayabilir. Bir haksızlık mı etmişizdir yani kişiliğimizin oluşumuna şöyle ya da böyle katkıda

bulunanlara? Yazar'a onca hayalden ve denemeden sonra yalnızca sözcüklerin kalacağını, bir hikâyedeki yorumlara ve tüm yönlendirmelere karşın okurun anlatılanları önünde sonunda kendine göre yorumlayacağını, bunun çok gizli bir suç ortaklığının bir başka dışavurumu olduğunu her ikimiz de sezinlemez miyiz zaman zaman metinler arasındaki bu zorunlu yolculuklarımızda? Biliyorum, biliyorum, sözcüklerin aldaticılığından, güvenilmezliğinden, kimi duyguları anlatmadaki yetersizliğinden söz etmek isteyeceksiniz bir daha bana, yazarımızla bir yerden sonra, bu uzun metnin belki de beklenmedik bir yerinde başbaşa kalacağınızı, tehlikeli bir hesaplaşmayı isterseniz de istemeseniz de göze almak zorunda kalacağınızı belirteceksiniz. Benzeri hesaplaşmaları değişik sözcükler ve yöntemlerle de olsa hepimiz yaşadık, yaşamak zorunda kaldık bir zamanlar, hepimiz olası hikâyelerin sonuçlarına kendimize göre katlandık. Aradaki en önemli fark sizin bu hesaplaşmayı birkaç adım ileriye götürüp, kendi hayatınızı tüm engellere karşın yaşamak istemenizden kaynaklanıyordu belki de. Birçok kişiye göre bir ihanete eşdeğerdi tutumunuz. Yazara en yakın, en güvenilir dostu tarafından yapılan bir ihanet. Bu da eski, çok eski bir hikâyeye ama sonuçlarına öyle sanıyorum ki bu metnin oluşumuna katkıda bulunan herkesin katlanması gerekecek. Gördüğünüz gibi söz şimdi döndü dolaştı, birçok kişinin bir süredir kafasına taktığı metnin yapısı ya da oluşum süreci tartışmalarına geldi. Daha fazlasını yapmamız, en azından metnin koşullarıyla biçimini gözönünde bulundurduğumuzda, olamayacak, düşünülemez olacak gibiydi zaten. Bundan sonrası yazarımızın olanaklarıyla özgürlük haklarımızın metnin sağlığı ve kalıcılığı adına geçici bir süre için askıya alınıp kendisine devredilmesinin doğuracağı sonuçlara kalıyor. Sakıncalarını bildiğimiz halde oynamaktan nedense vazgeçemediğimiz tehlikeli bir oyun bu, uygunculuğun tüm iğrençliklerini suratımıza bir tokat gibi çarpan bir oyun.

Küçük umutlarımızla güvenirliliği her zaman için tartışılır özgürlük alanlarımız belli belirsiz bir gelecek adına hepimizin içinde yaşamalı diyoruz olsa olsa böylesi durumlarda. Bu aşamada sizinle, bu gizli anlaşmalarımızdan aldığım güçle anlam kazanabilecek birkaç duyguyu paylaşmayı özleyebilirim yalnızca, bir küçük dilekte bulunabilirim biraz da çekinerek. Buna, eğer hoşunuza giderse, onca düşlediğiniz o küçük başkaldırının bir parçası da diyebilirsiniz: beni bu halde gördüğünüzü isteseniz de önleyemeyeceğiniz o buluşmada lütfen söylemeyin yazarımıza. Onun, kafasında şöyle ya da böyle yarattığı, bir hikâyeye tüm saflığı ve duyarlılığıyla konuk ettiği bir Eşref Bey var çünkü. Şimdiki yaşantısını bilmediği, öldüğüne kendisini iyiden iyiye inandırdığı bir Eşref Bey. O kırgınlıklarla o küçük oyunları yaşamaktan hâlâ kurtulamamış, kendi kayasını, kendine göre, o küçücük tepesine hiç kimseye, hiçbir şey söylemeksizin çıkarmanın savaşımını veren, ancak ne yalan söyleyeyim, biraz da gereğinden fazla abartılmış, önemsenmiş bir Eşref Bey. Buralara nasıl geldik, neden o eski hikâyelerle yetinemedik, hangi insanların, yanlış yorum ve aldanmaların kurbanı olduk ama? Kimi sözcüklerin karşısında neden bu kadar güçsüzdük? Bilemiyorum, bilemiyorum artık ne yazık ki, benim için bir zamanlar her biçimiyle yaşanmaya değer olan bu soruları bir gönül erinciyle, içimdeki kuşkuları, ürpertileri gözardı etmeksizin yanıtlayamıyorum şimdi. Yıllar sonra buluşabilir miyiz bir kez daha, bir hesaplaşmanın büyüünden, tedirginliğinden söz edebilir miyiz gene birbirimize, yoksa bir sözcük, bir parantez ya da beklenmedik bir noktalama imi bizleri buralardan hepten mi uzaklaştırır, bunu da bilemiyorum. Ama olabirlikler ne olursa olsun, siz bu ricamı, bu suskunluğumu, o çok önemseddiğiniz metinler arası karakterler dayanışması adına kabul edin. Metinler arası karakterler dayanışması evet. Bu öneri öyle sanıyorum ki ummadığınız yerlerden,

*paragraflardan ya da belli belirsiz satır aralarından
ummadığınız sesler getirecek’.*

30. BİR BİLEBİlsen

Bir metne, eski, çok eski bir tümcenin anlatımına bir kez daha dönüyor gibiyim şimdi. Onca insana, ilişkiye ve özleme karşın bitirilememiş, dilendiğince yazılamamış, yepyeni sözcüklerin çağrışımla yepyeni anlamlar kazanmış bir tümce sanki bu, zamanla uzayacak, değişebilecek, bambaşka metinlere, kim bilir, belki de bambaşka söylemlerle taşınabilecek bir tümce. Tüm umarsızlığıma karşın ısrarla sürdürdüğüm bir şeyler var burada anlayacağın. Böylesi günlerde seninle neleri gönlümce çoğaltamadığımı aklıma getirdiğim oluyor. Benim bugüne dek tanıdığımı sandığım, bir sevda hayaliyle boş yere yücelttiğim insanların, sevgililerin belki de hiçbirisi için dilendiğince önem taşımamış ayrıntılar, yaşantılar aslında bunlar. Birlikte bir Edip Cansever'i, bir Turgut Uyar'ı, bir Zingo Kosoviç'i okuyamadık örneğin, Mahler'i, Amalia Rodrigues'i, Hümeýra'yı, Mahmuri Efendi'yi ya da Andon Menxis'i dinleyemedik, bir zamanlar, bambaşka tutkular ve öylemler adına anlattığım o şirin deniz kahvesine gidemedik, o kahvede midye tava yiyemedik, bir filmi küçücük öpüşme kaçamaklarımız ve uyuklamalarımızla paylaşamadık, bir insanı öldürmenin tasarısını yapamadık, bir kütüphaneden bir kitap çalmanın heyecanını yaşayamadık, rezilcesine sarhoş olup sokaklarda garip garip şarkılar söyleyemedik, birbirimizi tokatlayamadık, birbirimizin suratına su fırlatamadık, yabancı olduğumuz bir şehrin alabildiğine sessiz bir sokağında, bir gece karanlığında kaybolamadık, taksilerin pencerelerine çıklet yapıştıramadık, nerede olursa olsun, bir şipşakçada bir fotoğraf çektiremedik, bir geceyi kahve, konyak, sigara ve sevişmeyle sabahın ilk ışıltılarına kadar uzatamadık, bir yaz akşamında alabildiğine uzun kumsalların birinde doyasıya gezinemedik, birbirimize, olası ayrılıkları düşünerek, küçücük de olsa bir armağan alamadık, sana, senden bir çocuk sahibi olmak istediğimi söyleyemedim, pipolarımı

temizlettiremedim, pabuçlarımı, gözlüklerimi ve çalışma masamı parlattıramadım, İspanyolca küfür öğretemedim, Tayland masajı yaptıramadım, banyomda yıkanmanı da amuda kalkıp şarkı söylemeni de öneremedim. Gördüğün gibi sevgilim, her şeye, tüm düşkırıklıklarımıza, yabancılıklarımıza ve zorunlu sürgünlerimize karşın rahatlıkla çoğaltılabilecek birçok küçük ayrıntı ya da sevinç denemesi bulabilirdik birbirimize. Benim gibi yaşamaktan başka çıkar yolu olmayanları bu yeryüzüne bir şekilde de olsa bağlayabilecek hayallerdi aslında bunlar. Hayatımı o sevgili rolünü kısa bir süreliğine de olsa kabullenerek anlamlandırabilirdin belki de. Gelgelelim senin yolculuğun bambaşka, bana uzak, çok uzak bir adadaydı. Bambaşka bir sevgiliyle, hiçbir zaman gönül erinciyle güvenemeyeceğim bir yaşama sevinci adınaydı sanki bu yola çıkışın. Geriye yalnızca anılar kalıyor, hem sonra herkes kendi yolunun, kendi arayışının, kendi yalnızlığının yokuşudur gibisinden sözlerle zorlayabilirdik bu durumda yeni seçeneklerin kapısını. Her şey bir yana, değişik metinlerde ve tümce denemelerinde birçok sözcük birçok biçimiyle yaşandı bu güne dek.

Ama şimdi, onca zamandan, daha da önemlisi denemeden sonra bir tutkuda bir yolculuğa çıkan değil de, geride kalan, diyelim ki bir istasyonda kalan taraf olmak, herşeye karşın bir kez daha, bir kez daha, bir kez daha kalan taraf olmak ne denli ürkütücü ve yaralayıcı bir bilebilse. Bir bilebilse bu yarayı ve umarsızlığı sana nasıl da anlatmak istediğimi. Ama günler, yinelendiği, hep yinelendiği halde değişik bir şekilde anlatılmak istenen gecelerle hep aynı acıyla dönen mevsimler bir şeyleri sürekli olarak yıkıyor, en azından sarsıntıya uğrattıyor hayatımızda. Başlangıç noktasına her şeye karşın farklı insanlar olarak döndüğümüzü sanmamızsa bir avunma denemesinden başka bir anlama gelmiyor, gelemiyor bir yerden sonra.

Böylesi zamanlarda bizleri şimdi yepyeni bir ses çağırıyor diyoruz örneğin, içimize eski, çok eski bir şarkı doğuyor. Eski günlerin, eski giysilerin, çıkılamayan yolculukların, dilendiğinde yaşanamayan yemeklerin, gecelerin çağrısıdır sanki bu. Sonraya kalacak sözcüklerin anımsanması için gereken tüm koşullar hazır mı artık: yabancı olmama bir dönemece, bir noktalamaya işaretine ulaştım sonra, bir yerlerde, bir tümcede bırakmış olabileceğim bir saatin eski, çok eski bir yalnızlığı çalmasını istedim. Senden anıların ve sözcüklerin çok ötesinde bir şeyler bekledim anlayacağın. Oysa şimdi yalnızca tedirginlikler, güvensizlikler ve gizli, çok gizli pişmanlıklar var içimde. O tümcedeyim şimdi eskisi gibi, hiçbir zaman gelmediğin, gelemeyeceğin o tümcede. Bir suskunluk, bir hüznün akıyor yeniden içime, hiçbir zaman yaşayamayacağın bir sözcüğe, bir olasılığa dönüşüyorum.

31 . O KIRGINLIK, O ÇAĞRI, O YALNIZLIK OLMASAYDI

‘Elimden geleni yapacağımın emin olabilirsiniz’ dedi biraz da tedirginlikle Anlatıcı. ‘Aslına bakacak olursanız bu sorunları sizinle çok daha farklı koşullarda konuşmayı yeğlerdim doğrusu. Bir diğer deyişle buraya gelirken ya da bu buluşmayı göze alırken, kimi satır aralarından çok daha fazlasını ummuştum. Ama yaşadığımız yer ve zaman boyutu ne olursa olsun, bu anlatamama sorununun karşımıza yeniden çıkmaması için hiçbir neden yoktu. Ertelemeler, yalnızca ertelemeler desem sanırım çok şey anlayacaksınız’ diyerek dile getirmeye çalıştı bu konudaki beklencesi kırılganlığını. Ancak Eşref Bey bu aşamadan sonra hiç konuşmadı. Suskunluğu bu konuşmanın, en azından bu uzun metin için, bir kez daha başlamasıyla bittiği anlamına geliyor olmalıydı. Anlatıcı hiçbir şey söylemeden çıktı bunun üzerine bu yalnızlık ya da derin düşünce hücrelerinden. Adımları, çok iyi bilinen bir hikâyeye kaçınılmaz, engellenemez bir dönüş anlamındaydı ama yapılacak pek bir şey kalmamıştı artık. Bu apartman eskisinin merdivenlerinden inerken, dairelerin birinden, bir piyanonun eşliğinde, Ramona’nın şarkısını, ‘Mistinguett’vari bir havayla söyleyen, şivesi biraz da Rumcaya kaçan, yaşlıca bir kadının sesi gelir gibi oldu kulağına. ‘Yoksa...’ dedi o anda heyecanla kendi kendine. Ama vazgeçti, içindeki sesin, daha doğru bir deyişle de sezginin çağrısını duymamazlığa geldi biraz bilinçli, biraz da zorunlu olarak. Bu aşamadan, bu konuşmalardan, daha da önemlisi bu hikâyeden sonra daha fazlasını göze alamazdı. Sokağa çıktığındaysa vaktin iyiden iyiye ilerlediğini, akşamın hepten çöktüğünü ayımsadı. Ay, tüm büyü, çekiciliği ve tedirgin ediciliğiyle yükselmışti şimdi. Ay ve çağrıştırdıkları dedi o anda kendi kendine, ayın, her şeyini borçlu olduğu bu dil dünyasında, ‘zaman zaman girer gibi olduğu başka dil dünyalarındakinden farklı olarak

cinsiyetsiz olduğunu düşündü. Ayı bir dişi varlık, ölümü çağrıştıran bir kadın olarak düşünmek güzel olabilirdi oysa. Ama bunları düşünmenin sırası değildi şimdi. Karanlık, sokaklara, eviçlerine doğru iyiden iyiye ilerlemiş, gündüze, sözde bir aydınlığa göre yaşayan hemen hemen herkesin kendi sessizliğine ya da sığınağına çekilmesine neden olmuştu. Uygarlaşmanın bedeli her geçen gün biraz daha zor ödenecekti. Bu duyguyu, bu apartmanların tarihini, bu küçük ölümlerin acısını daha önce de yaşamış, en azından yaşamış görünmüştü. Serin bir yel esiyordu şimdi buralarda. Bu tümcenin de, bu tümceye bağlanabilecek çağrışımların da yabancısı değildi. Her şey bir yana, bir hikâyenin bitimi için göz önünde bulundurulmaya değer bir havaydı bu. O sevgiliyi, o sevgilinin büyüsünü yaşamak kalıyordu öyle olunca da geriye. Bunun için de sözcükler, sözcükler, yalnızca sözcükler vardı ne yazık ki. Sözcükler evet, hiçbir zaman tam anlamıyla güvenilemeyecek, bir başkasında dilendiğinde yaşatılamayacak sözcükler. Bu hikâyede de, diğer hikâyelerde olduğu gibi, hiçbir soru gönül erinciyle yanıtlanamamış, hiçbir ayrıntı kuşkuya yer bırakmaksızın yaşanamamıştı örneğin, hiçbir kırgınlığın rengi özlendiğinde dile getirilememişti. Gelgelelim o çağrı hep vardı, o sesleniş gereksinimi hep yaşayacaktı içimizde. Bu yenilgilere direnmeyi, ya da kimi yalnızlık gecelerinde bambaşka bir hikâyeye doğru yol almayı açıklayabilir miydik öyle olmasaydı?

32. BİR CEHENNEM GELİYOR SONRA AKLIMA

Sözcüklerin kalabalığına bir kez daha karışabiliyor olmanın sevincini biraz da bu yüzden yaşıyorum şimdi. Yabancıyı olmadığım, bedeli yıllar, çok uzun yıllar önce, oyunun kurallarına göre ödenmiş bir buruk sevinç bu. Yazmanın, ne adına, kim adına olursa olsun yazmanın bir nebze de olsa anlam kazandığı, savunulabilir olduğu bir sonsuzluk am. Bir cehennem geliyor sonra aklıma, sihirli sözcüklerden, ölümcül yolculuklardan, pişmanlık tanrıçalarından, kendi gömü törenini görme korkusundan sıyrılmaya çalışıyorum bir kez daha. Başkaları, başkaları, başkaları diyorum o anda kendi kendime, bu tümceyi biliyoruz, bu tümceyi biliyorsunuz, o oyunu şöyle ya da böyle yaşamıştık, yaşamıştınız diyorum. Geriye dönüş yok ama artık, geriye dönüş yok, o düş, o tümce, o karşı kıyı yok. Bu aşamada yolun sonunu görememek, o ülkede ilerlemeye, her şeye karşın ilerlemeye devam edebileceğini bilmek, bu serüvenin tek, ama tek güvencesi olmalı.

33. AYKIRILIKLAR YA DA HİDAYET'İN RESMİNDE GİZLENEN

Anlatılamamış onca insandan, yaşanmamış onca limandan, çizilememiş onca elden, düştün ve suskunluk biçiminden sonra bana durup dururken yürüyen, ilerleyen bir şeyler buluyorum sanki şimdi bu kitapta' diye düşündü Hidayet, kimi sözcüklerin kendisinde bir şekilde de olsa devam etmesinden tanımlayamadığı, paylaşamayacağına inandığı bir rahatsızlık duydu. Evinin penceresinden ömrünün çok büyük bir bölümünü tükettiği sokağa baktı biraz da endişelenerek, yıpranan umutların kalıntısını, ağaçları, kurulan denklerle baca temizleyicilerini yeniden anımsamak istemedi. Eski, yıkık, bir küskünlüğü durmaksızın dışlaştırarak yaşamaya devam eden evleri, sarhoşlukları, çıkmaz sokakları, güvenli günlerin, ilişkilerin aldaticılığını, Maurice Utrillo'yu getirdi durup dururken aklına, bütün bunları kısacık bir sürede yapmaktan anlaşılabilir, katlanılabilir bir tedirginlik duydu; bu pencereden, bu sokağa, bu sokakla anlam kazanan bu insanlara yıllar yılı bakmakla, yalnızca bakmakla yetinmiş olduğunu ayımsadı. Yanlışın ne zaman, nerede başlamış olabileceğini sordu sonra kendi kendine, bir seyirci olarak kalmanın, bir resimde onca hayale karşın kaybolamamış olmanın kırgınlığını tüm sakıncalarına karşın bir kez daha irdelemek istedi. Bu oyundaki küçük, silik rollerden birini kabullenmek büyük yenilgileri ya da kayıpları göze alamamakla, kendinden kendine karşın kaçmakla mı açıklanabilirdi örneğin? Neydi ama, hangi ölçütlere göre tanımlanabilirdi bu uzun oyundaki o büyü, her sahneyi her biçimiyle yaşamaya olanak veren o garip oyunculuk hikâyesi? Sahnede sürekli olarak kalmayı denemekle neyi, nasıl değiştirebilirdiniz bir diğer deyişle, bu sürekli kalışla bir başarıyı, bir küçük utkuyu kanıtlayabilir miydiniz? Dilediğinizce dile getirebilir miydiniz o eski mücadeleyi? Herkes, bu oyunda tutunabilmek için kendine göre bir

ödünü, bir suskunluğu, giderek bir uzlaşmayı, dolayısıyla da zaman zaman bir seyirci olmayı kabullenmiyor muydu? Herkes ulaşamadığı yerlerin, yaşantıların yanılsamasını yaşamıyor muydu biraz? İnsanı hep aynı çıkmaza, bir başkasının cehennemi, kurbanı ya da celladı olmaya yöneltmiyor muydu kimileyin o başarılar? Hiçbir zaman dilediğinde sorulamayan, sorulamayacak sorulardandı elbette bunlar. İşte belki de bu yüzden, 'Başlangıç noktasına yepyeni çağrışımların sakıncalarını göze alarak dönebiliriz' diye düşündü Hidayet, tamamlanamamışlığı birçok açıdan belli olan bu kitaptan, bu bahar sabahından durup dururken aldığı çağrının sevinciyle sarsıldı. Bu pencereden, bu sokağı izlediği bahar akşamlarında, kimi güzellikleri ne denli az yaşadığı gelirdi zaman zaman aklına, küskünlükleri, önlenemeyesi bir özsavunma biçimi adına gizlenen kıskançlıkları, hiç olmazsa bir resimle, bir resmin serüveniyle paylaşmak istediği olurdu. Resimler, yasaklanmış, tasarlanmış, hayaller ve bozgunlarla taşınmış resimler vardı oysa yalnızca hayatında, bir buruk sevince, bir umuda, bir başkasına hazırlık tadındaydı biraz da o günler. Yıllar öncesinden, başarılı bir resim öğretmeni olarak görüldüğü günlerden belli belirsiz kiwi görüntüler yoklardı o zaman benliğini, salonda, kendisine ayrılmış olan o küçük bölümde öğrencilerinin biraz da bıkkınlık veren resim çalışmalarını incelediği saatlerde, bir tekdüzeliğin, başka hikâyelerden de bildiği bir tekdüzeliğin sesleri çalınırdı kulağına, mutfaktan gelen o akşam hazırlığının seslerine doğru yol alırdı kırgınlıklarıyla, yan çizimleri, zorunlu suskunlukları, gerçekleştirilemeyen özlemleri düşünürdü. Değişen bir şey yoktu o zamanlardan buyana, ya da daha doğru bir deyişle bir zamansızlık, bambaşka bir zaman kavramı düşünülmeliydi böylesi bir hikâyeye için. 'Düşündeki resmi yitiren başarılı bir resim öğretmeni' dedi o anda kendi kendine, bu sözcüklerden nedense biraz umutlanır gibi oldu. Bir tekdüzeliğin, bir çıkmazın anlatımı için yeterli olabilirdi sanki buraya kadar düşünülen

ayrıntılar. Şimdi, bütün bunlara, alışlagelmiş bir aile düzeninin kalıntıları da eklenebilirdi. Büyümekte olan, her biri zamanla kendi yoluna gitmek isteyecek çocuklar anımsanabilirdi örneğin bu küçük düzen adına. Bir kız, bir erkek, Necatigil'in o çok iyi bilinen şiirinde dediği gibi, bir kız, bir erkek, herkese, her şey yolunda gidiyor diyebilmek için. Zorunlu ziyaretler, küçük tatil tasarıları, gündelik siyasi gelişmelerle kim vurduya getirilen gerçekler, ertelenen, yalnızca bir yerlerde hissedilip bir türlü dışa vurulamayan gerçekler de vardı sonra bu düzenin ya da bu seçimin olabilirliklerinde. Her şey yolundaydı evet, her şey yolundaydı böylesi kaçaklık anlarında. Ama ya bu anlarda hiç kimseyle paylaşılamayanlar, ya o sesler, ya o çizilemeyen, hiçbir zaman çizilemeyecek olan o resimlerin görüntüleri? Salonda, küçücük özgürlük alanı olarak bellediği bu yıllanmış köşede, duvara asma yürekliliğini nasılsa gösterebildiği, özenle çerçevelediği resimlerden birine işte o anda yeniden bakmak zorunda kaldı Hidayet, bu resimdeki sırrı, gerçek sırrı, j kendisinden başka bir kişinin de bildiğini anımsamaktan yabancı olmamışlığına inandığı bu buruk sevinç duydu; tamamlanamamışlığına inandığı bu hikâyenin, içinde, bambaşka, çok özel bir sesle devam edebileceğini ayımsadığı anda duyduklarını andırır bir sevinç. Bu okul bahçesindeki gizli yüzün, bu resme gerçek yaşanırılığını kazandıran yüzün nerde olduğunu bizden başka hiç kimse bilmiyor dedi kendi kendine. Bu kaçak yaşantıya zaman zaman dönen, hasretini için için barındıran, bildik, alışlageldik bir sesti bu aslında, bir çağrının, kırgın bir çağrının yankısıydı bir diğer deyişle bu küçücük, gözden yitmiş resimle yaşanan: Beklenmedik bir anda, eski, çok eski bir şarkıdaki gibi bir rastlantı sonucu rastlamıştım sanki sana, bakışların, tanımlanması, resimlenmesi bana hâlâ imkânsızmış gibi görünen yüzün ve o erişilmez yalnızlığıyla bir tutsaklığın, yıllar yılı taşınabilecek bir tutsaklığın habercisi gibiydin ilk günlerimizde. Neler bulmuştum sende o zamanlarda,

birbirimize nasıl, hangi çıkmazları ve tehlikeleri göze alarak ilerlemiştik? Başka bir okuldan, öğretmeni bulunduğum okula zorunlu olarak gelişin hangi bozgunun bir kez daha yaşanması anlamına geliyordu? Neden bu kadar az kalmıştın o okulda, her şeyi, birbirimize yalnızca bakışlarımızla, imkânsızlığımızla anlatabildiğimiz, böylesi bir tutkunun sonuçlarını gereğince göze alamayacağıma, alamayacağımıza inandığın, kimi resimleri birbirimize uzak düşsek de sürdürebileceğimizi bildiğin, senden başka hiç kimseyle paylaşamayacağımı sezinlediğin o serüvene zaten geçeceğini anladığın için mi? Okul bahçesini resmettiğim, resmetmeye çalıştığım o akşam vaktinde, bütün bunları düşündüğün için mi ilk ve son kez, büyük bir hüznün ve umarsızlıkla gülümsemiştin bana, onun için mi, kısa çok kısa bir süreliğine geldiğin bu okuldan başka tutkular ve suskunluklar adına ayrılmıştın? Neden aniden görünüp aniden kaybolacaktın bir diğer deyişle hayatımda? Neden, daha önceki birçok ilişkimde olduğu gibi, bu kısacık ilişkinin bir düş olup olmadığını soracaktım kendi kendime? Bir zamanlar, bir yerlerde yitirdiklerimi mi bulmuştum bakışlarında, o geçmişte özleyip de bir türlü gerçekleştiremediklerimin anlatımı mıydı yüzündeki çizgiler? Neden bir aykırılıkla özdeşti, neden bir pişmanlık, bir utanç anlamındaydı tutkumuz? Neden gitmemiştim senin peşinden, neden çıkmıştık yeni resimlerin keşfine? Neden kısa bir süre sonra gitmeyeceğim, kim bilir belki de küçük bir törenle ayrılacağım bu okuldaki insan sesleri bitmek tükenmek bilmeyecek bir tutsaklığın şarkısı gibi geliyor şimdi bana? Hangi ölçülere ve ahlak kurallarına göre açıklayabilirdik sonra o doğal, o olağan denilen cinsellikleri, nedendi bu acımasız tercihler, neden yaşanan onca acıya ve düşkırıklığına, yitirilen, yitirilebilecek onca küçük cennete karşın? Onlar, birlikte yaşamaktan vazgeçemediklerimiz. Onlar, bir parçası olduklarımız, önyargılarımız, iç yıkımlarımız, küçük ölümlerimiz, onlar biliyor muydu gerçekten cinselliğin anlamını, biz biliyor

muyduk? Bir cinselliğin, çok özel bir cinselliğin, belli belirsiz birkaç fırça darbesinde, bir iki lekenin bir araya gelişinde anlatıldığı resimler. Bir uzun tutkunun, hemen hemen her zaman olduğu gibi bir çıkmazın, bir zorunlu geriye dönüşün anlatımı Neredeydi şimdi o sevgili, şimdi kaç yaşında olmuştun? Neden hep böylesi kayıplarla özdeşti böylesi ilişkiler, neden yaşadıkları ne olursa olsun bir imkânsızda buluşuyordu aykırılıkları göze alanlar? Neden koşuluyordu hep bir karabasana doğru, neden dilendiğince anlatılamıyor, dahası paylaşılamıyordu kimi resimlerle kimi hikâyeler? Paylaşılan, günışığına bir şekilde de olsa çıkarılan resimler kadar, yiten, bir derinliği, bir kaçıışı, bir tutsaklığı bambaşka bir sığınakta ya da olası bir yitimde anlatan resimler, hikâyeler bilinseydi, gerçekten bilinseydi değişmez miydi, biraz daha çok zenginleşmez miydi bu ilişkilerin tarihi? Bu sorularla bu çok eski yaşantının kendisini günün birinde anlatmak isteyebilecek bir sanat tarihçisinin elinde uzun ve buruk bir metne dönüşebileceğini düşündü öyle olunca da Hidayet, aldanmalarıyla böylesi olabilirliklere inancı yüzünden düşmüş olduğu gülünç durumlarıysa anlaşılabilir nedenlerden dolayı aklına getirmemeyi yeğledi. Bu hikâye bir başka hikâyeye birleşebilirdi, günün birinde anlaşılabilir, o uzak sevgiliye ulaşabilirdi belki de bu resimler. Tehlikeli bir tutkunun, aykırı tutkuların, bir tutkuda bir yaşamı bırakmayı bilenlerin serüveniydi bu. Ama kendisi de gayet iyi biliyordu ki insan ne yaparsa yapsın, hangi özlemi, kırgınlığı ya da hikâyeyi göze alırsa alsın hep bir tek sevgiliyi sever bir ömür boyunca. Bir aşkın, bir tutkunun yansımaları kendi sonsuzumuza dek yaşar içimizde, yeni sevdalara ya da yanılsamalara doğru taşınır kimi söylenememiş tümceler. Bu kitabı okurken umutsuz, beylik anlaşmalar düzleminde savunulması imkânsız bir tutkunun bir başkasınca yaşanmış, anlatılmaya, paylaşılmaya değer bulunmuş olmasında buruk bir sevinç duymuştu Hidayet. Bambaşka özlemlerin

birbirine çok uzak duygu coğrafyalarında da yaşanılabilir olduğunu ayırımsamaktan kaynaklanan bir sevinç olmalıydı bu. Bir küçük çağrı da denebilirdi belki bu beklenmedik sevince. O tamamlanamamış resimde, bir kez daha, tüm sakıncaları göze alarak kaybolmayı deneyebilir miydi örneğin bu durumda? Yanıtlanması pek de kolay olmayan, daha doğru bir deyişle birçok yanıt gerektirebilecek bir soruydu bu. Çünkü bundan sonrası biraz Yazar 'a, biraz da sessiz sedasız bir suç ortaklığını seve seve kabullenen Okura bağlıydı. Bu resim çok farklı biçimlerde çizilebilirdi örneğin, çok farklı renkler ve çağrışımlarla hayal edilebilir, çok farklı hikâyelerle çok farklı insanlarda sürdürülebilirdi. Bir tutkuda, bir küçük ölümden ilerlemenin seçeneklerinden biri olmalıydı bu. Sessizliği, o sonsuz sessizliği bir kez daha gereksinebilirdi bu durumda Hidayet. Ama bu fırtına, yıllar sonra gelen bu deprem bu resmin neresine götürecekti şimdi kendisini, hangi renk, hangi geriye dönüş, hangi ertelenmiş yola çıkış anlamındaydı? Bu soruya da bir soru gerekiyordu elbette. Gelgelelim pek çok şey dilendiğinde gerçekleştirilemiyordu bilindiği gibi. Bir ses, beklenmedik bir ses durup dururken akşam yemeğine çağırmıştı Hidayet'i. Tekdüzelik imgesi biraz da böylesi bir çağrı için düşünülmüş ya da Hidayete bu metni daha fazla sürdürmemesi konusunda bir küçük uyarıda bulunulması düşünülmüş olmalıydı. Ama bu soruların, onca umutsuzluğa karşın, bambaşka bir metne, bambaşka bir biçimde taşınmayacağından yeterince emin olunabilir miydi?

34. YALANIM, TUTSAKLIĞIM TAM BİR 'BIRD ON A WIRE'

'Bu hikâyenin neresinde, nasıl yer alabileceğimizi doğrusunu söylemek gerekirse bilemiyorum şimdi' dedi Adam; böylesi bir bölümde, kimi ayrıntılara yepyeni bir küçük yolculuk adına, bu kahramanına önce bir kılık, sonra bir tarih, sonra da bir zaman dilimi düşündü Yazar. Kılığı ve tarihi kendine sakladı öncelik hakkını kullanarak, kimi olasılıklarla özel, çok özel bir insana doğru ilerlenebileceğini bir kez daha anımsadı. O eski zaman diliminin büyüüne, yaşanılabilirliğine geldi sonra sıra. Serin yaz akşamlarının hikâyesi geldi aklına, kimi şiirlerde bambaşka bir özlem adına yeniden ilerleyebileceğini ayımsadı, birçok insanın böylesi bir akşama dönüşü bir saplantı, ya da bir yaşama acemiliği olarak değerlendirebilecek olmasından hiç, ama hiçbir rahatsızlık duymadı. Sözcüklerin büyüünü biliyordu, daha önce de anlatmıştı ne de olsa, ayrıntıların çağrısını biliyordu, denizin şiirinden bir kez daha dem vurması yeterliydi örneğin kimi dostları için. Bir Ağustos kokusunun kimi özlemler adına umutlanabilir olduğunu aklına bir kez daha getirdi bu durumda. Hayalindeki evlerden birini düşündü kahramanları için. Her şey bir kaçışa ya da bir tutsaklığa uygun olmalıydı burada, balkondan, bir gece vaktinde, İstanbul'un oyaları, o her acıyı gizleyen güzelliği görünmeli, kaçırılan bir bakış, durup dururken esen bir yel, uzaklarda, çok uzaklarda, bir belirsizlik perdesinin ardında yanıp sönen bir ışık ya da sessizliği beklenmedik bir zamanda yırtan bir vapur düdüğü birçok kırgınlığın anlatımına kendince bir küçük olanak hazırlamalıydı. Kitapla ilgili bir söyleşiye hazırlanırken, hikâyedeki yerini Yazarla birlikte arayacak olan Adam'a böylesi bir akşam vaktinde bir içki hazırlayabilirdi belki de bir Kadın. Önemli ipuçları yakalanabilirdi elbette bu son cümleden. Bildiğimiz birçok yerde karşılaşabileceğimiz aydınlardan olabilirdi örneğin

Adam, aydınlığı bir Newsweek dergisi ya da İngilizce tedrisatlı bir okulun bilgileriyle sınırlı olabilirdi ama akşam yemeğinden önce içki içme alışkanlığını edinmiş olmak apayrı bir kimlik belirtisiydi. Bu içkinin rakı ya da herhangi bir yabancı içki olmasıysa değişik çağrışımlar adına yalnızca bir küçük tercih meselesiydi. İkinci önemli ipucu bir kadının varlığından yola çıkılarak yakalanabilirdi. Kadın'ın, Adam'ın içkisini hazırlıyor olması elbette önemliydi bu ilişkinin sağlığı açısından. Niteliği ne olursa olsun, hafif bir sarhoşlukla yaşanan, alınan, ya da verilebilen bir sevecenliğin bambaşka bir anlamı vardı ne de olsa kimi düşkırıklıklarından durmaksızın kaçmayı gereksinenlerin dünyasında. İçki hazırlamadaki ya da sunmadaki bu küçük ayrıntı konusunda olası kimi saldırıları önleyebilmek amacıyla roller durup dururken değiştirilebilirdi kuşkusuz. Ama ne gizlemeli, her şeyin bambaşka bir şiirle, çok özel bir duyguyla anlam kazanabileceği bir akşamda feminist-maçist tartışmalarının hiçbir önemi yoktu. Bu konudaki düşüncelerini, eline geçen hemen hemen her fırsatta sık sık belirtmişti zaten Yazar, maçist toplumların iğrençliğini pek de ılımlı sayılamayacak bir söylemle savunurken, heteroseks şampiyonu kimi ahbaplarınca cinsel bunalımlar içinde bocalayan bir zavallı olarak değer nitendirilmiş, feminizmin, görünürdeki tüm haklılığına karşın, temel insani sorunlara olsa olsa teğet geçebilen bir hareket olduğunu belirtirkense kimi çok gizli hayallerinin birdenbire yıkılmasına, kendini beğendirme konusunda düşündüğü, paylaşmaya çalıştığı onca şiire karşın hiç istemediği halde neden olmuştu. Böylesi tavırlara akıl sır erdirmek kolay değildi elbette, yaşanan, bir korkuyla, bir tedirginlikle taşınan bu günlerde, gittikçe yitirilen bu sevecenlik duygusundan daha önemli olan pek az şey vardı ama, cinselliklerle bu cinselliklerde bir türlü doldurulamayan boşluklar söz konusu olduğunda tüm karşı çıkmalarına karşın yüzeysel tartışmaların tuzağına rahatlıkla düşebiliyordu insan. Olasılıklar bu yüzden

büyölüydü, hayaller dünyası, onca umarsızlığın ve yenilginin ortasında, biraz da bu yüzden çekiciliğini yitirmemiş olmalıydı. Kim bilir, belki de bu yüzden bu metinde rahat giyimli, sanatla yaftaların ve yüzeyselliklerin tüm biçimleri adına ilgilenen, birçok erkeğin kayıtsız kalamayacağı kadar çekici, konuklarını ağırlarken rahat görünümünün ardında aslında çok ince, gelenekselleşmiş kimi ayrıntıları gözardı edemeyen, kesinlikle bir ya da iki yabancı dil bilen, bu dillerde basılı eserleri okuyabilen, iddialı konuşmalarına arada sırada bu dillerden kimi sözcükleri karıştırmaktan hoşlanan ve bunu üzümlere, anadilindeki yetersizlikleri gerekçe olarak göstererek yapan, Cumhuriyet Gazetesi okuyan, ya da okuduğunu göstermeyi bu kimliğin en vazgeçilmez öğelerinden biri olarak kabul eden, günün belirli saatlerinde, muzlu süt ya da neskafe içen, koltuğa bağdaş kurarak oturan, bu adamla ilişkisine gelesiyeye dek birçok aşk yaşamış, briç ya da tenis oynamayı, piyanoya da başka bir enstrüman çalmayı denemiş ve bütün bunları zamanın akışı içinde başka ilgi alanları adına yarıda bırakmış, bu arada da vejetaryen rejimlere yakın ilgisini esirgememiş olan, kısacası her şeye, tüm yengilerle tüm yenilgilere karşın, hayatını tartışılmaz sandığı herhangi bir siyasi görüş üzerine kurmanın tuzağına düşmekten yetersizlikleri nedeniyle kurtulamayan, hangi dinden olursa olsun, en azından belirli dönemlerde bu dinin gereklerini yerine getirmeyi her şeyin üstünde tutan ve bu tutumunu gelenek gibisinden son derece kaypak bir kavramın savunusu adına sürdüren, dernek çalışmaları nedeniyle hayatı şöyle ya da böyle kurtardığına inanan, sanatı yalnızca renkli magazin dergilerinden izlemeye çalışan, Stephen King'i, Harold Robbins'i ya da Woody Allen'ı yazar sanan birçok kadına hiçbir vicdan azabı duyulmaksızın tercih edilebilecek bir kadın olmalıydı bu kadın. Yazar bu metinde kahramanlarının medeni hallerini belirtmemeye özellikle özen gösterebilir, bir diğer deyişle apayrı bir kimliği vurgulama adına 'serbest bir ilişkiye'(Ne

demekse) açık bir kapı bırakabilir, buna bağlı olarak da bu ısmarlama dekor birçok insan için çeşitli açılardan kiskanılmaya değecek bir özellikle zenginleştirilebilirdi. Ama bu durumun, bu tümceden de anlaşılabilceğı gibi bir olasılık, yalnızca bir olasılık olarak düşünölmesi çok daha anlamlı bu aşamada. Bu arada hazır buralara gelmişken, hiç olmazsa bu metin süresince konuk olacağımız bu evin, bu yaşantının gereklerine uygun olarak döşendiğini belirtmek gerekiyor. Bu bağlamda, olası kimi görüntülerin ve çağrışımların hatırına, kimi filmlerin bizdeki uzantısından yararlanmamız elbette olası. Herkesin hayalinde bir şekilde yaşattığı film kareleriyle bu karelerin kimi ilişkilerde devam eden serüvenleri vardır ne de olsa. Her şey bir yana, hangi tarafta ya da zaman diliminde olursa olsun, bu metni oluşturmakta olan kişilere küçük de olsa bir özgürlük alanı sağlayabilmek için gerekli biraz da bu tutum. Ancak söz buralara kadar getirilmişken, olası kimi yanlış anlamaların önünü almak amacıyla birtakım ek açıklamalarda bulunmak gerekiyor. Yazar'ın, yaşananlar ya da yaşanmış gibi görünenler ne olursa olsun, kitabının bu iki insan tarafından okunmuş olmasından büyük bir sevinç duyduğunu, dahası bu sevinci sözde bir alçakgönüllölük gösterisi adına dışlaştırmak için elinden geleni yapabileceğini belirtmekte büyük yarar var örneğın bu aşamada. Tamamlanamamışlığı her yönüyle belli olan bu kitap, tatil günlerinin büyük bölümünü çizgili pijamasıyla geçiren, piknik yerlerinde çay bardağıyla rakı içmekten hiçbir rahatsızlık duymayan milliyetçi-muhafazakâr bir devlet memuru, Türkçe bilen bir neo-Nazi, akıcı anlatım heveslisi bir beyaz dizi okuru, Yahudi düşmanı bir vaiz, saldırganlığı, yalnızca saldırganlığı marifet sayan ve yazılarının geleceğ'e hiçbir şey bırakmayacağını bilen bir köşe yazarı ya da entelektüel insan kılığındaki bir sürüngen tarafından okunmamıştır ne de olsa. Ama Adam'ın, bu metne giriş çabasını açığa vuran o ilginç arayış tümcesi gene de düşündürücüdür bu bağlamda. Ortada mutlaka

çözömlenmesi gereken bir sorun, açıklığa kavuşturulması gereken bir gizlilik, Yazar'ı durup dururken zorlayan, bu metni yazmaya yönelten bir çağrı vardır sanki. İlerlemekle ilerlememek arasında bir çizgidir bu bir diğer deyişle, bir duraksama, daha önce de yaşanmış bir pişmanlık, bir korku, bir her şeyi olduğu gibi bırakıp, sonuçlarını bile bile, başka bir yalnızlığa doğru gitmeyi isteme zamanıdır. Ama böylesi bir anda, Yazarın imdadına, Adam'a 'Oyun, tıpkı bu hikâyedeki gibi düşkırıklıkları ve kırgınlıklarla örölü, tüm çabalarımıza, hayatı güzelleştirmek için zorladığımız onca sınıra ve çıktığımız onca ayrıntı arayışına karşın, sahnenin dışında kaldık, sahne bizim içimizde kaldı yalnızca, hiçbir şey özlediğimiz, göstermeye çalıştığımız gibi olmadı, olamayacak' diyerek, doğrusunu söylemek gerekirse biraz da beklenmedik bir zamanda yetişir Kadın. Sahnenin dışında kalmak evet. Bir metne girmeyi düşlemenin, o metindeki olasılıklarla yaşamının, dahası böylesi bir metin aracılığıyla bir kitap sorgulaması bağlamında da olsa bir şeyleri paylaşmaya çalışmanın hiçbir anlamı yoktur bu durumda. Yaşam kimi insanlar için, bu oyunu kurallarına göre yaşamayı seçen kimi insanlar için bu metinde yaşandığından çok farklı bir biçimde devam etmektedir ne de olsa. Ne var ki böylesi bir tümcenin bu kadına bu şekilde söylenmesi gene de düşündürücüdür aslına bakılacak olursa. Bu aşamada, devreye hiç kuşku yok ki, Yazar'ın açıkça taraf tutuşu, bu gibi kadınlar için zaafı, dolayısıyla da bir tuzağa bir kez daha düşüşü gibisinden nedenler girmektedir. Anlatıcının bu kitapta yaşadıkları iyiden iyiye açıklayıcıdır bu tutsaklığın gelişimleri düşünüldüğünde. Gelgelelim, Kadın'ın bu söyledikleri, Yazar'ın saplantıları ne olursa olsun, değişik sözcüklerle de olsa hep konuşulmakta, tartışılmaktadır böylesi ortamlarda. Güvenirliği tartışılır bir dayanışmayı bir yakınmada, bir kırgınlıkta aramak bu insanların elinde kalan ender silahlardan biridir çünkü. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, bu kitabın kısa bir süreliğine de olsa, konuşulmaya değer bulunması için

gerekli koşullar kendiliğinden oluşur, oluşur gibi olur. Ok bir kez daha yaydan çıkar, Yazar yeniden bir gözlemcidir, kendi yarattığı cehennemin seyircisidir tüm yetkilerine ve olanaklarına karşın. Yazılmış, günüşiğine onca bekleyişten ve tedirginlikten sonra çıkmış olanların birbirinden çok farklı, zaman zaman da çelişkili yorumlarla değerlendirilmeleri elbette kaçınılmazdır. Onca hikâyeden sonra neden yazılmıştır örneğin bu kitap ya da kimdir bu sevgili aslına bakılacak olursa? Tehlikeli bir sorudur bu. Bu sorunun yanıtını metni buraya kadar getirebilen yazarın kendisi de bilmemektedir çünkü. Tehlikeli bir sorudur bu. Bir umarsızlığın, bir katılamayışın acısını getirir çünkü beraberinde. Birçok tutkuyu hep bir hayal dünyasında, bir yaşantının sözde bir izdüşümü olarak yaşamıştır çünkü Yazar. Bir hayalin, bir yanılsamanın hikâyesidir bu evet. Bu metne neden alınmış ya da alınmak istenmiştir öyleyse bu insanlar? Bir kırgınlığın, belli belirsiz bir öz savunma çabasının dile getirilmesi için miydi bu çabalar? Nerde, kimde, nasıl devam edecekti bundan böyle bu hikâyeler? Adam'la Kadın'ın, bu metinde, bu kısacık içki beraberliğinde, bu sorulara verecekleri yanıtları doğrusunu söylemek gerekirse çok merak ediyordu Yazar. Ama bir suskunluğun yanına bir başka suskunluğu koymanın zaman zaman bir kurtuluş, yaşanan günlere bağlanma adına bir erteleme nedeni olduğunu da söylememiş miydi daha önceki kimi hikâyelerinde, soru işaretlerinde kalmanın, kalmayı yeğlemenin anlamından söz etmemiş miydi ısrarla? Kimi çabaları ya da irdelemeleri anlamsız kılıyordu elbette böylesi bir yaklaşım. Her şey bir yana, sözcüklere, tüm sakıncalarına karşın yalnızca sözcüklere sığınışın açıklanması için yepyeni bir neden olabilecek olan bu kitap, bu metnin mantığı gereği, kısa bir süre sonra bu evin kütüphanesine yıllar, çok uzun yıllar sonra konuşulmak üzere yerleştirilecek, Yazar için hep bir hayal ya da bir olasılık olarak kalacak olan bu kadın buzlu içkisini yudumlar ve Leonard Cohen'in 'Bird on a wire' adlı

şarkısını dinlerken 'Böylesi bir aşka kayıtsız kalamazdım, böylesi bir çağrıya belki de yanıt verirdim' gibisinden tümcelerle boş yere inandırıcı olmaya çalışacak, bu metne dilediğinde girememenin kırgınlığını benliğinde için için taşıyan Adamsa bu sözler karşısındaki tepkisini belli belirsiz, buruk bir gülümsemeyle dile getirecekti. Bir fırsat bir kez daha kaçırılmıştı, sağır duyarlılıklarıyla kayıtsız kalınamayacak birçok acının, birçok yan çizmenin ayırdına varmaksızın yaşayan birçok insan vardı çevremizde. Bilinen, i sık sık işlenmiş, paylaşılmaya çalışılmış düşkünlüklerindandı aslında bunlar. Gelgelelim kimi durumları görmezlikten gelmeye çalışsak, kimi sözcüklerle kimi görüntülerden bucak bucak kaçsak da bir şekilde taşımak, bu sakıncalı yolculuğumuzda hep beraberimizde götürmek zorundaydık kimi gerçeklerle kim olabilirlikleri. Hikâyeler bitmezdi bir diğer deyişle, kolay kolay tüketilemezdi. Yazar, paylaşımı güç bir tedirginliğin anlatımı için tasarladığı, bu metinle ilgilenmeyen, buna bağlı olarak da hikâyelerini tüm hazırlıklara karşın gerektiğinde yazdırmayan bu kahramanları için belki de bu yüzden bir sondan, bir zorunlu ayrılıktan çok bir olabilirliği, sessiz sedasız bir beraberliği düşünmek istedi. İçki faslı bitebilirdi örneğin bir süre sonra, Adamla Kadın'ın, akşam yemeği için kısa bir süre sonra mutfağa doğru yönelmeleri beklenebilirdi. Ancak daha önce Adam'ın bitmiş olan plağı kaldırıp yerine Vivaldi'nin 'Dört Mevsim 'ini koyması gerekecekti. Biraz da müzik düşünülmeliydi evet, biraz da müzik geceyi bir kez daha karşılamak için. Bir küçük akşam müziği. Bir küçük akşam müziği. Ama bütün bunlar bitmek tükenmek bilmeyecek o cehennemin anlatımına yetecek miydi?

35. İÇKILERDEN, GECELERDEN, EVINE DÖNEMEMELERDEN

Yetmeyecekti elbette, hiçbir cehennem bitmemiştii, tükenmeyecekti çünkü sözcüklerin saldırısı düşünüldüğünde, hiçbir hayat dilendiğince yaşanmayacaktı olasılıkların fırtınasında. Bu kitaptaki yolculuğuna hiç kimseye hiçbir şey söylemeksizin devam etmenin hani nerdeyse bir zorunluluk olduğunu düşündü bu durumda Yazar, aklına beylik yorumlarla, başkalarının sözcük ve düşünceleriyle yetinen, yazılanlarda durmaksızın, bulmaksızın bir olumsuzluğu arayan, eleştirmenliğin tüm biçimlerini iki kadehle iki bacak arasında yaşayan kimi tanışlarını getirdi. Bir yanılsamanın, eski, çok eski bir yalanın hikâyesiydi bu aslında. Açmazlarını bir başkasında arayanların, pişmanlıklarını buruk bir sevince dönüştürerek taşımaya çalışanların, yitirilen her şeye bir geçmişii sorgulama, giderek kurtarma adına özlem duyanların, ince duyarlıkların olabilirliğine inananların, parlak sözcüklerin ardına gizlenebilecek ikiyüzlülükleri kırgınlıklarla da olsa zaman zaman bir onur, zaman zaman da bir zorunluluk olarak görenlerin sesi belki de hiçbir gece hazırlığında, hiçbir yorgun gündeğümünde yeterince duyulmamıştı, duyulmak istenmemişti bu çevrelerde. Bir açmazın hikâyesi hangi sözcüklerle dile getirilebilirdi örneğii, pişmanlıkların sesi yaşanabilir miydi, ayrılıklarla taşınabilir, yağmur gibi betimlenebilir miydi? Hangi renkle, yitirilen hangi insanla, hangi sevgili ya da dışı vurulamayan tutkuyla özdeşti içimizde yıllar yılı yaşayan, bir başkasına hep anlatılmak istenen kırgınlıklarım. Bir kendi kendini savunma, bir süreliğine de olsa unutma özlemiyle mi açıklanmalıydı yoksa o hazır söylemlerle gecenin bu vaktinden sonra bir karabasana, bir kalabalık yalnızlık yolculuğuna dönüşen o içki sofraları? Deniz hep aynı denizdi oysa mevsimler yıllar önce de yenilenmiş, yeni giysilerin heyecanı hep aynı hazırlıkları, kim bilir, belki de hep aynı insanlar için

yaşanmıştı. Yeni sözcüklere, sarhoşluklara ve söylemlere karşın değişmemişti bir diğer deyişle kendimize zorunluluklarımız, tüm çabalarımıza karşın değişmemişti bir başkasına tutsaklıklarımız. Edebiyatın ya da sanatın bu küçücük adasında diğer adalarda da olduğu gibi, hemen hemen herkes bu oyunun içindeydi doğrusunu söylemek gerekirse, hemen hemen herkes bu oyunun bir çeşit suç ortağıydı. Uzlaşmazlığın oynandığı, oynanır gibi görüldüğü bir uygunculuğun kaçınılmaz sonuçlarıydı biraz da bunlar. Kimi tümceler rahatlıkla değiştirilebilir, rahatlıkla görmezlikten gelinebilirdi belki de. Ama çalınan kapı hep aynı kapı, o kapının ardında gizli olduğu bilinen, durup dururken kendini duyuran ses hep aynı ses değil miydi sonuçta, hep aynı kimlik arayışının yankısı, hep aynı kaçışın dışavurumu değil miydi bizi bir yerlerde bekleyen? Yeniden umutlanmaya, büyük hayallerin ardına düşmeye pek de o kadar gerek yoktu bu durumda. Birçok hikâyenin hemen hemen her ilişkide sağır bir duyarlıkla yürüdüğü, yürütülüyormuş gibi görüldüğü bir ortamda çok büyük bir olasılıkla bu kitap da diğer kitaplar gibi yazarının dilediği biçimde okunmayacaktı. Bu kitabı bir yazar, bir şair, bir dergici gözüyle tartışanlar, kendince yorumlayanlar olacaktı olsa olsa, oncasına ciddi sorunun yaşandığı bir dünyada böylesi bir hikâyenin savunulamayacağı söylenecekti oyunun kurallarına bağlı olarak. Anlaşılması güç kırılganlıklarla yüklü olan bu bölümün gereksizliğinden, şaşkınlık vericiliğinden dem vurulacaktı sonra, bu tutumun akıllara durgunluk verecek bir kendine tutkunlukla açıklanabileceği, bir kitabın hiçbir zaman böylesine, uzun uzadıya tartışılmaya değer bulunmayacağı söylenecekti. Hiç kimse bir başkasıyla bu denli ilgili değildi sonuçta, herkes kendine göre yaşıyor, kendine göre taşıyordu kendi hikâyesini. Ama bu çözümlemeler Yazarın kimi kuruntularından kurtulmasına gene de yetmiyordu. Bu bölümün yazılmasındaki nedenler işte bu yüzden bir kez daha gözden geçirildi, tüm sakıncalarına karşın irdelenmek

istendi. Bir haksızlık mı yapılmıştı örneğin bu insanlara, biraz acımasız, biraz da bencilcesine mi davranılmıştı yoksa kimi yorumlarla kimi yakıştırmalar göze alınırken? Tek boyutlu, yaşamasız tipler mi anlatılmıştı sonuçta, aslolandan çok, görülmek istenenler mi dile getirilmişti çözümlenemeyen kimi açmazların etkisiyle? Bir uyarıyla özdeşti, bir sorgulamaya küçük bir çağrı anlamındaydı belki de bu sorular. Ama bir hikâyeye, nasıl gelişeceği belli olmayan bir hikâyeye de yol alınabilirdi bu aşamada. İşte biraz da bu yüzden, o alışlagelmiş, tutarlılığı tartışılır özelliğinden, her yerde, her zaman bulunabilme niteliğinden yararlanarak bu küçük adada tedirginliklerle yüklü bir yürüyüşe çıktı Yazar. Kütüphanelere uğradı, büyük kitap satıcılarını, sinemaları, konser ve konferans salonlarını dolaştı şöyle bir. İşini ciddiye alan birçok insana rastladı oralarda, bu insanların okumayı sürekli olarak erteleyerek yazanlardan olmadıklarını ayırımsadı. Küçük, buruk bir sevinç yayıldı o anda içine. Barlara, bu harap adanın en gözde, en içkili lokantalarına gitti sonra. Her şey bir sevinç, ya da örtülmeye çalışılan bir hüznün görünümündeydi. Güncel sanat olaylarının son derece renkli gözlemlerle tartışılmasıyla entelektüel cinsellik muhabbetlerinin son derece renkli biçimlerde yaşanması elbette şaşırtıcı değildi. Evine, şöyle ya da böyle tutsağı bulunduğu düzene dönmek istemeyen öylesine çok insan vardı ki buralarda. Hiç kimse geceler boyunca okumalardan, bir kitapta kaybolma düşlerinden ya da bir hikâyeye adına göze alınabilecek çılgınlıklardan söz etmiyordu, söz etmek istemiyordu sanki artık. Bir tasarıyla anlam kazanıyordu bütün devinimler, bir tasarıyla, yalnızca bir tasarıyla özleniyor, bekleniyordu kimi gündoğumları. Durmaksızın yinelenen bir yalnızlık mevsimi yaşanıyordu sanki buralarda, alıp başını gitmekten, büyük filmler çevirmekten, büyük şiirler, romanlar, inceleme kitapları yazmaktan, büyük sevişmelerden, büyük tatillere çıkmaktan, büyük dergiler yayımlamaktan söz ediyordu

kimi insanlar. Bir düşünce, bir büyük tasarı aşamasındaydı her şey evet. Kitabını okuyabilecek insanlara hiçbir zaman ayırımsanmayacağına inandığı bir kaç sayfanın arasından bakıyor gibiydi o sıralarda Yazar. Başka bir dünyada değildi ama aslında, bu uyumsuzluğu ve uzaklaşmışlığıyla övünmek aklından bile geçmiyordu. Sorun birçok özlemin, duygunun ya da yaşantı biçiminin onca düşkırıklığına karşın gereğinden fazla önemsenmesinden, ülküselleştirilmesinden kaynaklanıyordu belki de. Bir küçük öfkeyi, bir kendine kırgınlığı gerektiriyordu biraz da bu tutum, kimi yenilgilere yeni, tehlikeli bir zemin hazırlıyordu. Bu hikâyenin nasıl gelişebileceğini, dahası nasıl bitebileceğini çok iyi biliyordu artık. ‘Başkalarını buncasına düşünmenin, bir diğer deyişle ateşle oynamanın hiçbir önemi yoktu aslında Çalışma masasındaki yalnızlığının başına bir kez daha döneceği zamanı düşündü bunun üzerine, müzik-edebiyat birlikteliğinin o eşsiz büyüyle uzak, çok uzak coğrafyalara karşın değişmeyen, hiç değişmeyecek şarkıların anlamını getirdi aklına. ‘Bu garip şarkıyı başka bir şekilde yazmaya var mısınız?’ diye sordu birdenbire. Yanıt veren olmadı. ‘Anlaşıldı, anlaşıldı, her şey yerli yerinde, her şey olağan seyrini izliyor’ dedi bunun üzerine. Selami’yi düşündü sonra dönüş yolunda. Selami’yi o kitapçıya mutlaka göndermeliyim’ dedi kendi kendine ve bundan hiç kimseye söz etmemenin çok daha doğru olabileceğini düşündü, ‘iyi ki bu oyunlar var’ dedi bir de ‘iyi ki bu oyunlar var’. Ama bilenler bilirdi Selami’yi, dürüst ve açık sözlüydü iyiden iyiye, birçok kişinin deyişiyle güvenilir bir dost, dahası sağlam bir pabuç bile sayılabilirdi. Ama gene bilenler bilirdi ki kafasının dikine gitmeyi de, kendisine önerilen tümcelere durup dururken direnmeyi de, hiç gereği yokken kütük gibi sarhoş olmayı da çok iyi başarabilirdi hazret. Bu özellikleriyle ortalıktan, bu çağrıyı kabul ettikten kısa bir süre sonra durup dururken kaybolabilir, her şeyin yarıda kalmasına, daha da önemlisi o eski hikâyeye ilgili kimi imgelerin beklenmedik

bir zamanda yıkılmasına neden olabilirdi. Denenmeye, tüm sakıncalarına karşın göze alınmaya değerdı gene de bu serüven. Kahramanının kimi olaylar ya da insanlar karşısında takınacağı tavrı işte o anda düşündü Yazar. Gülümsedi. 'Haydi bakalım Selami' dedi birdenbire 'gel de şimdi tıpkı o eski güzel günlerdeki gibi çalışma masamızda sessiz sedasız bir hazırlık adına buluşalım. Yepyeni bir hikâyenin serüvenine çıkabiliriz belki de birlikte. Hiçbir şey yapamasak bile bu kaçak buluşmamız, bir küçük eğlenceyi arayışımız ya da kimi yeni sorulara uyanışımız yanımıza kâr kalır'. Çevresine, bomboş sokağa biraz da tedirginlikle baktı o anda Yazar. Hiç kimse duymamıştı sanki kendisini. İşler yolunda, yalnızlıklarla zorunlu dönüşler yerli yerinde olmalıydı.

36. SELAMI'NİN NEDEN KAYBOLDUĞUNU BİR BİLEBİLSENİZ

Bu çağrışı aldığında kendisinden isteneni doğrusunu söylemek gerekirse çok iyi anlamıştı ama Selami. Yazarıyla yıllar yılı birlikte yaşamış, okur karşısına çıkmadan önce birçok sözcüğü, sevgiliyi ya da olasılığı paylaşmış, daha da önemlisi denemiş olmanın verdiği bir güçtü bu, sessiz sedasız, kendiliğindenliğiyle güzel bir dayanışma bilincinin beklenesi bir dışavurumuydu. Bu çağrışı aldığında Nüfus Müdürlüğündeki bir yalnızlık saatinde, tozlu defterler arasında, ölümlerden, doğumlardan, sokaklardan ve kaybolmalardan kendisine yepyeni hikâyeler çıkarmaya çalışıyordu Selami, bizim yazar buralara bir gelse, bu defterlerden kim bilir ne yalanlar, ne hikâyeler, ne garip tümceler çıkarır diye düşünüyordu. Düşünmesine düşünüyordu da, yazarının buralara bir kez daha gelebilecek gücü kendisinde kolay kolay bulamayacağını, son zamanlarda birtakım garip insanlar, hikâyeler ve yolculuk hazırlıklarıyla biraz fazlaca uğraştığını, bu uğraşmanın intihar, beyin kanaması, çıldırma ya da ekzema gibi tehlikeleri beraberinde getirebileceğim tüm boşverirliklerine karşın aklından bir türlü çıkaramıyordu. Daha ileriye, en azından bu aşamada gitmekten vazgeçti böylelikle, hiç hoşlanmadığı tümcelere yakıştırılmış ya da yazarının ısrarla gözden kaçırmak istediği ayrıntılara gereğinden fazla dikkat etmiş olmaktan kaynaklanan sorunlarının kafasını zaten yeterince kurcalamakta olduğunu ayımsadı. Yaşlanmışlıktan, kimi olaylara ilgisini yitirmiş olmaktan değildi elbette bu vazgeçiş, hikâye kahramanları yaslanmazdı, iklim ve hayat değıştirmezdi yazarları istemedikçe. Ama bir zamanlar yazılmış, tüm engellemelere karşın yayımlanmış olan o hikâyede, büyük bir sevgiyle işlenmiş olan o Selami'nin, böylesi bir tavrı, bir diğder deyişle ani bir vazgeçışı, bir kaçınılmazlığı vurgulama adına, istense de istenmese de göze alması gerekiyordu.

Kurallar ya da bambaşka bir birlikteliği her şeye karşın sürdürmenin, sürdürmekten başka hiçbir şey yapamayacak olmanın kırgınlığı: bu küçücük serüveni bir kez daha göze almak gerekiyordu şimdi, bu eski dost çağrısına elbette bir yanıt verilecekti. O eski hikâyeden biraz da bu yüzden elini kolunu sallayarak çıktı Selami. Güneş gözlüklerini taktı, kalemleriyle seyir defterine düşeceği notların ön çalışmalarını çiziktireceği kâğıt parçacıklarının kareli ceketinin sağ iç cebinde olup olmadığına baktı. Şehrin en ünlü kitapçılarından birinin kapısında düşündü sonra kendisini. Yazarı bu yeni metnin hatırına bu eski kahramanına, trafik, kadın kokusu, taksi şoförlerinin kabalığı, koskoca bir hayvanat bahçesini andıran insan kalabalığı gibisinden engelleri gözardı ederek yardım etti, olayları, kimi eleştirileri göze alarak, bir uzun tümce hızıyla bağladı birbirine, yolculuğu, biraz da yadırganası bir biçimde kitapçı dükkânının kapısından devam ettirdi. Bir cumartesi sabahı düşünüldü sonra açıklanabilesi bir zaman dilimi olarak. Şaşırtıcı bir kalabalık toplanmıştı nedense burada, görünüşe bakılırsa, kartpostallar, sosyal içerikli kasetler ve krepon kâğıtlarıyla ilgilenen birçok insan vardı. Selami için bir öfke, bir üzüntü, beklenesi bir kaşınma nedeniydi elbette bu. Umutsuzluğa kapılmadı ama hemen, siyaset kitaplarının merceğinden yaşanan günleri yorumlayabilecekmiş gibi görünenlerin suratına baktı kısa bir süreliğine, eski, çok eski bir alışkanlığını sürdürerek, en yeni, en liste başı kitapları yanında taşıyıp, gelene geçene ön kapaklarından göstermek suretiyle aydın kimliğini kanıtlamayı başaran endamlı bayanların gizli, sessiz sedasız teşrifatçılığını yapmayı denedi, kimi insanları öfkeli edeceğini, daha da önemlisi yorumlarıyla satışlardan ya da tanıtımlardan yana kurulmuş iyi ilişkilere hiç gereği yokken gölge düşüreceğini bile bile nüfus kütüğündeki ölülerin bu insanlardan çok daha iyi yaşadığını söyledi kendi kendine. Yazarının son kitabına işte o anda, durup dururken mesele çıkarmaya hazırlanırken rastladı.

Yeni yayınlar bölümünde göze çarpacak bir yere yerleştirilmişti kitap. Bu bölümde uzunca bir süre, birçok kitapla ilgilenen bir okur havasında kaldı bunun üzerine. Asıl amacı yazarının kitabıyla ilgilenenleri gözlemlemektir elbette. Ancak sonuç hiç de beklediği gibi olmadı, kalemlerini ve küçük kâğıt parçacıklarını kullanmaya, kitaba gösterilen ilgisizlik nedeniyle gerek duymadı bir diğer deyişle. Biraz yüzünü kızartarak, biraz da durup dururken tanınma tehlikesini göze alarak yaklaştı yaklaştı bunun üzerine bu cumartesi sabahında oncasına krepon kâğıdıyla siyaset kitabı satmaktan hoşnut olan Kitapçıya, kendisine Mario Levi'nin "En Güzel Aşk Hikâyemiz" adlı romanının son günlerde iyi satıp satmadığını sordu. Biraz şaşırdı Kitapçı, biraz da tedirgin oldu ama kısa bir sürede toparlanarak 'Ben ne bu yazarı duydum bugüne kadar, ne de bu kitabı 'dedi, çok iyi bildiğinden emin olduğu kitapların tozunu alırken, 'işte şimdi, şimdi yaptım senin yuvanı' diye düşündü bunun üzerine Selami, 'Gelin Beyefendi gelin de dükkânınızda şöyle bir dünya turuna çıkalım' dedi biraz da damdan düşercesine. Bir kez daha şaşırdı bu durumda Kitapçı, bir kez daha tedirgin oldu, bir kafadan kontakla karşı karşıya olduğunu düşündü ama, bu garip insanın bir polis olabileceği olasılığını da gözardı etmedi. Yeni kitapların bulunduğu bölümün önüne götürdü Kitapçı'yı Selami, yazarının kitabını göstererek 'Ya buna ne buyurulur Efendim?' diye sordu. 'Hiçbir şey Efendim hiçbir şey' dedi Kitapçı biraz da pişkinlikle 'sadece yeni basılan kitaplar; siyasetle ilgili olanları son zamanlarda biraz daha fazla satıyor da'. 'Bence bir sakıncası yok' dedi Selami bozuntuya vermeksizin 'sakıncası yok da, az önce tanımadığınızı söylediğiniz yazarın son kitabının ana hatlarıyla karşınızda boy göstermesini açıklamakta hiç mi güçlük çekmeyeceksiniz?' 'Anlıyorum, çok iyi anlıyorum Efendim' dedi Kitapçı bu sözler karşısında, Selami'nin kafadan kontaklığı konusunda kuşku duymaması için hiçbir neden kalmamıştı artık. Sözü edilen ya da ettirilmeye

çalışılan kitap yoktu çünkü orada, hiçbir yerde yoktu, olmamıştı üstüne üstlük, Kitapçı, senelerin kitapçısı olarak, bunu çok iyi biliyordu. Bir serabın bir başka biçimi mi yaşıyordu öyleyse bu durumda? Yalnızca Selami mi görüyordu bir diğer deyişle bu kitabı, yalnızca Selami gibilerinin hayatında mı yaşıyor ya da oynanıyordu kimi hikâyeler? Kitapçı'ya bir kez daha baktı bu durumda Selami 'Yenilgi her yerde yenilgidir' dedi biraz da kırgınlıkla. Temkini ve nezaketi elden bırakmadı gene de Kitapçı 'Adınızı verirsiniz' dedi Selami'ye 'adınızı verirsiniz sizi ararım belki de günün birinde. Söylediklerinize inanmak, heyecanınıza katılmak geliyor nedense içimden. Hiç belli olmaz, bakarsınız günün birinde rastlayabilirim yazarınıza'. Nerde durması gerektiğini çok iyi bilirdi ama Selami. Bu yönünün belirlenmesi konusunda, bir zamanlar yazılmış olan o hikâyenin hazırlık aşamasında yazarıyla çok büyük bir tartışmaya girmiş, bir ara oyuna katılmamak, bir diğer deyişle hikâyede oynamamak gibisinden kararlar almıştı ama sonuçta her iki taraf da, birlikte yaşamayı kabullenen her insan gibi kimi ödünlerle kimi özlemlerde anlaşılmayı bilmişti. Kitapçıya ilgisinden dolayı teşekkür etmeyi işte bu yüzden eksik etmedi. 'Bir gün geliyor' dedi 'hiç ummadığınız, beklemediğiniz bir zamanda, kimi gerçekler bir tokat gibi çarpıyor yüzünüze. Bir hayalin neresinde olduğunuzu durup dururken ayırımsayıveriyorsunuz. Beni arayacağınız günü merakla bekleyeceğim elbette. Adresimi vermeye gerek yok. Siz bir beni dilediğinizce aklınızda tutun, bir de adımın Selami olduğunu. Gerekli izi bulduğunuzda her şey çok daha iyi anlaşılacak. Son olarak bir dost önerisi: satır aralarındaki yazılamamış tümcelerle gizli parantezleri kendinize göre aramaktan çekinmeyin'. Bu son sözleri söylediğinde dükkânın kapısına varmıştı bile Selami. O hikâyeden çıkarken, yazarıyla vardığı bir anlaşma vardı. Yeni bir metne birçok tehlikeyi göze alarak eski, çok eski bir dostluğun hatırına, bir küçük arayış, sakıncalı bir soruya belli belirsiz de olsa bir yanıt bulabilme özlemiyle

ilerleyecek, seçilecek yerlerle sürenin kullanımı konusunda bütünüyle özgür olacak, buna karşın, kimi insanları zor durumda bırakmamak, daha da önemlisi kimliğini durup dururken yitirmemek için ait olduğu yere günün birinde mutlaka dönecekti. Gelgelelim şimdi biraz zamana gereksinimi vardı. Ayrıcalıklı bir kahraman olarak, biraz da bu yüzden bu şehrin sokaklarında uzun uzadıya, önemli olabilecek kimi küçük ayrıntıları gözardı etmeksizin dolaşmak istedi. 'Aslına bakılacak olursa, burada yaşananlardan da bir hikâye çıkar' diye düşündü sonra. Gülümsedi. Kimi durumları yazarı gibi algılamaya ya da yorumlamaya başladığını ayırımsadı. Onca yıl birlikte yaşadığımız bir insandan elbette bir şeyler kalırdı içimizde, onca yıl yaşadığımız bir insanla günün birinde aynı insana doğru ilerleyebilirdik. Yabancıları olmadığı bir hüznün kapladı bu durumda Selami'nin içini, uzun süredir uğramadığı o parka, kim bilir, belki de bu yüzden, tüm tedirginliklerine karşın uğramak istedi. Bu parkın, bu bankların, bu kuru yaprak seslerinin bir hayal ürünü olmasının hiçbir önemi yoktu bu aşamada. Kimi ayrıcalıkları kullanmayı onca deneyimden sonra çok iyi öğrenmişti nasılsa. Böylesi bir gidişin anlatımı için yazarına 'Hepimiz bir hayalde yaşamıyor muyuz, yaşamıyor muyduk ki zaten' gibisinden bir şeyler söyleyebilirdi örneğin. Bu hayali tümcelerinin birinde, bu buruk aşkın, bu hikâyedeki uzantılarını düşündü sonra içkinin ve bitmek tükenmek bilmeyen o resmin her geçen gün biraz daha çok tükettiği ressam Hidayet'i, küçük zevklerin kısır döngüsünde ya da küçük özlemlerin küçük yenilmişliğinde yaşayan o adamla o kadını ve o garip yazarları getirdi aklına. Her şey bir hayaldi, bir hayalle açıklanabilirdi evet. O kitap, adı "En Güzel Aşk Hikâyemiz" olan o kitap hiçbir zaman dilendiğince var olmamıştı, gerektiğince yazılamamıştı örneğin. Ama bunu yazarına söyleyemeyecek kadar hassas ve düşünceliydi Selami. 'Küçük yalanlar kimi hayalleri kurtarır' dedi bu durumda kendi kendine, hikâyeye dönüş yolunda, ortada hiçbir şey

yokmuş gibi davranmanın bir küçük isyan, sessiz sedasız bir direniş olabileceğini düşündü. Hikâye hep aynı hikâyeydi ne de olsa, sözcükler, hüzünlenmeler bir başkasından bir başkasına hep aynı biçimde, hep aynı umarsızlıkla taşınıyordu. Biraz üzlür gibi oldu bu durumda Selami, insanların bu davranışını, bu yaşama alışkanlıklarıyla bu uzlaşmalarını her şeye karşın hiçbir zaman tasvip edemeyeceğini düşündü. Buruk bir sevinç, paylaşmakta her zaman zorlandığı bir hüzün kapladı içini. Dönüş aynı dönüş, hikâye aynı hikâyeydi bir diğer deyişle. Asıl sorun bu hikâyeyi Yazar'a tüm açıklığıyla anlatma aşamasında başlayacaktı.

37. BU KADINA İNANALIM MI?

'Her şey dönüp dolaşıp, geriye dönüşsüz, yaralayıcı, çağrışımı bol bir tümcede düğümlenip kalıyor' diye düşündü bu durumda o sevgili, böylesi bir yükü içinde, başka insanlar ve umutlanmalarla, bambaşka aşklara taşıyıp taşıyamayacağını sordu kendi kendine. Bir kahve pişirdi kendisine ince, çok ince bir ayrıntı ya da olası, gerekliliği tartışılabilir bir bakışım duygusu adına, odasının penceresinden kimi kırgınların çok iyi bildiği o yıldızlara baktı bu yeni yalnızlığında. Bu geceyi, bu yaşananlardan bütünüyle habersiz sevgilisinin uzağında bu kitabı bir başka şekilde yaşayarak geçirecekti. Bir düşte yaşıyormuşçasına düşündü sonra paylaşamadığı o sözcükleri ve görüntüleri, içine biraz eziklik, biraz da umarsızlık tadında bir hüznü doldu. O ısrarlı sesleniş tüm çağrışımları ve yanıtlanamazlığıyla yanı başındaydı şimdi. Elindeki kitaba baktı bir kez daha bir süreliğine. Nasıl da çabuk başlamış, gelişmiş ve bitmişti her şey, nasıl da farklı, kolay kolay anlatılamayacak bir serüven ya da zaman kavramı denenmişti. Bu kitaptan çok önce, bambaşka özelemler ve kırgınlıklar adına yazılmış olan o hikâyelerin birinden beklemediği bir anda fırlayıp, böylesi bir gece vaktinde karşısına çıkan, hayatına hiç de hazırlıklı olmadığı bir anda girip, kendisini uzak, belki de çok güzel olabilecek bir yolculuğa, yepyeni bir hikâyenin serüvenine çağıran Anlatıcı neredeydi şimdi, hangi umut ya da yalnızlık yolculuğuna çıkmış, hangi sözcüklerin çağrısına uymuştu bu hüsranslardan sonra? Bir kez daha buluşabilecekler, her şeyi bambaşka bir gözle görebilecekler miydi zamanla? Uzak, çok uzak bir gelecekte, bugünkünden çok farklı bir biçimde yazılabilecek miydi bu hikâye? Herkes, hemen hemen her biten, istense de istenmese de tükenen ilişkide olduğu gibi, kendi yolunda, kendi umarsızlığı ve küçük düşleriyle mi yaşayacaktı yoksa? Ya da aslında tüm bu yaşantılar, bu sevinçler, bu sevgi sözcükleri bir

yanılsamaya, giderek bir sanrıya biraz da bilinçsiz bir yol alış mıydı? Böylesi bir hikâyede sözcükleri, düşleri ve kırılganlıklarıyla ne ölçüde gerçek, ne ölçüde olasılıktılar? Her şey yaşama biraz daha çok yerleşen, hani nerdeyse uyanıksız bir karabasan mıydı bu durumda? Ama öyle olsaydı, gerçekten olsaydı, nasıl açıklanabilirdi bu sızıyla bu tehlikeli hikâye hazırlıkları? O uzun, ısrarlı seslenişin her geçen gün biraz daha çok bir kendine dönüşe, çekilişe, kim bilir belki de sığınışa dönüştüğü zamanlarda söyleyebilmek, elinden geldiğince anlatabilmek istemişti oysa, burada yaşananların tüm umutlara ve özlemlere karşın bir hayal olduğunu, hiçbir aşkın Anlatıcı'nın dilediğince yaşanamayacağını, hiçbir olası sevgilinin böylesi bir hayale doğru ilerleyemeyeceğini anlatabilmek istemişti. Anlatıcı'nın özlediğince varolmamıştı bir diğer deyişle, bu tutku, bu kaçınılmaz uyumsuzluklarla bu acılara zorunluluklar oldukça hiçbir zaman da varolamayacaktı onca söyleme ve arayışa karşın. Yanlış anlatmalarla yanlış zamanlamalar neden oluyordu kimi ayrılıklara evet. Ama doğru anlatma var mıydı ki aslında insan ilişkilerinde, güvenilir zamanlama var mıydı? Böylesi sorular kendisini şimdilerde hiç de hazırlıklı olmadığı bir arayışın sakıncalarına götürebilirdi, bu sözcüklerde, bu kırılganlıklarda yansısını, giderek hayaletini bulabilirdi. 'Ancak her şeye karşın, istesem de istemesem de bu yükü taşımak zorundayım' dedi kendi kendine 'bu tutkununun içimdeki acısını yıllar geçse de yaşadıklarımla birlikte taşımak zorundayım'. Kitabı işte bütün bunları düşündükten sonra bir kez daha açma yürekliliğini buldu kendinde, araştırmacı, yazar kimliğini getirdi aklına, bu kitap hakkında çok sevdiği bir yayıncı dostunun da yardımıyla bir inceleme yapabilir, bu inceleme adına yazacağı metinde çok özel tümcelerle bu uzun çağrıya bir karşılık verebilir, Anlatıcı'ya az önce düşündüğü gerçeklerden, kırılganlıklardan ve tedirginliklerden söz edebilir, bir diğer deyişle işi bir hikâyenin hikâyesini

yazmaya vardiirabilirdi. Anlatıcı'nın, çok farklı bir metinde, yepyeni bir çıkmazı ya da ilişkiyi tüm umarsızlığına karşın yeniden denemeyi göze aldığı bir zamanda çıkılabilecek bir yolculuk olacaktı bu belki de. Bir metinde zorunlu bir yolculuğa çıkmak. Anlatıcı'nın sık sık denediğı söyleyişlerden biriydi bu. İşte o anda bir hüznün, bir buruk sevinç kaplar gibi oldu benliğini. Gülümsedi. Bu yaşananların kendilerinden başka hiç kimse tarafından bilinmeyeceğini, bilinse de inandırıcı bulunmayacağını düşündü. Ama doğrusunu söylemek gerekirse bunun hiçbir önemi yoktu, olmamalıydı kimi şarkıların içimizdeki uzantısı düşünöldüğünde. Küçük hayallerle küçük hikâyeler hep olmuştu çünkü hayatımızda, aykırılıklar, düşkırıklıkları, durup dururken hüznölenmeler oldukça hep yaşayacaktık, yaşamak isteyecektik yalnızca kendimize sakladıklarımızı, bir gizliliğı hep sürdürmek isteyecektik. Sözcükler, sözcükler, sözcükler: bu çağrının büyüğü, bu tedirginlikler, yıllar, asırlar önce de dile getirilmemiş miydi"? Bir gece vakti yaşanıyordu o sıralarda evet. Bir hüznün, bir geriye dönüşün şarkısı için elbette en uygun zamandı bu. Yaşananlar yaşanmış, yazılanlar yazılmıştı bir kez daha. Kendisini zamanın, olası, sakıncalı bir yalnızlığın aynasında buldu öyle olunca da, o aynanın karşısına yeni sözcükler ve anılarla da geçebileceğini düşündü. Hiç de Anlatıcı tarafından betimlendiğı, dile getirildiğı gibi değildi aslına bakılacak olursa, hiç de uzun, kıvıll saçlı, mavi gözlü, kalın dudaklı bir kadın değildi örneğın, İstanbul'un o eski semtinin yerlisiydi ama o adayı durmaksızın aradığı halde hiç bulamamıştı. Gelgelelim olması gerektiğı gibi değil, zaman zaman hayal edildiğı gibi yaşanırdı kimi tutkular. Her şey bir yana hiçbir görüntü hiçbir görüntüyü yeterince yansıtamıyordu, yansıtamayacaktı. Yanıtlanamamış bir sorunun tortusu, bir eksikliğın kalıntıları gizliydi sanki hep bir yerlerde. Yanıtlanamamış soruların tortusu evet. Bu sözcüklerin de yabancıısı değildi. Oyunun her şeye karşın devam ettiğı anlamına geliyordu bu. Kendisini bu durumda

bir çağrıya yanıt vermeyen, veremeyen bir sevgili olmak yerine, Anlatıcıyla on beş yıldır beraber yaşayan, etiyile, canıyla, her şeyiyle yaşayan, böylesi bir hikâyenin kaleme alınış nedenini bu yüzden hiç anlayamayan, bu kitapta yazılanları zaman zaman beğenip zaman zaman beğenmeyen, herkes gibi yıkanıp herkes gibi sevişen, üstüne üstlük herkes gibi alışveriş yapan bir kadın olarak da düşünebilir, bu aşamadan sonra bu metnin, giderek bu kitabın çok farklı bir şekilde tasarlanmasına neden olabilirdi. Her şey başkalaşabilir, kendince değişebilirdi çünkü hayaller varoldukça. Ama böylesi bir düşünce bile bir tutsaklık, bir zorunlu kendine çekiliş anlamına gelmiyor muydu?

38. YENİ BİR AŞK YENİ BİR HÜSRAN

Her şeyin kendine, kendi kaçınılmaz yalnızlığına bir kez daha dönmeye yüz tuttuğu bu zamanda, bu eksiklik duygusuna bağlanan umutların çok ötesinde, hiç istemediğim halde karşı karşıya bırakıldığım, bir şekilde de olsa toparlama, yorumlama, sorgulama, biçimlendirme, kim bilir belki de bitirme zorunluluğunu hissettiğim bu aşk hikâyesini yeniden düşünmek, sizlerle paylaşmak, birçok kişiye inandırıcı gelmese de yazmak zorundayım şimdi. Varlığından emin olduğunuz bir dostu, bir olası sevgiliyi uzun, çok uzun bir hikâyeye, bir yanıtsızlığı, bir kaçınılmaz yalnızlığı, anlatmakta, tanımlamakta zorlanabileceğiniz bir ölümcül serüveni bile bile çağırmak. Tehlikeli bir tuzak olmalı bu, Anlatıcı'nın çıkmazını bana kalırsa çok iyi anlatabilecek bir tuzak. Ne var ki bir tümceyi birlikte yazmayı, birlikte yazmayı değilse de birlikte solumayı yaşamak için bu kaçınılmaz suç ortaklığının önünde sonunda göze alınması gerekiyor. Bu durumdaysa bir soru, geçmişte yaşadığımız ilişkilere bağlı olarak, çok farklı çağrışımlara yol açabilecek bir soru düşebilir durup dururken yaşantımıza: kimdir aslında yenik düşen böylesi bir aşk ilişkisinde, aşkına bir karşılık bulamayan mı, bu aşka bir kerelik bir 'seni seviyorum'la bile karşılık veremeyen mi? Yanıtlanması, bir başkasına, bir zorunlu yalnızlığa taşınması kolay olmayan sorulardan biriyle karşı karşıyayızdır bir kez daha. Değişmez bir izlektir bu aslında, bir insana bağlanma nedeninizdir. Bir yerlerde kalırsınız böylesi durumlarda durup dururken, taşımaya zorunlu olduğunuz bu yükün bir hayalde gezginliğinizle özdeş olduğunu ayırırsınız. Anlatılamayanların kırgınlığı bir kez daha gelir ardınızdan. Yoluna çıktığınız hayalin yeniden yıkıldığı bir andır bu: bir şiir, bir şarkı ya da iki yabancı sevgilinin gözünüze ansızın çarpan görüntüsü aracılığıyla karşı karşıya bırakıldığınız, geçmişinizi, kendinizi yinelemekten korktuğunuz bir an. Bu şarkıda, bu şiirde ya da bu görüntüde hangi yalanın

anlatıldığını artık bilemezsiniz. Ama böylesi anlarda o aldatıcı sevincin, oyalanın içinde olmamak da yepyeni bir yıkıma götürür sizi. Aşklar yalnızca üretilmiş midir öyleyse o hikâyelerde, o sevgili, tıpkı bu uzun metinde olduğu gibi, sizi yalnızca gözlemekle yetineceğini, yaşantınıza hiçbir zaman gelemeyeceğini mi söylemek istemektedir? Bir küçük umutla, birçok eski yanılgıyla baş başasınızdır artık, bir buruk sevinç hiç beklemediğiniz bir anda sarar benliğinizi. Böylesi günler için saklanmış bir giysi dolapta sizi beklemektedir. Yaşamak ya da ölmek. İşte o büyü, o çok eski yarayı, anlamını aramaktan bir türlü vazgeçemediğiniz günlere taşıyan tümce. Yaşamak ya da ölmek, kalmak ya da gitmek evet. Her şeye yeniden başlamaktan başka bir çıkar yolunuz yoktur aslında. Kulağınıza işte tam da o anda, yeni bir aşkın yeni bir hüsrana olacağını sizlere anlatan o çok eski şarkı çalınır. Gülümsersiniz. Aşklar ve birliktelikler, yıllar sonra hep aynı yerdeyiz, ama bu oyun mutlaka oynanmalı, dersiniz kendi kendinize. Gülümsersiniz. Çok kişi bilir, birçok eski dost anlar bu gülümsemenizin nedenini. Yeni bir aşk, yeni bir hüsrana: Bir buruk sevinç ya da bir sevgiliye hazırlık için yeterli midir aslında bu sözcükler?

39. SONDEYİ YA DA ERTELENMİŞ BİR ZİYARETİN ARDINDAN

(Bir metinde bir yolculuğa çıkmak, yepyeni sözcükleri denemek, denemek, denemek demiştim sanki bir zamanlar. Bir hayaldi bu biliyordum, hikâyeye çağrılan sevgili bir hayaldi, sözcükler, geceler, şöyle bir uğranılan şehirler, kasabalar bir hayaldi, o hikâyeyi yaşamak, gönül erinciyle bitirmek, hiç kimseye haber vermeksizin, bambaşka bir metinde, bir coğrafyada kaybolmak bir hayaldi. Hikâyeler tüm özlemlere ya da hazırlıklara karşın bir türlü bitmiyordu çünkü yalnızlığımızda, içimizde sürekli olarak yaşayan, bir türlü yazılamayan bir tümce, onca görüntüye alkolden artakalmışlığa ve kendini arama çabasına karşın bulamıyordu yerini o sevdalarda, bir sevgiliye dilediğince anlatılamıyordu. Yürümeyen, tanımlanması güç bir şeyler vardı sanki buralarda, nereye, nasıl ulaşacağımızı kestiremediğimiz bir yolda, hayatınızı beklemediğiniz bir anda değiştirebilecek bir deniz kıyısına, bir yağmura, insanlarını yadırgayacağınız bir sokağa doğru koşuyordunuz. Her sözcük, her gece, her şarkı bir hayaldi evet. Tanımlamaktan sürekli olarak kaçtığınız bir yerde bir kez daha kendinizle, bir kez daha tek başınızaydınız. Olası bir başlangıcın coşkusunu sevebileceklerinizle ısrarla paylaşmak isteyeceğiniz zamanlarda, tamamlayamayacağınızı bildiğiniz bir hikâyeyi yeniden deneyebilir, birçok acıyı ve düş kırıklığını isterseniz de istemeseniz de gözardı ettiğinizi, birçok özlemi ertelemeye zorunlu kaldığınızı birdenbire ayırımsayabilir ve kim bilir, belki de bu yüzden geriye, yola çıkışların o eşsiz büyüüne yeniden dönmek istemeyebilirdiniz³. İşin içinde hemen hemen her zaman olduğu gibi enikonu tehlikeli çağrışımlar vardı ne de olsa bu durumda, kimi sorular sizi hiç istemediğiniz halde, ısrarla gizlemek istediğiniz kimi açmazlara doğru sürükleyebilirdi. İşte biraz da bu yüzden, olası savunma olanaklarınızı atabileceğiniz her adımda,

karşı karşıya kaldığınız her noktalama işaretinde, her parantez içinde, seçtiğiniz sözcüklerin olası tüm yan anlamlarında durmaksızın gözden geçirmeli, beklenmedik zamanlarda, beklenmedik şekillerde açıklamalar yapmaya zorunlu kalmamalısınız. Sakıncalı, dolayısıyla da tedirgin edici bir başlangıç söz konusuydu evet. Ama sonuç ne olursa olsun, tüm endişelerime ya da kırgınlıklarına karşın, her zaman olduğu gibi, tanımlanması ilk elde kolay olmayan birtakım seçeneklerin arayışına çıkmıştım o günlerde, bunu şimdi çok daha iyi anlayabiliyor, daha da önemlisi söyleyebiliyorum. Seçeneklerin arayışına çıkmak. Üzerinde ısrarla durulası, yaşamının türlü biçimleri adına biraz da erinç duyulası bir açılımdı bu. Bizlere birbirinden çok farklı anlamlarla dönebilecek çağrışımlar adına bir küçük odada yaşanmış olabilecekleri düşünürdüm örneğin o zamanlarda, tamamlanamamış, tümcelerinin birinde terk edilmiş kitapları, çıkılamamış yolculukları, yaşanmamış cinsellikleri, anlatılamamış düşleri, kimi sözcük ve görüntülere durmaksızın gereksinim duyulabileceğini getirirdim aklıma. Sıra bir başka hikâyeye, bir başka yaşama geçme özlemine gelirdi sonra. Bitirilememiş kitaplar, ilişkiler ya da şarkılarla yaşamak olasıydı belki de, acılara durup dururken doğmak, hüznlerden, avunmalardan ve tehlikeli beklentilerden örülü bir coğrafyada kalmak, zoraki gülümsemelerle her geçen gün biraz daha çok, istenmedik bir şekilde değişen bir insan olmak için gerekliydi biraz da kimi çağrılar. Odalar, yataklar ve içimde bin bir çağrışımla gizlediğim yaşantılar. Sessizlik. Uzun, çok uzun gecelerle onca sarhoşluğa karşın uyumakla uyumamak arasında bir çizgi, alabildiğine derin, suskun, tanımsız bir bekleyiş. Bir kaçışın, çok eski bir hayalin görüntüleriydi bunlar doğrusunu söylemek gerekirse. Her şey bir yana, anlatımı nedense hep ertelenmiş bir yolculuğa çıkmıştım ben bir zamanlar. Sözcüklerde yol almak demiştim kendi kendime, içimde yalnızlıklardan, imgelerden ve yalan sevişmelerden oluşmuş bir gece birikiyordu. Bu geceyi anlatabilmeyi, eski, çok eski

bir hikâyeyi, bendeki uzantılarıyla tüm sakıncalarına karşın bir kez daha yaşayabilmeyi düşlemiştim belki de.

‘Burada rahat edersiniz’ diyor Yaşlı Kadın, ‘pansiyonun en büyük odası bu, üstelik bahçeye bakıyor. Yani sokağın gürültüsü sizi sabah çok erken saatte uyandırmaz. Radyatörü çalıştırmak için şu düğmeye basmanız yeterli. İsterseniz dolapta başka battaniye de var. Banyo koridorun sonunda sağda. Yol yorgunusunuz, yıkanmak isteyebilirsiniz. Kahvaltı sabah 7.30’la 8.30 arasında. Geç kalmamaya bakın. Uyumadan önce de kapınızı kilitlemeyi sakın unutmayın. Gece sokağa çıkmak isterseniz haber verin, size dış kapının anahtarını vereyim. Ama zili çalsanız da olur, ben zaten pek uyuyamıyorum. Hoş bu şehirde gezilecek, görülecek pek bir şey yoktur, insanlar konuksever değildir, dahası herkes her yerde olduğu gibi kendi yalnızlığını yaşar, hiç kimseye bunu anlatamaz ama gene de siz bilirsiniz’. Bu uzun söylevi bitirmenin habercisi mi şimdi bu sözcükler? Bitirmemeye bağlanan anlamlar üzerinde bu kadar çok durulmasa her şey iyiden iyiye kolaylaşacak biliyorum. Gelgelelim sözcüklerle ilgili hiçbir sorun dilendiğince, ilk elde sanıldığınca kolay çözümlenmedi, çözümlenemedi bugüne dek. Bu yolculuğun kurallarını işte biraz da bu yüzden kabul etmek gerekiyor. Sözcüklerin başka hikâyelerde, başka sözcüklerle nasıl yaşayabileceği sorusunaysa sanırım ancak başka hikâyeler aracılığıyla yanıt verilebilecek. Yaşlı Kadın’ın koridordaki yürüyüşüne bakıyorum o anda. Ayağını yere hafiften sürtüşü, hırıltıları, öksürükleri ve sanki hep elinde tuttuğu sigarasıyla bende ayrıntılarını şimdilerde pek anımsayamadığım kimi film karelerini canlandırıyor. Bir kedi yaklaşıyor o anda yanına, biraz sırnaşır gibi oluyor, ayağına sürtünüyor ve bir şeyleri anlatmak istercesine miyavlıyor. Ağır devinimlerinden onun da enikonu yaşlanmış olduğunu anlıyorum. Yıllar yılı, uzun, çok uzun bir süre önce okuduğum bir romandakini anımsatırcasına, anlatımı güç

bir dostluğu, deyiş yerindeyse çok özel bir yalnızlığı paylaşıyor olabileceklerini geçiriyorum o anda içimden. Merdivenleri inerken kendisine bakıldığını ayrımsamışçasına birdenbire bana dönüyor ve ‘Yemek vakti geldi’ diyor şefkatle anlam kazanan bir kırgınlığı, bir birlikte yaşama zorunluluğunu dile getirircesine. ‘Yaşlandıkça daha huysuz ve sabırsız oluyor, biraz daha çok korkuyor sanki a bırakılmaktan... Neyse, siz dinlenseniz iyi edersiniz. Renginiz solgun, üstelik oldukça yorgun ve bitkin görünüyorsunuz’. Kapıyı kapatıyorum. Başucumdaki lambayı yakıp yatağa uzanıyorum. Kadının kedisiyle anlamakta güçlük çektiğim bir dilde konuşmasını duyar gibi oluyorum o anda. Buraya neden geldiğimi, bu odayı neden böylesine görüp anlatmak istediğimi bir kez daha soruyorum bu durumda kendi kendime, aklıma yaşadıklarına bugüne dek çeşitli şekillerde yn vermiş olan bin bir hikâyenin ve romanın çağrısı geliyor. Buraları, şu ana dek anlatmaya çalıştığım, gördüğümü sandığım biçimiyle yaşayıp yaşamadığımdan, burada gerçekten bulunup bulunmadığımdan tüm çabalarına karşın emin olamıyorum o zaman da, burada hangi uzun hikâye adına yaşamam gerektiğini dilediğimce açıklayamıyorum. Bir dş vardı diyorum yalnızca. Ama bu dş hangi eksikliklerden ve yenilgilerden sonra başlamıştı? Böylesi bir gece ya da yalnızlık için enikonu tehlikeli sorular olmalı bunlar. Unutmaya, kimi bildik hayallerin peşine, salt kendimden ve kimi hayaletlerden kurtulmak için düşmeye çalışıyorum. Böylesi yerlerde hemen hemen her zaman düşündüklerimi düşünüyorum sonra. Bu yatakta benden önce yatmış olabilecekleri getiriyorum örneğin aklıma, bir yatakta bir sevgiliye anlatılamayanları, ertelenebilecek ilişkileri, umutları, ayrılıkları, yasak sevişmelerin büyüsünü ve buradaki bir başınalıkları kendime göre irdelemeye, karınca kararınca da olsa çeşitlendirmeye çalışıyorum. Bu yolculuğun tek başıma çıktığım, çıkmak zorunda kaldığım son yolculuk olmasını istiyorum sonra, bu uzun sessizliğin

günün birinde beklenmedik bir seslenmeye dönüşmesini diliyorum. Bir ağırlık çöküyor üzerime. Bambaşka, belli belirsiz bir dünyaya geçebilecek olmanın sevincini içimde bir kez daha büyütüyorum. Pencereye vuran rüzgârın sesini duyar ya da yalnızca hisseder gibi oluyorum.

Oysa bir oda, biçimi ve uyandırdığı çağrışımlar ne olursa olsun, bir tutsaklığın, bir kendine sığınmanın dışavurumuydu da aynı zamanda. Yaşadığım evlerde, apartman dairelerinde, ya da o apartmanların bulunduğu sokaklarda, yeryüzünün belki de tüm iklimlerinde olduğu gibi, ancak yaşanınca anlaşılıp gereğince anlatılabilecek olan o coğrafyada, kimi insanlar hemen hemen aynı şeyleri düşünüyor, hiss ediyor, hiç bıkmamacasına bir kâğıda, bir resme ya da bambaşka bir yalnızlığa döküyordu. Küçük aykırılıklarla farklı geriye dönüşlerden kaynaklanıyor olmalıydı kimi sorunlar. Eski, renkliliği birçok biçimiyle tüketilmiş bir düştü aslında anlatılan, belki biraz daha üst düzeyde bir kısır döngüydü ama, sonuçta bir çıkmazdı işte. Bir paylaşmayı, şekli ne olursa olsun, bir duyguyu, bir hikâyeyi, bir karşı çıkmayı anlatmak isteyecek herkesin er ya da geç karşı karşıya kalacağı bir çıkmaz. Zorunlu uyumalar, unutmalar, bir kaçıışı olabildiğince yaşamalar, yepyeni bir yanılısamayı bir kez daha göze alabilmeler, sözde taptaze, değişebilirliklere açık bir sabaha uyanmalar, düşünmeler ya da düşündüğünü sanmalar, gündelik tasaların ya da tasarıların etkisiyle gecelerin büyüsunü ayırımsayamamalar, sesler, sesler, sesler, ölümlere, hep ölümlere doğru yol almanın tedirginliği, anlamsız, belli bir zamandan sonra hani nerdeyse bir göreve, bir kaçışa, dahası kimi eksiklikleri örtmeye, kimi yalanlardan sıyrılmaya dönüşen sevişmeler, suskunluklar, kendi sessizliğinde ya da bir başkasının sessizliğinde kalakalmalar, sonra bir küçük isyan, bir garip, kendini sürekli olarak yineleyen bir uzun sonbahar, sözcükler, sözcükler, sözcükler, sırrı her geçen gün biraz daha çok dökülen aynalar, yiten, yitmiş gibi

görünen, durup dururken, beklemediğimiz, hazırlıklı olmadığımız anlarda karşımıza çıkıveren görüntüler vardı ne de olsa hayatımızda. Görüntüler evet, görüntülerin sınırsızlığı ve hiç bitmeyecek hikâyesi. Sözde yeni sözcüklere olanaklarım ölçüsünde yeni anlamlar yüklemeye çalıştığım gecelerdi onlar hatırlıyorum. Evin yalnızlığa açılan o eşsiz gece sessizliği, hırıltılar, gecenin dinginliğini durup dururken yaran küçük çığlıklar, bir uykuda bir şekilde de olsa özgür olabilmenin doğurduğu sevinç... Anneannemin böylesi gecelerin ilerlemiş saatlerinde, haydi geç oldu, yat uyu, okumaya yarın devam edersin demeleri, saatin duvardaki tik takları, uzak, çok uzak bir sevgiliyi, olası yataklarda, olası sevişmelerle düşünüşüm vardı bir de o zamanlar. Bir hikâyeye doğru ilerliyordum, biliyorum. Ama hangi olasılığın kapısını çalıyordum, hangi küçük ölüm ya da düş kırıklığıydı beni bu kapının ardında bekleyen? İşte ben bunu gerektiğinde anlayamıyor, onca özleme ve hazırlığa karşın dilediğimce anlatamıyordum.

‘Bu şehrin kendine özgü büyüüne gerçek anlamda pek az kişi girebilir’ diyor Yaşlı Garson. ‘Başlangıçta her yabancı için olağanüstü, hani nasıl desem, biraz da zor açıklanır bir çekicilik vardır. Ama kısa, çok kısa bir süre sonra bir şeyler sizi iter, terk ediverir sanki. Kimi görüntüler kendi içine kapanır. İşte o zaman da o şehirle tam anlamıyla bir iletişim kuramayacağınızı anlarsınız. Bu evler, bu sokaklar, bu kaldırımlar, bu kahveler, bu gözyüzü, yabancılayabileceğiniz bu kokularla bu insanlar sizden hiç istemediğiniz halde uzaklaşır. Bilinen, çok kullanılmış bir söyleyişle bu şehir bir yerden sonra kendini ele vermez. İş müzeleri ya da tarihsel yapıları gezmekte kalırsa elbette sorun yoktur. O zaman her geçici gezginin uğrayacağı yerlere uğrar, sonra da pek fazla bir şey görmeden, başka şehirlere, insanlara ya da sizi kaçınılmaz bir şekilde çeken topraklara doğru, içinizde hep bir yanılsamayı taşıyarak gidersiniz. Ne var ki daha fazlası tehlikelidir. Daha fazlası sizi bu yolculuğun içinde

bambaşka, kim bilir, belki de hiç hazırlıklı olmadığınız gerçek bir yolculuğa çıkarır; sizi, eğer uygun görürseniz, bu çok iyi bildiğim, en azından, bildiğimden, tanıdığımın bugüne dek yaşadıklarım düşünüldüğünde biraz daha fazla emin olabildiğim bir serüvenin dehlizlerine, giderek tuzaklarına sürükler. Dönüşü olmayan bir yola nedense hep ertelenmiş bir çıkıştır bu, birtakım görüntülerin sınırını zorlamanın, yan anlamlarını kendince irdelemenin zamanıdır. Gecenin iyiden iyiye ilerlemiş bir vaktinde, bir sokakta birdenbire belirip aynı hızla yitiveren bir kadının yürüyüşünden, bu yürüyüşün bu ıssız, bu bomboş sokaktaki yankısından, eski, yıllanmış, giderek tükenmekte olan bir lokantadan gelen bir piyano sesinden, yabancılayabileceğiniz bir yemek kokusundan çeşitli anlamlar çıkarabilirsiniz çok şey görür, çok şey yaşayabilirsiniz anlayacağınız. Bu şehir buradan ayrılırsanız da içinde yaşar artık. Gittiğiniz, gideceğiniz yer neresi olursa olsun, bu şehrin bir çeşit yerlisi olmuştunuzdur. Her şey bir yana, burada, böylesi bir geziden sonra, istesenez de istemesenez de bir şeyler bırakmışsınızdır. Bu bıraktığınızı bulabilmek, daha iyi tanımlayabilmek, bir diğer deyişle, içindeki bu eksikliği tamamlayabilmek için yeniden gelmek isteyeceksinizdir buralara. Bu özlem sizi yıllar yılı, kim bilir belki de bir karabasanmışçasına kovalayacaktır. Gizemin çözülmesine ne denli uzun bir zaman vardır, her şey nasıl da zor ve kaçınılmazdır artık bir bilebilmeniz, her şey nasıl da benzer bir insana, bir sevgiliye yolculuklarımıza, bir anlayabilmeniz. Bu serüveni olanaklarınız ölçüsünde, kendi yalnızlığınızla ya da geçmişinizdeki o belli belirsiz çehrelerle paylaşmaya çalışırsınız. O şehir sizi biraz da sadık bir sevgiliymişçesine bekler. Doğup büyüdüğünüz, sizi büyük bir olasılıkla siz yapan şehir ve diğerleri... Uzak, ya da yakın seçenekleriniz... Bölünen, parçalanan, hep bir yerlerde, çeşitli biçimlerde, kayıplar ama aynı zamanda da edinilenlerle bıraktığınız benleriniz... Bu hikâyeyi

anlayabildiğinizi, dahası yaşamakta olduğunuzu hissediyorum nedense’.

Bu uzak, biraz da hayali coğrafyaya beni nelerin getirmiş olabileceğini biraz daha iyi anlıyorum şimdi. Bir tuzak bu diyorum kendi kendime, daha önceki denemelerimden bildiğim, sonuçlarını şöyle ya da böyle kestirebildiğini bir tuzakın ilk saatleri. Bu akşam vaktinde, yolda okuduğum el kitabının izini sürerek, bu koca meydana, ya da burada belirtildiği şekliyle bu ‘Ana Meydan’a, biraz heyecan, biraz da tedirginlikle yönelişimin nedenini de kendime göre anlayabileceğimi sanıyorum. Her şey yolunda, hiçbir şey bu yolculuğun başlangıcında sezinlediğimce yabancılanası değil öyleyse. Bir serüven, Yaşlı Garson’un anlatmak istediğini andırır bir serüven, zaman geçtikçe, tüm arayışlarımıza ve çabalarımıza karşın hep aynı biçimde içine alıyor hepimizi. Bu gerçeği bilmek çok önemli, çok rahatlatıcı elbette bu aşamada. Kandırmacalara sığınmak için iyiden iyiye ustaymışız gibi hissederiz çünkü kendimizi böylesi durumlarda. Ama Yaşlı Garson’un, bu metne geçerken, kaçınılmaz bir şekilde değişime uğrattığım sözleri gene de bir ürperti yayıyor içime. Bir çelişkiyi yaşamamanın bir başka boyutu, kendi kendine telkinlerin yetersiz kaldığı bir sonsuzluk anı, açıklamaktan, tüm boyutlarıyla yaşamaktan elimden geldiğince kaçındığım bir ölüm duygusuyla özdeş olan bir ürperti bu öyleyse. Kimi duyguları dilediğimce dışlaştırmaktan belki de bu yüzden çekmiyorum bu aşamada, suskunluk bir kurtuluş, bir kendine sığınmadır diye düşünüyorum, benimle birlikte, bu kısacık yaşantıyı paylaşmaya hazır olan bu insana bu açıklamaları niçin yaptığını sormakla yetiniyorum. ‘El kitabının üstüne notlar almanızdan, çevrenize biraz da kuşkulu gözlerle bakmanızdan ve henüz tamamlamadığınız, belki de hiçbir zaman tamamlayamayacağınız bir hikâyenin izini sürdüğünüzü hissettiğimden’ diyor. ‘Bana uzun, çok uzun yıllar önce, benzeri hayallerle buralara gelmiş olan bir

insanı hatırlattınız. Birçoğumuzun hayalinde, yalnızca hayalinde yaşattığı bambaşka bir yere, bir hayata gitme özlemi ve hep bir yerlere çakılıp kalma, önünde sonunda tutsak olma gerçeği. Zamanla birçok duygu çok daha iyi anlaşılıyor, yerli yerine oturuyor.’ ‘Peki o insana ne oldu?’ diye soruyorum bunun üzerine. Bu soruya, bu yaşlı garsondan nedense en doğru, en dolaysız yanıtı alabileceğim hissine kapılıyorum. O gizem beni kendine biraz daha fazla çekebilecek gibi oluyor. Çevresini, bu meydanın çeşitli saatlerde aldığı görüntülerle anlam kazanan yalnızlıkları ve insan çehrelerini çok iyi bilir bir tavırla ‘Durmak ya da gitmek ve upuzun, tehlikeli bir yolculukta, kimi özlemlerle kimi insanlar karşısındaki kaçınılmaz yenilgilerimiz’ diyor. Kısa, ama çok anlamlı bir sessizlik bölüyor söyleşimizi. ‘Yıllar önce başladığım, ama bir türlü tamamlayamadığım, doğrusunu bilmek isterseniz, tamamlamaktan hep kaçındığım bir hikâye vardı’ diyorum. ‘Bir sevgilide sözcüklerle, yalnızca sözcüklerle ilerlemenin hayaliydi sanki bir zamanlar irdelenen. Bir oyuna durup dururken davet edilmişim. Ama zamanla bir şeyler kaydı sanki elimden, olaylar anlaşılması güç bir biçimde denetimimden çıktı. Birçok ilişki gibi bu hikâyenin de tamamlanması, ya da başkalarında durmaksızın değişerek, sürekli olarak kendi seçeneklerini üreterek devam etmesi doğaldı artık. Kendi küçük oyunumun kurbanı olmuştum. Olasılıkların, eğer deyiş yerindeyse, başkaldırısıydı bu. Geriye son demlerini yaşadığım o uzun yolculuğun bir şekilde de olsa sürdürülmesi kalıyordu. Sözcüklerdeki bu uzun yolculuğumda kendi sürgünümü, yetersizliklerimi, yalnızca kendim için, tüm düş kırıklıklarıyla yaşayabilirdim belki de. Kendi sürgünümü yaşamak evet. Doğduğum, büyüdüğüm, dilini konuştuğum, suyunu içtiğim, denizini bugüne dek tüm boyutlarıyla yaşamaya çalıştığım şehir benden her geçen gün biraz daha çok uzaklaşıyor çünkü. Bu şehre ve başka şehirlere, giderek başka insanlara yolculuğumda hep bu kırgınlığı yaşadım, kendini sürekli

olarak yineleyen bu düşkırıklığına hep boyun eğmeye çalıştım. Şimdi nedense bir kez daha dönüş vaktidir diyorum. Bir kez daha o şehre, sevgiliye ve sözcüklere dönüş vakti. Bu çok sık anlattığım geriye dönüşte, kimi eski insanlar ve tümcelerle buluşabileceğimi hissettiğimden mi kaynaklanıyor ama bu buruk sevincim, kimi umarsızlıkların sonuçlarını artık çok iyi kestirebildiğimden mi, işte bunu gerektiğinde anlayamıyorum. Hikâye eski hikâye değil çünkü doğal olarak, o sevgili hiçbir zaman dilendiğinde yaşanmadı, sözcükler hep güvenilirmezdi, o sokaklar durmaksızın yitti, yitmeye devam ediyor üstüne üstlük, o denizi bir kez daha anlatmaktan, benden uzaklaşmışlığıyla yeniden anlatmaya zorunlu olmaktan müthiş bir rahatsızlık duyuyorum, bu kırgınlığı dilediğimce dışa vurmakta enikonu zorlanıyorum ve en önemlisi bu bölümü, bu hikâyenin devamı adına niçin yazmayı düşündüğümü, burada anlatılanlarla orada yaşananları nasıl ilin ilendirebileceğimi bilemiyorum her şeye karşın. İlerlemek, bir şekilde ilerlemek gerekiyor ama sanki. Duygularla çağrışımlar bizleri şu anda göremediğimiz bir çıkış kapısına yöneltebilir.’ Gülümsüyor bu sözlerim üzerine Yaşlı Garson, ‘Hikâyenizin devamı için bir kahramanınızın yardımını gereksinmeniz umarsızlığınızın en önemli göstergesi olsa gerek’ diyor, ‘ama mademki bu yola birlikte çıktık, içimizdeki bu uzun soruya kendimize göre bir yanıt bulmaya çalışalım bakalım. Bu metnin bir yerlerinde, eğer hatırlayacak olursanız, durmak ya da gitmek ve upuzun, tehlikeli bir yolculukta kimi özlemlerle kimi insanlar karşısındaki zorunlu, kaçınılmaz yenilgilerimiz, gibisinden bir tümce kullanmıştım. Kimi ipuçları gizli olmalı burada ama, bu ipuçlarının keşfi bana kalırsa biraz da bizleri dinlemek isteyeceklerin yorumuna bırakılmalı. Bir sessizlik bölüyordu bir de konuşmamızı eğer hatırlarsanız. Bu sessizlik de bence enikonu anlamlı olmalı. Ancak siz iyisi mi hiçbir şey söylemeyin bu sessizlikten sonra. Ben bu aşamada konuyu değiştirmek ya da kimi duyguları daha iyi

anlatabilmek için size bir pansiyon önerebilmeliyim. İşte örnek birkaç tümce: Size bu şehirde rahat edebileceğiniz bir pansiyon önerebilirim. Sahibi bir yaşlı kadın, eski, çok eski bir dost, bambaşka, çok özel bir hikâyenin kahramanı. Senelerdir kedisi ve artık pek az kişiyle paylaşmak istediği anılarıyla yaşıyor. Herkesi kabul etmiyor evine. Ama benim gönderdiğimi, hele hele benimle uzun uzadıya konuştuğunuzu söylerseniz sizi ağırlamaktan hoşnut olacaktır'. Bir pansiyon odasında yaşananlar, yaşanabilecekler... Bir bölünmüşlüğün parçalarını birleştirebilir miyiz artık, kendi kendini yazmakta olan bu hikâyede, kimi gölgelerin çağrısından, hiç beklemediğimiz bir metne ulaşabilir miyiz?

Böylesine bir zorunlu kaçışta sanıldığından da çok söyleşi yaşanabilirdi aslına bakacak olursanız. Bir metnin, bir sözcükler toplamının bir sığınak olarak görülmesindeyse hiç kuşku yok ki çok eski hikâyelerin etkisi vardı. Eski hikâyeler, eski odalar, artık yaşanmayacak eski yerler ve ilişkiler. Çağrışımların o eşsiz fırtınasında, istenmesi, göze alınması durumunda, hiç kuşku yok ki, bambaşka seçenekler, kimlikler ve ilişkiler de bulunabilirdi. Kimi eksiklikler örtülebilirdi, birtakım sözcükler yeniden düşünülebilir, beklenmedik metinler, yalanlar ve kandırmacalar aracılığıyla belki de sürekli olarak günışığına çıkarılabilirdi. Bir şeyleri tamamlamadan bırakmanın çekiciliği biraz da böyle açıklanabilirdi bu durumda. Ama kimi kolay çözümlerin, geriye dönüşü kaçınılmaz yolculukların gerçek anlamda bir kurtuluş olamayacağını bir kez daha yinelemenin hiçbir anlamı yok. Hayallerimizin ve olabilirliklerimizin bizdeki uzantısından kolay kolay kurtulamayacağız, hangi umuda yamanırsak yamanalım, kolay kolay sıyrılamayacağız ne de olsa. Sussak, sessizliğimize sığınsak, birbirimizi çeşitli biçimlerde aldatmaya çalışsak da adını koymayı bir türlü başaramayacağımız bir söyleşinin içimizde yürümeye

devam ettiğini ayımsayacağız kimi gecelerde. Bir ses, yabancı olmadığı, daha önce bambaşka söyleşilerde birbirinden çok farklı metinlerde yaşarken duyduğumuz, bizleri içine çeken, sevgimizi zaman zaman anlatamadığımız bir insanda yaşayan bir ses, böylesi anlarda istesek de istemesek de bir kez daha çağıracaktır bizleri.

Sonra birden nereden geldiğini anlayamadığım bir takırtıyla sarsılıyorum. Saatten çok kısa bir süreliğine dalmış olduğumu ayımsıyorum. Kısa ama dipsiz, deyiş yerindeyse uçsuz bucaksız bir uyku. Kalp atışlarımın hızlandığını hissediyorum o anda, bu ani uyanma haline uyum sağlamaya çalışarak kulak kabartıyorum çevremdeki seslere. Şu anda hiçbir ayrıntısını, görüntüsünü tam anlamıyla hatırlayamadığım bir rüyanın içinde miyim kısa bir süre önce, bu odada, bir yarı uyanıklık halinde mi? Kapı gerçekten de tıklatılmış mıydı? Yoksa her şey bir yanılsamanın yaşadığınızı sandığınız her ayrıntıyı belirlemesiyle mi açıklanmalıydı? Duruyorum. Kaskatı kesilmiş gibiyim sanki. Derin, ürkütücü bir sessizlikten başka hiçbir şey gelmiyor ama kulağına. Banyoya gidip bir duş almalıyım diyorum. Gürültü çıkarmamaya nedense özen göstererek açıyorum kapıyı. Aşağıdan, yadırgadığım bir yemek kokusuyla yabancı olmadığı bir akşam hazırlığının sesleri geliyor. Bu hazırlıkları, bu sesleri, böylesi anlarda söylenmek istenip de söylenemeyenleri biliyorum diyorum bu yüzden de kendi kendime. Koridorun ortalarına düşen odadan dışarıya hafif, solgun bir ışık sızıyor bu arada, banyoya gitmek için bu odanın önünden geçmek zorunda kalacağımı ayımsıyorum. Ayaklarımın, yıpranmış halının altında gıcırdayan döşemeler bu yıllanmış terkedilmişliğe beklenmedik bir anda beklenmedik bir uyum sağlıyor, bu derin yalnızlık duygusuna bambaşka bir anlam kazandırıyor. Kapının önünde anlaşılabilesi bir heyecanla, kısa bir süreliğine de olsa duruyorum bir süre sonra. Sırtı kapıya dönük bir kadının aynadaki donuk görüntüsüyle karşı

karşıya kalıyorum o anda. İrkiliyorum. Bir büyü, eski çok eski bir hikâye hiç beklemediğim bir anda beni içine alıyor. Ben bu yüzü, bu yüzdeki anlamı çok iyi biliyorum diyorum kendi kendime. Uzun, kızıl saçlarla masmavi gözler ve kalın dudaklar... Bambaşka, pek az kişiye inandırıcı gelebilecek bir aşkın yaşandığı, bir yanılsamanın, bir hüsrânın her şeye karşın göze alındığı, hayalle gerçek arasındaki bir çizginin kendine göre zorlandığı, tamamlanamamış, hiçbir zaman tamamlanamayacakmış gibi görünen o hikâyeyi bir kez daha anımsıyorum bunun üzerine. Böylesi bir görüntünün hiç beklemediğim bir anda karşımda belirmesine bir anlam vermekte zorlanıyorum. Belli belirsiz sözcükler, kırgınlıklar geliyor yalnızca yanıbaşma: Hep aynı düşün, aynı dönüşün hikâyesiydi bu. Yabancı olmama bir hüznün kaplıyordu o anda içimi, yabancı olmama bir ayrılığın, bir adaya doğru yola çıkışın sevinci. Ama senden geldiğini sandığını o şarkı, her şeye karşın giderek yaklaşıyor gibiydi bana, içime giriyor gibiydi. Benim için, yanılgılar ve çelişkilerle anlam kazanan yepyeni bir kendi kendini yineleme denemesiydi bu, güvenirliliği tartışılabilir bir sevincin izini bir kez daha sürme denemesiydi. Sözcükler, hikâyeler ve yanılsamalarla yaşamayı öğreneli yıllar olmuştu. Bu yola senin için çıktığımı er ya da geç anlayabileceğini düşündüm bunun üzerine. Bu teslimiyeti de çok iyi biliyordum. Yenilgilerin, suskunlukların, o çok eski aldanmaların hiçbir önemi kalmamıştı artık. O adanın hikâyesini günün birinde bambaşka ilişkilere ya da olabilirliklere taşıyacaktım belki de. Geceyi karşılamak... Bir hayali yıllar yılı, Şimdikine benzer bir geceye hazırlanmanın özlemiyle yaşamış olduğumu ayırımsamam için birçok nedenim var artık. Bir insanda kaybolabileceğini, bambaşka bir ölümü göze alarak kalacağımı hep böylesi durumlarda düşünmüş olmalıydım. Önleyemediğim bir güç beni belki de bu yüzden bu odaya çekiyor şimdi. Bir rüyayı bir kez daha, kendine göre yaşamamanın çekiciliği. İçimi yıllardır özlediğim, yaşamadığım bir yolculuğun sevinci dolduruyor.

O uzun yolculukta terk edilmiş birçok yazıyı, insanı ve olasılığı taşıdım gene de içimde, paylaşılabilceğine inandığım sesleri, çehreleri, ilişkileri çoğalttım durdum her şeye karşın; birkaç yazı adına gün geldi kimi umarsızlıkları gözardı ettim, kimi olabilirlikleri yaşadığıma inanır gibi oldum. Hayata bağlanabilmek için gerekiyordu, kaçınılmazdı hani nerdeyse bu uzun yalan. Uzak şehirler, uzak sokaklar, uzak yaşantılar hep uzak olasılıklardı aslına bakacak olursanız. Her yaşanan bir hayal, itiraf edilmesi, kabullenilmesi güç bir hayal miydi bu durumda? Her anlattığımı yaşamış, her yaşadığımı tüm açıklığıyla, tüm yürekliliğimle dile getirebilmiş miydim? Yıllar önce, o uzak şehirde, kim bilir, belki de metinde yaşadıklarımın ne kadarı kaldı hayatımda, o görüntüleri, o görüntülerin bendeki tortusunu nasıl anlatabileceğim günün birinde? Bir çıkmazı durmaksızın düşünerek, hayatımın gündemine sürekli olarak getirerek büyük bir haksızlık mı yapıyordum yoksa kendime? Bir çıkmazın çağrışımlarını benimle paylaşabilecek kaç kişi vardı bu metnin bir yerlerinde? Sözcüklerin büyüğü demeliyim belki de bu durumda yaşadıklarım. Yıllar sonra bir kez daha sözcüklerin büyüğü evet; sözcüklerin büyüğü bitimsiz bir çıkmazda sessiz sedasız da olsa yol alabilmek için. Bu tümceyi daha önce de bambaşka bir yaşantı ya da özlem adına kullanmıştım sanki. Her şeyin kırılgan, hüznlerle yüklü bir sevmekle özdeş olduğu bir zamanda, tanımlanması güç bir arayışa çıktığımı söylemişim eğer yanlış hatırlamıyorsam. Bir akşamı. Bir metne, bir yaşantıya dönmenin zamanıydı bir kez daha. Dönüş izleğinin tutsağıydım biliyordum. Bu izleğin izini böylesine sürmem kim bilir, belki de bir saplantı gibi görülecekti başkaları tarafından. Ama herkes birkaç izleğin, kokunun ya da duygunun tutsağı değil miydi sonuçta? O akşam, yaşlı bir garson, anlamını yıllar sonra kavrayacağım sözcüklerle seslenmişti bana, belli belirsiz bir geleceğin haberini vermeye, hikâyesini anlatmaya çalışmıştı sanki. Ama sonuçta, en azından o günler, o ilişkiler ve o

tedirginlikler düşünöldüğünde hangi hikâyeyi anlatmaya yönelikti yaşadıklarım? Bu yaşlı garsonu hangi görüntüsüyle taşımıştım kendini sürekli olarak değıştirecek, başkalaştıracak olan o metne, bu ayrıntıları nereden, hangi etkiler ve gelecek yanılsamalarıyla taşımıştım?

Bir küçük umudun ya da beklenmedik bir görüntünün çağrısı beni sanki hep tamamlanmadan bırakılacak bir hikâyeye götürecekti sonra. Onca yılın ardından en çok bölüm pörçük anılardan ve sözcüklerden söz edebiliyordum olsa olsa. Eksikliğiyle anlam kazanan, tamamlanamamış, tamamlanması biraz da istenmeyen bir aşkın hikâyesi... Kırgınlıklar, pişmanlıklar ve düşkırıklıklarıyla özdeş yaşantılar... Bu duygular onca sözcüğe ve yaşantıya karşın yıllarca peşimi bırakmayacaktı. Bir yatağa uzanmıştım tıpkı bugünkü gibi. Bir takırtı gelir gibi olmuştu sanki kulağıma. O takırtının bende uyandırdığı duyguları bugün bile dilediğimce anlatamıyorum. Kim çalmıştı ama kapımı o akşam, kim seslenmiş ya da seslenmek istemişti bana? Bu soruyu hiçbir zaman yanıtlayamadım, yanıtlayamayacağımı biliyorum. Ama sonuç ne olursa olsun, ben böylesi bir yanıtsızlığın etkisiyle çıkmıştım sanki o hikâyenin yolculuğuna, gerçekte kurmaca arasındaki sınırı sürekli olarak zorlamaya çalışmıştım umutlarımla. O hikâye, o yanıtsız çağrı yıllar, uzun yıllar önce başlamıştı, daha kim bilir ne kadar, kim bilir nasıl devam edecekti.

Aynadaki yansım beni bir kez daha korkutuyor bu yüzden. Bir rüyada değilim üstüne üstlük, her şeyi, tüm kırgınlıkları, çirkinlikleri ve olası düşkırıklıklarını yüklenmek zorundaydım istesem de istemesem de. Bir eşiğı geçmek, geçebilmek diyorum öyle olunca da kendi kendime. Devam edebilmek evet, anlatılmayan, anlatılamayacak onca hikâyenin büyüğü için devam edebilmek. Artık çok iyi tanıdığımı sandığım bir yalnızlığa tüm sakıncalarına karşın ilerlemekten alamıyorum bir diğer deyişle kendimi: Yanlış, gerçek yanlış, daha doğrusu beni, bizi buralara getiren

yanlış neredeydi sevgilim? Seni açıklamaktan hâlâ kaçındığım bir umut adına aramamda mı? Hep böylesi bir aşkı yaşamaktan yana, bitmek tükenmek bilmeyecek bir özlemi içimde sürekli olarak geliştirmemde mi? Kendi kendimi kandırma düzeneğimi en büyük umutsuzluk anlarında bile harekete geçirebilme alışkanlığında mı? Ya da her şey bir yana, bir yanlış yok muydu bu işin sonunda, yoktu da her hüsrânı, olası bir ilişkinin, beklenesi, biraz da istenilesi bir ilişkinin biraz da doğal bir sonucu olarak mı görmek gerekiyordu? Sorular, sorular sorular. Bir insana, kim olursa olsun, bir insana sakıncalı sözcüklerle de olsa yol almakta olduğumuzun en önemli belirtisi olmalı bu. Bir metni yarıda bırakmak, onca yıla karşın tamamlamayı reddetmek için birçok nedenim olabilir anlayacağınız. Son noktayı kim koyabildi ki zaten bugüne kadar, soruları, gerçek soruları kim yanıtlayabildi ki? Soruları gerektiğince yanıtlayamamanın kırgınlığı evet. Ama soruları her şeye, tüm sakıncalarına karşın göze alma yürekliliğini göstermek de bir başlangıç, bir yeni yola çıkış anlamına gelmiyor mu onca yaşantıdan ve zorunlu kendine dönüşten sonra?)

Kolay kolay yanıtlayamadığınız, zaman zaman da yanıtlamaktan kaçındığınız sorular

Ama bu sorular başka sorulara, beklenmedik başka çıkış kapılarına götürmüyor muydu sizleri?

Bu sorular değil miydi aslında bizleri hayata bağlayan kimi ertelenmiş yanıtların izini sürmemizi sağlayan?

Yeni hikâyelere ya da insanlara doğru yol almıyor muyduk bu sorularla?

Yeni hikâyelerle doğmuyor muyduk yeni olasılıklara?

40. SONSUZ OYUN, SONSUZ ÖLÜM

1. Tutkulara bağlanabilecek küçük sevinçlerin tüm aldanmalara karşın her geçen gün biraz daha çok yıpranıyormuş gibi görüldüğü akşamların birinde, yabancısı olduğunuz bir şehirde, bir kahvede, o şehre özgü içkilerden birini yudumladığınızı düşlersiniz örneğin. Bilirsiniz aslında bu düşle kafanızda yarattığınız dünyanın gerçektekinden çok farklı olduğunu. Belli belirsiz bir şarkı da gelebilir o anda kulağınıza. Bu şarkıyı tanımaya, geçmişinizde bir yerlere yerleştirmeye çalışırsınız. Ama aslında bu da bir yanılsamadır, bir umarsızlıktan kurtuluş arayışıdır doğrusunu söylemek gerekirse. İşte böyle olunca da ne önemi vardır aslında yolculukların, hangi yolculuk hangi insandan, hüsrandan ya da açmazdan kaçış anlamındadır?

2. Görüntüleri, renkleri, sesleri, kokuları çeşitlendirmek, yepyeni seçenekleri gereksiz yere zorlamakla aynı anlama mı geliyordu bu durumda? O şehirdeki tek başınalığınızda, güneşin o olağanüstü batışını içinizdeki o buruk sevinci her şeye karşın yaşatarak izlerken hep aynı gölgenin devamı, giderek benzeri değil miydiniz oysa? O şehirde, çok iyi bildiğiniz seyirciliğinizi bir kez daha kabullenmek zorunda kalmamış mıydınız hayalinizdeki o sevgilinin sizden hiçbir zaman haberdar olmayacağını düşündüğünüzde?

3. Gelgelelim o olasılık hep vardı, hep yaşanacaktı. Hem sonra bu yola çıkış, alışıl gelmiş bir deyişle biraz da varoluş nedeninizin, isteseniz de istemeseniz de içinizde taşıyacağınız kimlik arayışınızın bir parçası değil miydi? Yıllar yılı sürdürülecek yazılar, bitirilememiş romanlar ve birdenbire anımsanabilecek şiirlerle beslenmiş bir düş değil miydi bu?

4. Çağrışımları ya da sözcüklerin büyüsunü kendine göre aramaya yönelik birçok hikâyeyi belki de böylesi bir yalanın ayırımsanmasından, bu ayırımsamanın anlatılmak

istenmesinden sonra düşünebilirdiniz. Sözcüklerin, sizden önceki birçok kişi gibi, başlangıçta sanıldığından çok daha tehlikeli olduğunun ayırdına varabilmeniz içinse o denemeyi önünde sonunda göze almanız gerekecekti. Bir hikâyenin bir başka hikâyede yaşanması demekti bu biraz. Hep bu denemenin içinde olmak ya da bir denemeyi sürekli olarak yaşamak mı önemliydi bu durumda, belli belirsiz yanıtlarla yetinip, oncasına önemsenmiş o paylaşma adına, daha büyük bir dost, bir yol arkadaşı topluluğuna ulaşmak mı?

5. Çoğalma sözcüğünün çağrışımları her geçen gün biraz daha çok yerleşiyordu ne de olsa hayatınıza. Bunu biraz da hep aynı hüznle okuduğunuz, yaşadığınız günlere şöyle ya da böyle geçirdiğiniz şiirlere, bu şiirlerle anlam kazanan gündelik ayrıntılara borçluydunuz. Çoğalmak evet, tüm sözcüklere, yalnızlıklara ve küçük ölümlere karşın çoğalmak. Bir cehenneme dönüşebilecek cinselliklerinize, ardınızda isteseniz de istemeseniz de bıraktıklarınıza, peşine bir türlü düşemediklerinize karşın çoğalmak. Bir aynanın karşısına geçmenin, bir öteyi aramanın hikâyesini düşlememiş miydiniz bir zamanlar?

6. Böylesi durumlarda bir düş, durmaksızın geri gelebilecek bir düş de yaşanabilirdi evet. Bir düş, şiirlerin sınırsızlığına doğru, zaman zaman tehlikeli de olsa, uzun, çok uzun bir yol alabilmek için. Bir düş, bir metnin, giderek bir hikâyenin oluşumuna katkıda bulunan yerler, görüntüler ve bitmek tükenmek bilmeyen, bilemeyecek sorularla, Nerde, ne zaman, hangi umutlar adına başlamış, göze alınmıştı örneğin o sözcükler? Hangi gerçekler, hangi pişmanlıklarla özdeşleşmişti? Hangi, ihanetin ya da yetersizliğin dışavurumuydu o tümceler?

7. O hikâye hiçbir zaman dilendiğince yaşanmamıştı, yaşanamayacaktı oysa. Hiç kimse bir başkasının hikâyesini gerektiğince anlatamayacaktı üstüne üstlük. O hep

yinelenen anlatma, adı ve niteliği ne olursa olsun, bir şeyleri paylaşma çabası niyeydi bu durumda?

8. Hangi şehirde, hangi pansiyon odasında, hangi zamanı yaşıyordunuz o hikâyede? Gizemli konuşması ve görüntüsüyle peşinizi yıllar yılı bırakmayacak olan o kadın hangi korkunun, yitik geçmişin ya da olasılığın anlatımıydı? Bu kadınla ilgili hangi sözcükleri unutmuş, bilinçsiz de olsa gözardı etmiş, dahası değiştirmiştiniz? O şehirde dışarı çıkıp, o yabancı sokaklarda gezinmiş miydiniz bir gece vaktinde? Bir büyüyle, bir küçük umut ya da beklenmedik bir ayrıntıyla bambaşka bir anlam mı kazanacaktı hayalinizdeki sokaklar? Unuttuğunuz bir şeyler var mıydı o odadaki o kısacık yaşantınızda? Herkesin kendi yalnızlığını kendine göre yaşadığını gerçekten de söylemiş miydi o yaşlı kadın, yoksa siz bu sözcükleri kendisine, biraz da yazmak istediğiniz hikâyenin o tanımsız çekiciliğine kapılarak mı yakıştırmıştınız?

9. Başka hikâyeler, başka özelemler, bambaşka yaşantılar. Ama yaptıklarınız ya da yapmak istedikleriniz ne olursa olsun, siz hep aynı hikâyeyi istesiniz de istemeseniz de yazmak istememiş miydiniz?

10. Gerçekten de anlatabilecek, o hikâye kahramanlarıyla dilediğinizce paylaşabilecek miydiniz o yorgunluğu, o hikâyeye başka hikâyeleri, bitmek tükenmeyecek bir hayali ısrarla sürdürmek adına bir kez daha taşıyabilecek miydiniz?

11. Korkunç, hep gözardı edilmek istenen bir tehlikenin çağrısı olabilirdi aslında o anda yaşanan. Böylesi anların hiç kuşku yok ki yabancıları değildiniz. Ama bu yalnızlık, giderek bu umarsızlık daha ne kadar sürecek, hangi insanlar ya da sözcüklerle yinelenenecekti? Daha ne kadar böylesi bir pansiyon odasında bu çıkmaz ya da hayaletle karşılaşacaktınız??

12. Sözcüklerin izdüşümüyle de yaşanabilir çünkü kimileyin, sözcüklerin tarihi içindeki insanların tarihiyle özdeşleşir, kimi olasılıkları hep ertelemiş gibi olursunuz. Gün gelir, bir başka hikâyede, o insanları nerde tanıdığınızı, yaşadığınızı sorduğunuz olur kendi kendinize. Bir geriye dönüşsüzlük anındasınızdır böylesi durumlarda, bu sözcüklerden, bu tarihin sakıncalarından buca buca kaçmak istersiniz. Bilirsiniz aslında, çok iyi bilirsiniz bu kaçışın hikâyesini. Bir kaçışın, bir kendine dönüşün hikâyesi: yeni aldanmalara, ya da yalnızca yanılsamalara doğru yol almanın bir başka biçimi değil midir bu?

13. Yitirilmiş bir sevgiliyi zaman zaman yaşamamanın acısını taşıyabilirsiniz bir de böylesi durumlarda yalnızlığınıza. Gece tüm büyü ve küçük fırtınalarıyla ilerler. Birçok görüntü bir sanrıya, giderek bir karabasana dönüşür böylesi gecelerde. O sevgili buralara uğramış mıdır, bir başkasıyla paylaşmış mıdır bu odada kendisiyle paylaşamadıklarınızı?

14. Yıllar sonra uğrayabilirsiniz bu odaların birine, bu dönüşün çağrışımları sizde hiç de hazırlıklı olmadığınız hikâyeleri, bir yazma serüveni süresince de olsa, yeniden yaşama isteğini uyandırır. Bu hikâyeleri çeşitlendirmekten, kendinize göre çoğaltmaktan bir türlü vazgeçemezsiniz. O kadar ki bu tutumunuzun başkalarınca bir saplantı olarak değerlendirilmesi bile bir yerden sonra önemini yitirir. Sizin için yalnızca zamanın akışı içinde yiten çehrelerle bu çehrelerin kimi nesnelerdeki kalıntıları çok özel anılarla yaşanmaya, bir başka odaya, ilişkiye sessiz sedasız da olsa taşınmaya değerdir ne de olsa. Hangi andaç, fotoğraf, kitap ya da çiziktirme sizi bir başkasına götürür, bir başkasına çok özel bir dille anlatabilir örneğin? Bu uzun serüveni, yolun bir yerinde, onca yitimden sonra hangi kırgınlıklarla dile getirebilirsiniz?

15. Çağrışımlar, çağrışımlar, çağrışımlar. Bundan sonraki tümce yeterli miydi o karmaşık dünyaya bir ucundan da

olsa değinmeye? Bir şarap sarhoşluğu, bir şarkı ya da yalnızca bir koku bir başka anının kapısını açmaz mıydı? Herkesin çağrışımı, her görüntü karşısında değişik değil miydi üstüne üstlük? Aynı sözcük, farklı dünyalarda, farklı ipuçlarına taşıyıcılık etmez miydi?

16. Bir kendini yineleme endişesi mi geliyordu öyleyse ardınızdan? Bunun yerine yalnızca bir sonbaharı, uzun, çok uzun bir sonbaharı düşünemez miydiniz?

17. Böylesi ilişkiler, yani yaşlı, çok yaşlı bir insanın varlığıyla anlam kazanan hikâyeler, hep bir gizem, bir gerginlik, giderek bir korku uyandırmıştır belki de o karelerde ya da satır aralarında yaşadıklarınızda. Bu görüntü sizin çok özel bir tarihinizdir. Böylesi durumlarda bir ölüm korkusudur, ölmenin tanımlamakta zorlandığınız bir biçimdir sanki sizi kovalayan. Susarsınız. Kimi endişelerinizi bir yerden sonra hiç kimseye paylaşamazsınız. Hiç kurtulamayacağınız bir büyüün, bir karabasanın içine girmişsinizdir bir kez daha. Susar, hiç kimseye, hiçbir şey söyleyemezsiniz evet. Bu insanların nasıl yaşadığını sorarsınız yalnızca kendi kendinize. Nasıl sözcüğünün bu bağlamda birçok tümcenin kapısını açacağını bilirsiniz. Nasıl yaşar örneğin bu insanlar, nasıl yaşayabilir? Yeni bir gün nasıl doğar kendileri için? Bir gece nasıl başlar, bir şarkı, bir eski dost, bir yeni konuk nasıl yaşanır? Nasıl konuşulur ölümle? Nasıl konuşulur ölümle?

18. Bu hikâyenin izdüşümleri gerçekten de yıllar yılı devam edecekti benliğinizde. Kavaf is çeşitli anlamlarıyla çoğalacaktı örneğin içinizde, siz o şiirleri, yaşadığınız biçimleriyle, hiç kimseye hiçbir şey söylemeksizin, hiçbir iddia taşımaksızın, yalnızca kendiniz için sürdürecektiniz. ‘Görünmez şehirleriniz vardı sizin de, o şehirlerde ‘bir günün hikâyesi’ni kendinize göre deneyebilirdiniz. Doğup büyüdüğünüz şehri, hakkında okuduğunuz tüm şiirlerle dinlediğiniz tüm şarkılara karşın her geçen gün biraz daha

çok yitiriyordunuz çünkü. Bu yitimin çeşitli insanlarda karşınıza çıkması umarsızlığınızın en önemli belirtisiydi öyle olunca da. Bu umarsızlığı çeşitli seçenekleri zorlayarak, çeşitli söylemleri deneyerek, en azından bu yazma eylemi süresince aşmayı deneyebilir, daha da önemlisi, unutabilir miydiniz?

19. Çok sevdiğiniz bir yazardan bir esinti geçiyordu belki de bu durumda yanı başınızdan. Kimi etkileri isterseniz de uzaklaştıramazdınız artık içinizden, isterseniz de gizleyemezsiniz başkalarından. Bir iletişim, bir anlatma gereksiniminin kaçınılmaz bir sonucu muydu bu yoksa? Oysa bir zamanlar bir okurdunuz, bir metinde bir suç ortaklığına girmenin, bir yaşantıyı şöyle ya da böyle paylaşmanın zorunluluğuyla karşı karşıyaydınız. O tehlike çalmamıştı henüz kapınızı, o sesi, o dostları, o gizli tanıkları aramaya çıkmamıştınız. O ses evet, o ses diyecektiniz sonra o günden başlayarak. O ses. Ama o sesi, onca arayışa karşın gönül erinciyle tanımlayabilecek miydiniz?

20. Yaşanması yüreklilik isteyen, enikonu tehlikeli bir serüvendi aslında bu. Gelgelelim herkes sesini yaşırdı ya da anlatmaya çalışırdı sonuçta. Herkes kendi sesini, kendi çağrısını yaşırdı. Birkaç sözcüğün, yalnızca birkaç sözcüğün ya da görüntünün bu yaşadıklarınızla özdeşliği yeterince kurtarıcı olamaz mıydı bu durumda?

21. Tutkulara bağlanabilecek küçük sevinçlerin bizleri tüm kandırmacalara karşın getirebileceği önlenemeyesi, beklenesi yerlerden huriydi aslında burası. O sevgiliyi yıllar sonra bambaşka bir hayatta bir kez daha yaşamak, yaşamayı denemek diyebilirdiniz örneğin kendi kendinize. Farklı, çok farklı bir hayalin izini sürmekle özdeş bir çaba olmalıydı bu. Hikâyenin bu bölümü için kaçınılmaz gibiydi belki de böylesi bir gelişim. Bir kıyıya vardığınızı düşünebilirdiniz artık. Ama geride bıraktığınız kıyı nasıl bir kıyıydı bu durumda, o kıyıya bir kez daha dönebilecek, dönmeyi isteyecek miydiniz? Bir başka kıyı var mıydı ya da,

*bir kıyı kalmış mıydı şimdi? O kıyıdaŒ sonra gideceğiniz yer
nasıl bir yer olacaktı? Gideceğiniz yer nasıl bir yer olacaktı?*

41 . ESKİ OYUNLAR, ESKİ HİKÂYELER

Hiç beklemediğimiz bir zamanda karşı karşıya bira kıldığımız bu tutkuyu yıllar sonra bir başka gözle değerlendirmemiz gerekiyor belki de bu yüzden. Hikâyenin bu aşamasında nasıl taşıyacağız ya da taşıyor görüneceğiz örneğin bu kırgınlığı? Oyunu hiçbir şey olmamışçasına, hiçbir yıkım ya da hüsrana yaşanmamışçasına sürdürerek mi? Bir köşeye çekilerek mi bir diğer deyişle, bir sessizlikte yeniden anlaşılmayı deneyerek, dolayısıyla da o hesaplaşmayı bir kez daha erteleyerek mi? Bir yarayı deşmeyi göze alarak mı ya da, o hikâyeyi önünde sonunda anlatmayı, o sevgiliyle, çok farklı yerlerde, bambaşka insanlarda yazmayı kabullenerek mi? Bu düş kırıklığını biliyorum, istesem de istemesem de anımsıyorum aslında. Tüm özlemlere ya da umutlanmalara karşın her şey daha baştan yanlış ve tutarsız görünüyordu evet. Her şey baştan yanlıştı, çünkü hiçbir zaman bu metinde anlatıldığı, özlediği biçimiyle yaşamamış olan bir sevgiliyi, olası bir sevgili için hiçbir anlam taşımayacak bir duyarlılıkla, bu duyarlığın zorunlu bir dışavurumundan başka bir şey olmayan bir söylemle, geçerliliği her zaman için kuşku uyandırmış bir sözcükler toplamıyla kendine çağırmıştı Anlatıcı, bir ilişkide yenik düşenin hiçbir zaman etkileyici olamayacağını, hiçbir insanın durup dururken bir başkasına şefkatini, yalnızca şefkatini vermeye hazır olamayacağını onca deneyime karşın nedense bir kez daha gözardı etmişti. Cinselliğin, cinsel çekiciliğin önemini, hoyratlığın incelikten, çeşitli biçimlerde kendini gösterebilecek saldırganlığın güzel bir sözcükten daha etkileyici olacağını anımsamak bile istememişti üstüne üstlük. Oysa o eski hikâyelerde yaşadıklarımız bizlere sık sık bir kadın organının üzerinde dönen bir dünyada yaşadığımızı söyletmişti.

Her şey bir yana, elimizdeki verilerden, bu sevgilinin gerçekte varolup olmadığından, bu hikâyeyi duyup duymadığından bile emin olamıyoruz. İşin kötüsü bu konuda

daha ileri gidebilmemiz hemen hemen imkânsız. Özlemini duydukları ilişkilere hazırlanabilmek için, kimi yaşanmışlıklar adına, kimi küçük yalanları sık sık göze alır ne de olsa kimi insanlar. Uyumsuzların, yenilgilere sürekli olarak tutsak olanların en vazgeçilmez sığınaklarından aslında bu küçük yalanlar. Ben de yaşadım demek hiçbir şeyi değiştirmez, bir uyumsuzsanız hep bir uyumsuz, bir aykırıysanız hep bir aykırı olarak kalırsınız ama, dediğim gibi, bu buruk yalanları zaman zaman birer can simidi olarak görebilmek için pek çok neden vardır. Konuya böylesi bir açıdan yaklaştığımda Anlatıcının bu tutkuyu salt kendi hikâyesini yaşama özlemi ya da yanılışına adına uydurduğunu, açıkçası yalan söylediğini, bir diğer deyişle yazarlığa durup dururken özendiğini söyleyebilirim. Gereksiz, anlamsız bir girişim olarak değerlendirmeli bu denemeyi. Yazarlığın övünülecek, imrenilecek, hele hele olası bir sevgiliyi etkileyebilecek güvenilesi hiçbir sığınağı yok çünkü bir kere. Bu bir yana, bu ölümcül uğraşa, onca birlikteliğe karşın, hiç kimseye verilmeyen, verilemeyen o sırrın, anlatılmayan o yalnızlığın, o büyük, uzun yolculuktaki tek başınalığın hikâyesi var. Çıraklıktan ustalığa, daha doğru bir deyişle de çıraklıktan çıraklığa giden yol meselesi. Bu aşamada daha fazlasını söylemeye gerek yok sanırım.

Gelgelelim, her zaman her yerde olduğu gibi, burada da madalyonun bir diğer yüzü olabilir. Biraz uzak bir olasılık ama, bu tutku, anlamakta, dolayısıyla da kabullenmekte zorlanacağımız bir hikâyede yaşanmış, sonuçları, anlatılmaya çalışıldığı gibi, tüm bedelleriyle ödenmiş bir tutku olarak da görülebilir anlayacağınız. Her şeyi bir aymazlık, bir belleksizlik anına bağlamamız gerekecektir belki de bu durumda. Benim tanıdığım, tanıdığımdan kuşku duymadığım Anlatıcı, onca yıldan, mevsim dönümünden, şarkıdan, yazılamayan ama hep paylaşılan hikâyeden ve kendine yolculuktan sonra böylesi bir tutkunun kurbanı olmamalıydı çünkü. Hoş bu aşamada da insan ilişkilerinde

hiçbir şeyin, hiçbir zaman sarsılmaz temellere dayandırılmayacağı, tüm anılara karşın kimi tuzaklar karşısında savunmasız kalınabileceği gerçeği bir kez daha anımsanabilir. Böylesi bir düşünceye, hele hele bir tutku söz konusu olduğunda karşı çıkmak kolay değildir elbette. Aklımıza bu durumda yeniden, bir türlü kurtulamadığımız bir korku, kimilerine göre de bir saplantı olarak, bir yolculukta, bir insanda sürekli olarak tükendiğimiz izleği gelebilir çünkü. Suskunluklarla içimizde sürekli olarak yaşayan, ilerleyen, durmaksızın ilerleyen o ses hepimizindir artık. Hepimiz, kendimize göre, kendi hayali tutkumuzun ya da sevgilimizin tutsağıyızdır. Bir metnin ilk sözcüklerinde, taptaze bir sabahın doğumunda, bir küçücük sevinç anında, bir giysinin ilk giyilişinde, bir çiçek kokusunda, bir deniz yolculuğunda yeniden başlar her şey. Yeniden, zamanla kanıksanabilecek kaçınılmaz bir hüsrana kadar. O küçük korunağın oluşturulmasında bir şeyler hep eksik kalır öyle olunca da. Bu oyun nasıl bir oyundu, bu oyuna kim, hangi koşullarda dahildi gibisinden sorularla çıkarız bu durumda o hayalin karşısına. Bir eksiklik vardır evet, adı bir türlü konamayan bir eksiklik. Ama bu eksiklik duygusu yüzünden içimizde geliştirdiğimiz umut olmasaydı, sakıncalı bir gecenin bitiminde, hüznü ıslıtısıyla doğacak yepyeni bir günün düşünüyordunuzca kurabilir miydiniz?

42. O BÜYÜ, O TUTKU, O ÖLÜMCÜL YOLCULUK

Ama yazılanlar ya da bölük pörçük metinler adına düşünülenler ne olursa olsun, açıkça söylemeliyim ki hiç bir zaman bitirmek istemedim ben bu hikâyeyi. Kimi duyguları olabildiğince irdelemem, ilişkileri sürüncemede bırakmam ve kendimle ilgili tüm yan çizimleri görmezlikten gelmem için birçok nedenim vardı ne de olsa. Kimi tümcelere sürekli olarak dönmem, kimi seçenekleri durmaksızın zorlamamı, kimi sözcükleri ısrarla, korkuyla, zaman zaman da pişmanlıkla aramam bundandı. Olası tüm sonlardan korkuyor, tehlikeli bir hayale biraz da bu yüzden sığınıyorum. Sözcüklerle çağrıştırdıkları görüntüler önemliydi, kim bilir, belki de yalnızca bu yüzden önemliydi hayatımda. Uzun, çok uzun bir hikâyeyi hiçbir zaman bitirememek evet. Hemen hemen her metinde, değişik insanlarla, birbirinden çok farklı duygular adına yaşatılmış, ardından koşulmuş bir özlem bu, ertelenmiş bir serüvenin anlatımıyla önünde sonunda anlam kazanabilecek bir özlem. Nerede, ne zaman başladığını bilmediğim bu hikâyenin bende olduğu kadar, başkalarında da devam edebileceğine tüm benliğimle inanıyor, inanmak istiyorum çünkü.

Bir inancın, bir küçük özlemin serüveni evet. Buraya kadar anlatılarla ilgili kimi sorunları irdelemem, ya da kimi endişelerimle yaşamayı bir kez daha denemem için bir çağrı, oyunun bir şekilde de olsa sürdürülmesi için bir kaçınılmazlıkmiş gibi geliyor bana bu tümce. Tüm duyguların bir hazırlıkla, bir insana, bir uzun hikâyeye, bir yolculuğa hazırlıkla özdeş olduğunu yinelemem ne ölçüde gereklidir ama bu aşamada, doğrusunu söylemek gerekirse bilemiyorum. Birçok kişi tarafından sonuçsuz, hiçbir işe yaramayacak bir tartışmaya her an çekilebilirim ne de olsa bu tutumum nedeniyle. Diyeceğim, herkes kendine göre bir dizi korkunun ya da tedirginliğin tutsağıdır. Ama, ne yalan söyleyeyim, herkesin hazırlığının farklı olabileceği, dahası, insanı en azından anladığım, özlediğim şekliyle insan yapan

en önemli nedenlerden birinin bu hazırlığın ta kendisi olduğu, hayatınsa bir şeylere sürekli olarak hazırlanarak anlam kazanabileceği düşüncesi beni enikonu rahatlatıyor. Her şey bir yana bugüne dek yaşadıklarımızı şöyle bir anımsadığımda, olayları alışıl gelmiş bir düzene, bir artzamanlılığa uygun olarak anlatmaya çalışmak, bana bilinçsiz de olsa bir kendi kendini kandırma çabası olarak geliyor. Burada anlatılanları kaçınılmaz yorumlarımla zorunlu araya girmelerim bir yana, sorumsuzluk suçlamalarını da göze alarak olduğu gibi bırakmak belki de bu yüzden tek çıkar yolmuş gibi görünüyor.

Ancak böylesi bir yolun varlığı kafamdaki kimi sorunların bütünüyle çözülmesine gene de yardımcı olmuyor. Sevdığım, biraz garip gibi görünecek ama, ay zamanda da saydığım bir dostum, bu kitabın şimdikinden çok farklı bir hazırlığı yaşadığı bir aşamada üstbaşlığı sondeyi olacak bir hikâye denemesinin oncasına önemsedığım bu tamamlanamamışlık izlenimini örseleyebileceğini, dahası, başlangıçta ereklenenin tam aksine, dile getirilmek istenenleri bir biçimde de olsa bitirilmiş gibi göstereceğini söylemişti. Aslına bakacak olursanız bu metin, önceleri kendi içinde bağımsız bir hikâye olarak düşünülmüş, ama şimdi açıklamayı gereksiz bulduğum birtakım nedenler yüzünden, artık çok gerilerde kalmış kimi çalışmalarla birlikte düşünüleni emiştii. Konuya bu duraksamalar bağlamında yaklaştığımda bu metni bu kitaba bu şekliyle almaya niçin karar verdiğimi inanın hâlâ anlayamıyorum. Aslına bakılacak olursa bu anlatılanlar başka bir kitap için de düşünülebilir, ya da bu kitapta bugünkünden çok farklı bir yere yerleştirilebilirdi. Böylesi bir değiştirim farklı yorumlarla farklı vurgulamalar getirebilirdi bu durumda. Ancak ben bu olanağı en azından şimdilik yitirmiş bulunuyorum. Gerisi, oyunları şöyle ya da böyle sevenlerin seçimine kalıyor. Bu aşamada her şeyden önemlisi, öyle sanıyorum ki, bu metnin, yılların akışında, kendine göre bir

serüveni sessiz sedasız da olsa yaşamış olduğunu, uzun, çok uzun bir süre önce yazılmış olmasına karşın, son zamanlarda yaşadıklarına biraz da ürkütücü bir biçimde yaklaştığını, karanlıkta kalan kimi noktaların açıklanmasına yardımcı olabilecek kimi ipuçlarını taşıdığını, dahası, olası birçok hikâyeye uç verdiğini ayırımsamam. Birçok kişiye biraz garip, biraz gereksiz, biraz da yadırgatıcı gelebilecek dipnotlar işte böylesi bir ayırımsamadan kaynaklandı. Hal böyle olunca da, o dostumun endişelerinin tam tersine, oyunun bir şekilde de olsa devam ettiği, kim bilir, belki de hiç bitmeyeceği duygusu uyanıyor insanın içinde. Bu dipnotların, bir süre sonra, başka dipnotlara uç vermemesi için hiçbir neden yok çünkü. Bu oyun eski, çok eski bir oyun elbette, kahramanı olmaktan, kimi uzun yol arkadaşlarıyla paylaşmaktan bir türlü vazgeçemediğim bir oyun.

Oyunlar, bitmek, tükenmek bilmeyen oyunlar evet. Kafamı uzun süredir kurcalayan ikinci soruna gelebilirim sanırım bu aşamada. Görüşlerine uzun tümcelerden korkmadığı, en olur olmadık zamanlarda bile ruh halini ‘eşşekler gibiyim, eşşekler gibiyim’ diyerek çok veciz bir şekilde dile getirmeyi bildiği, Floransa’daki on beş gününde derdini rahatlıkla anlatacak kadar İtalyanca öğrenebildiği, öldükten sonra yakılmak istediği, çok köklü bir din eğitimi aldığı halde sinagoga yalnızca sevdiği dostlarının cenaze törenleri için gittiği ve keçi sakalına Bar-Mitzva yaptırmakla övündüğü için sevdiğim bir dostum, bu hikâyeye ile ilgili görüşlerini, olayları çarpıtmada gösterdiği o eşsiz, yeteneğiyle belirttiği akşamların birinde, bana, çok büyük bir sır verircesine burada anlatılanların mutlaka tarihsel bir boyutla etlendirilip butlandırılması gerektiğini, aksi halde her şeyin Necati Özgül Karaboduroğlu’nun aşk hikâyelerine benzeyebileceğini söyledi çünkü. Olasılıkların tümünü değerlendirmek, olanaklarıysa olabildiğince zorlamak zorundaydım o günlerde. Nelerin doğru olup olmadığını metnin kendisi nasılsa gösterecekti. Dostumun önerdiği o

tarihsel boyut üzerine düşünmeyi, içimdeki tüm kuşkulara karşın işte bu yüzden denedim. Tüm kuşkulara karşın diyorum, tarihsel boyutun belirleyici olduğu, dahası zaman zaman bir erek olarak kabul edildiği edebi eserlerin tümünde bambaşka, çok özel ayrıntıların peşine düşmeyi yeğledim çünkü bugüne dek. Bir yazarın bir tarihçi titizliğiyle çalışması, en azından çalıştığını iddia etmesi bana nedense hep gülünç geldi. Sondeyi bölümündeki o hüzünlü geriye dönüşü bu bağlamda ilginç bir arka plan bulunabilirdi gene de. Ülkesindeki siyasi baskıya dayanamayıp bir başka coğrafyaya bilinçli olarak göç eden, gittiği her ülkeden önlenemeyesi bir düş kırıklığıyla, umudundan hep bir şeyler bırakarak dönen bir yazarı rahatlıkla seçebilirdim örneğin. Yaşadığımız topraklarda son yıllarda yaşanan olaylar böylesi bir tasarının gerçekleşmesine rahatlıkla zemin hazırlayabilirdi ne de olsa. Ama bütün bunların gerçekleştirilebilmesi için, doğrusunu söylemek gerekirse ne bir dönemin anlatıcısı olmaya, ne de tuğla kılıklı kitaplar yazmaya gerek vardı. Yazarın işlevi, görevi ya da önderliğiyle ilgili tartışmalaraysa ne yazık ki artık yalnızca gülümsemek, kırgınlıkla, umarsızlıkla, o korkunç yalnızlık duygusunu sürekli olarak taşıyarak gülümsemek gerekiyor. Yazının serüveninin kabul ettirilmek, ya da kimilerine göre kabaca bir söyleyişle, yutturulmak istenenler ne olursa olsun, son derece sessiz bir serüven olduğunu, bu serüvende göze alınan oyunun pek az kişiyle oynandığını yineleyebilmek için yepyeni bir olanak elbette bu. Bizleri kimi ayrıntılara doğru götürebilecek bir arayışla, bu arayışı içimizde anlamlandıran sürecin anlatımından başka bir şey kalmıyor böyle olunca da geriye. Bütün bunlar elbette böylesi metinlere tutsak olanların bitmek tükenmek bilmeyecek bir yalnızlığa her zaman için hazır olmaları gerektiği sonucunu getiriyor. O sevgiliyi beklemenin, o tutkuyu özlemenin, o ülkeye doğru yola çıkmanın hiçbir anlamı yok bir diğer deyişle. Yolun başındayken yazmak isteyip de

yazamadıklarım, ya da yazamamayı seçtiklerim işte böylesi bir bağlamda anlam kazanıyor. Uygunluğun tuzağından olabildiğince kurtulmaya çalışmanın bir başka biçimi olmalı bu. Burada yaşananların hiçbir gizli anlamı, iletisi ya da amacı yoktu bir de. Burada anlatılanlar ne yakın çevrenizden tanıdığınız ünsüz bir insanın hayatına ne de özyaşamaöyküsel kimi ayrıntılara gönderme yapıyordu. Burada anlatılanlarda ne belirli bir son, ne belirli bir tür, ne de bir insana gizli bir sesleniş ereklenmişti. Metnin içinde zaman zaman belli belirsiz hatlarıyla şöyle bir betimlenen kimi insanlar kafaların bulandırılması için biraz da bilinçli olarak seçilmişti. İstanbul'u anlatmak bu metinde de bir kaçınılmazlık, dahası bir zorunluluktan ama, yıllar sonra yeniden göze alınabilecek benzeri bir denemede bir başka şehrin seçilmesi için de birçok neden bulunabilirdi. Tümcelere gelince, sanırım bu aşamada en doğrusu, düşünülenler ya da özlenenler ne olursa olsun, herkesin bir tek tümcesi olduğunu anımsamak, bu tümcelerin buluşmasından hiçbir zaman bitmeyecek, tükenmeyecek bir metne er ya da geç ulaşılabilceğine inanmak. Yolculuklar için böylesi olasılıkların varlığına her zaman için inanmak gerekiyor ne de olsa. Ama insanın bu eski düşe karşın seçtiği, bir başkasıyla paylaşmadığı suskunluk yolculukları da olabiliyor bu uzun yolun bir yerlerinde. O duraksamayı, o uzun yalnızlığı bir kez daha yaşıyorsunuz bu durumda, içinizi yabancı olmadiğiniz bir hüznün kaplıyor. Bu metinlere zamanla dönmek isteyip istemeyeceğimi, aranızda bir kez daha gelme yürekliliğini gösterip gösteremeyeceğimi bilemiyorum bu yüzden. Ama devam etmek, kolay kolay bitmeyeceğe benzer bu hikâyeye bir katkıda bulunmak sizin elinizde. Zorlu bir uğraş bu biliyorum. Sözcüklerin direnişiyile parantez içlerinin gizli isyanı benzemez çünkü başka şeye. Zorlu, kimi zaman da ölümcül bir yaşama uğraşı evet. Sürekli olarak yolda olmayı seçtiğimize, daha doğru bir deyişle de özlediğimize göre başka bir seçeneğimiz yok, olamamalı gene de, başka bir

tünelimiz, bir olası çıkış kapımız ya da bir sığınakta buluşmamız yok, olamamalı bu yalnızlığa tutsaklığımız düşünüldüğünde. Bir kaçış, bir yeni gizlenme çabası mı ama bu, bir kendini arama denemesi mi? Boş verin. Siz hiçbir şey olmamış, ya da olmayacakmışçasına devam edin yolunuza. O büyüye girmenizin vaktidir şimdi bana kalırsa. O büyü, o tutku, o ölümcül yolculuk. Dinleyin, iyi dinleyin, bu sizin hikâyeniz. Sirenlerin sesini duyuyor musunuz?